

INSTITUT PRO KRIMINOLOGII A SOCIÁLNÍ PREVENCI

**Mezinárodní výzkum obětí trestné činnosti
v Praze v roce 2000**

Autorka zprávy a garantka výzkumu za Českou republiku:

PhDr. Milada Martinková, CSc.

Technická spolupráce:

Jana Smetanová

Tento text neprošel jazykovou korekturou
a je určen pro studijní účely

Neprodejné

Praha 2002

ISBN 80-7338-010-2

© Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Předkládaná publikace je národní zprávou zpracovanou v rámci mezinárodního výzkumu obětí trestné činnosti v roce 2000, který byl organizován United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute (UNICRI), Turín, Itálie. Viktimologický výzkum se v roce 2000 v České republice (v Praze) uskutečnil za částečné finanční podpory této instituce.

Obsah

	str.
1. Úvod	5
2. Význam mezinárodních viktimologických výzkumů a jejich historie ve zkratce	6
3. Některé základní poznatky z dřívějších mezinárodních viktimologických výzkumů, které proběhly na území ČR v r. 1992 a 1996	8
4. Mezinárodní viktimologický výzkum realizovaný v roce 2000 v ČR na území hlavního města Prahy	9
4.1. Metodika výzkumu	9
4.1.1. Popis vybraných charakteristik souboru respondentů	11
5. Hlavní údaje získané při mezinárodním viktimologickém šetření provedeném v České republice (v Praze) v roce 2000	13
5.1. Krádeže automobilů užívaných pro soukromé účely	13
5.2. Krádeže předmětů z automobilů užívaných pro soukromé účely	13
5.3. Poškození automobilů (vandalismus)	14
5.4. Krádeže motocyklů, skútrů a mopedů	15
5.5. Krádeže jízdních kol	15
5.6. Vloupání do obydlí	16
5.7. Pokus o vloupání do obydlí	20
5.8. Násilné loupežné přepadení	20
5.9. Krádeže osobních věcí (majetku)	23
5.10. Sexuální delikty	24
5.11. Napadení/vyhrožování	26
5.12. Podvody na spotřebitelích	29
5.13. Korupce	30
5.14. Některé názory respondentů na kriminalitu	33
5.14.1. Strach respondentů z kriminality v hl.m. Praze	33
5.14.2. Preventivní opatření obyvatel Prahy proti krádeži vloupáním a proti kriminalitě	35
5.14.2.1. Způsob zabezpečení obydlí	35
5.14.2.2. Vlastnictví stělné zbraně	36
5.14.3. Hodnocení práce policie v Praze v souvislosti s kontrolou výskytu kriminality v místě bydliště respondenta	37
5.14.4. Naladění obyvatel Prahy na způsob postihu trestné činnosti a názor na omezování výskytu kriminality páchané mládeží	38
6. Kriminální viktimizace obyvatel Prahy a kriminální viktimizace obyvatel některých hlavních měst zemí střední a východní Evropy v roce 1999	40
7. Souhrn	47
8. Závěr	52
9. Literatura a další prameny informací	53
10. Seznam příloh a přílohy č. 1-25	54
11. Resumé, Summary	71, 75

1. Úvod

Kriminalita patří mezi závažné společenské problémy. Údaje, které se o ní shromažďují, se týkají většinou hlavně pachatelů či případně spáchaných skutků. Oběti trestné činnosti zůstávají zatím stále spíše v pozadí zájmu. Děje se tak bez ohledu na to, že kriminalitou se vlastně společnost prvotně zabývá právě kvůli obětem trestné činnosti - tedy hlavně kvůli lidem, které sociálně nežádoucí činnost jiných osob-pachatelů poškozuje a ubližuje jim. Výpovědi obětí o trestných činech, které byly vůči nim spáchány, jsou tedy neodmyslitelnou součástí pohledu na ve společnosti existující kriminalitu jako takovou.

Je evidentní, že nedostatek informací o kriminalitě z pohledu obětí je často důvodem, že o řadě trestných činů se policie vůbec nedozví a nemůže je proto ani odhalit. Pravý rozsah ve společnosti páchané kriminality tak bez výpovědí samotných obětí o trestných činech, které samy zažily, může zůstat skryt a zůstává tzv. latentní.

Zkoumání latentní kriminality a jejího rozsahu je celkově velice obtížné. Jedním z nejnámějších způsobů odhalování tohoto typu kriminality ve společnosti jsou potom viktimologické výzkumy. Takovéto viktimologické výzkumy, které se zajímají o oběti trestné činnosti a o zkušenosti obyvatel se zločinem, byly a dosud jsou sice realizovány obvykle na národní úrovni, ale někdy již dokonce probíhají i v rovině mezinárodní.

Vzatím ve světě prováděných viktimologických výzkumech respondenti vypovídají většinou o svých zkušenostech s trestnými činy, jichž se stali oběti oni sami nebo jejich rodinní příslušníci během určitého vymezeného časového období. Obvykle se v rámci těchto výzkumů shromažďují údaje o velkém počtu náhodně vybraných domácností obyvatel té které země či oblasti.

Kromě údajů o latentních trestných činech a okolnostech jejich spáchání, viktimologická šetření umožňují dozvědět se více o tom, jak oběti kriminalitu vnímají, jaké mají v tomto rámci potřeby a očekávání. Většinou se zjišťuje sklon obětí oznamovat trestné činy policii, sledují se důvody neoznámení či oznámení trestného činu policii a spokojenost se způsobem vyřízení oznámeného incidentu. V rámci viktimologických výzkumů, v nichž jsou kontaktováni i jednotlivci, kteří nemají osobní zkušenost s trestným činem, jsou všem dotazovaným kladeny některé další otázky - např. o strachu z kriminality, o přijatých preventivních opatřeních proti krádeži vloupáním či o spokojenosti s prací policistů. Pomocí těchto otázek se měří např. úroveň pocitu bezpečí občanů, vztahy mezi policií a společenstvím apod.^{1/}

Viktimologické výzkumy tak přinášejí řadu informací o kriminalitě v širších souvislostech a, jak vyplývá z výše řečeného, v jiné rovině než při sledování zločinnosti z hlediska pachatelů a spáchaných skutků.

Navíc údaje od obětí kriminality získané při těchto výzkumech mohou mít ještě další širší informativní a vypovídací hodnoty o některých dalších kvalitách společnosti. Odhalují mimo jiné zájem společnosti o trestnou činností postižené osoby, ukazují obecnější názor obyvatel na kriminalitu a způsoby její redukce apod.

V neposlední řadě zveřejňováním informací o mírách viktimizace obyvatelstva získaných z viktimologických výzkumů se otázkám kriminality a její kontroly dostává, jako jedné z oblastí politického a veřejného zájmu, ještě větší důležitosti a významu. Viktimologické výzkumy odrážejí postupný růst zájmu o oběti trestné činnosti, o prevenci kriminality, a to zejména na místní úrovni.

Tato publikace přináší informace o některých poznatcích z mezinárodního výzkumu obětí trestné činnosti, který proběhl v roce 2000 v České republice a zaměřil se na zkušenosti obyvatel s kriminalitou zhruba za období pěti let (cca 1996 až 2000). Oproti dvěma předcházejícím mezinárodním viktimologickým šetřením provedeným v České republice,

kteřá proběhla na území celého státu, se výzkum v r. 2000 realizoval na území hlavního města České republiky v Praze.

2. Význam mezinárodních viktimologických výzkumů a jejich historie ve zkratce

Význam a přínos viktimologických výzkumů prováděných na mezinárodní úrovni lze spatřovat zejména v zjišťování dynamiky kriminality v čase v jednotlivých zemích při opakovaných šetřeniích a v možnosti porovnat údaje z různých zemí.

Vedle toho, v souvislosti s deskripcí současného stavu a struktury sledované kriminality na studovaném území (což je např. u nás velmi přínosné, neboť takovýchto informací získaných na reprezentativním souboru osob je minimum), se mohou ukázat některé závažnější aktuální problémy v dané oblasti. I výsledky z viktimologických výzkumů pro Českou republiku je proto třeba hodnotit v těchto rovinách pohledu.

Získané informace z viktimologických výzkumů tedy i u nás (pokud je není možné přímo porovnávat s údaji získanými v zahraničí) naznačují nejen 1) aktuální stav viktimizace obyvatel zločinem, a v tomto smyslu představují vhodný doplněk např. policejních statistik, které se zabývají evidovanou trestnou činností, ale 2) přinášejí i aktuální, jinak jen obtížně zjistitelné údaje např. o latentní kriminalitě ve výzkumem sledovaných oblastech trestné činnosti.

V ČR údaje o evidované kriminalitě každoročně uvádí Policie ČR, která ji sleduje a vyhodnocuje. Policie ČR rovněž zaznamenává údaje o evidovaných obětech trestné činnosti. Souhrnné statistické údaje PČR o evidovaných obětech trestné činnosti jsou v České republice stále základním zdrojem informací při mapování rozsahu populace, která je trestnou činností poškozena. V časových řadách dávají totiž data policie vzhledem k dlouhodobosti a pravidelnosti sledování přehled o vývojových trendech v oblasti evidované kriminality /souhrnné údaje o evidovaných obětech trestné činnosti za posledních pět let viz tabulka č. 1/.

Tabulka č. 1

Evidované oběti kriminality (objekty napadení-osoby) v období 1996 až 2001 v České republice - minimální počty.

(Údaje za r. 1996 - 1999 zpracovala z nestandardních dat Policejního prezidia ČR M. Martinková^{2/}, údaje za r. 2000-01 byly převzaty od Policie ČR^{3/}.)

Rok	Počty obětí celkem
1996	44 738
1997	42 055
1998	40 310
1999	40 422
2000	41 000
2001	40 312

Na mezinárodní úrovni byla realizace viktimologických výzkumů ve větším rozsahu zahájena v roce 1989. Jejich organizace byla inspirována zkušenostmi s měřením kriminality

prostřednictvím šetření na národní úrovni^{1/}. Takto orientované výzkumy obětí trestné činnosti totiž mimo popisu aktuálního stavu rovněž umožnily odpovídat na otázku, zda úroveň trestné činnosti ve vlastní zemi je v mezinárodním srovnání nižší nebo vyšší. Přitom je evidentní, že takováto odpověď není vůbec jednoduchá, mj. i pro různé právní definice konkrétních trestných činů. Navíc různá míra regulace společenských vztahů prostřednictvím trestního práva toto srovnání nijak neusnadňuje. Aby se minimalizovaly právě řečené potíže, srovnávají se ve viktimologických výzkumech “tradiční” trestné činy s obdobnou právní definicí^{1/} (viz dále).

Je však třeba na tomto místě upozornit, že viktimologické výzkumy obětí trestných činů mají nejen své čtené zastánce, ale i odpůrce. Je třeba objektivně uznat existenci limitů těchto výzkumů^{1/}. Upozorňuje se např. na následující:

- *Dotazovány jsou obvykle osoby starší 15 a 16 let, takže výzkumy nevypovídají o zkušenostech dětí s kriminalitou.*
- *Zaměřují se na oběti - jednotlivce, takže chybí informace o trestné činnosti proti různým organizacím. Šetření zabývající se kriminalitou namířenou proti obchodním společnostem a organizacím přitom odhalují, že tento druh trestné činnosti svým rozsahem výrazně převyšuje rozsah kriminality proti jednotlivcům.*
- *Měří omezený počet trestných činů, protože pokrývá pouze incidenty vyjmenované v dotazníku použitém při výzkumu. Přitom zde nejsou zahrnuty tak závažné delikty jako je vražda, hospodářské trestné činy, organizovaný zločin a jiné. Nezabývají se také např. drogovou problematikou apod.*
- *Kritici viktimologických výzkumů dále upozorňují na některé nedostatky týkající se užívaných metod, např.: respondenti vypovídají o svých zkušenostech, které nemusí mít nic společného se zákonem definovaným zločinem; šetření nezahrnují všechny incidenty, s nimiž mají oběti zkušenosti, nýbrž pouze ty, o nichž jsou ochotny hovořit; díky určité ztrátě paměti, mají-li respondenti vypovídat o případech, k nimž došlo před delší dobou, mohou některé zapomenout apod.*

Navzdory těmto a některým dalším připomínkám se viktimologické výzkumy provádějí a jsou důležitým zdrojem nejrůznějších informací celospolečenského významu.

První návrh organizovat mezinárodní viktimologický výzkum vznikl v 70. letech minulého století^{1/}. Jeho prvního kola, které potom proběhlo v roce 1989, se zúčastnilo 14 tzv. průmyslově vyspělých zemí.

Druhé kolo mezinárodního výzkumu (do kterého se rovněž zapojilo poprvé bývalé Československo) se uskutečnilo v roce 1992 a to již pod vedením UNICRI (United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute). Druhého kola se zúčastnilo 10 tzv. průmyslově vyspělých zemí, 6 zemí střední a východní Evropy, 4 asijské země, 5 zemí v Africe a 3 v Latinské Americe. Šetření v tzv. průmyslově vyspělých zemích, v bývalém Československu a v Polsku se tehdy uskutečnilo na národní úrovni, ostatní proběhla v hlavních městech států, ve kterých se realizoval průzkum.

Třetí kolo se uskutečnilo v roce 1996 a 1997, a to i za účasti České republiky. Během něho bylo provedeno 44 šetření, z nich 11 národních bylo realizováno v tzv. průmyslově vyspělých zemích, 20 zemí se výzkumu zúčastnilo poprvé.

Čtvrté kolo proběhlo v roce 2000 a zjišťovalo viktimizaci kriminalitou za období cca 1996-2000. Výzkumu se zúčastnilo 17 tzv. průmyslově vyspělých zemí a množství měst v Asii, Latinské Americe, Africe^{4/}.

Průzkum ve čtvrtém kole v roce 2000 v České republice oproti předcházejícím dvěma šetřením, která proběhla na celém území republiky, byl proveden především z důvodu finanční náročnosti celé akce na menším územním teritoriu, a to v hlavním městě České republiky - Praze.

3. Některé základní poznatky z dřívějších mezinárodních viktimologických výzkumů, které proběhly na území České republiky v roce 1992 a 1996

V České republice proběhl mezinárodní srovnávací výzkum obětí trestných činů organizovaný UNICRI, jak je patrné z výše naznačeného, až dosud třikrát. Poprvé to bylo v roce 1992 (ještě v rámci bývalého Československa na vzorku téměř 1700 osob), pak v roce 1996 na vzorku 1469 respondentů. Obě šetření se týkala osob ve věku 16 let a starších v celé ČR. Zatím naposledy proběhl výzkum v roce 2000 na souboru 1500 osob (ve stejném věkovém rozmezí), ovšem, jak je zřejmé z výše uvedeného, byl realizován "pouze" v Praze. Výzkumy probíhaly podle jednotné metodiky vypracované UNICRI. Ve všech třech výzkumech byl použit v podstatě stejný dotazník. Garantem provedení mezinárodních výzkumů za ČR byl vždy Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Dotazování na vzorku respondentů vybraném kvótním výběrem zajišťovala v roce 1992 agentura DEMA, v roce 1996 UNIVERSITAS, v roce 2000 agentura AISA.

Ve všech výzkumech respondenti vypovídali o svých zkušenostech s vybranými druhy kriminality (podrobněji viz níže). Dotazník též obsahoval otázky související s kriminalitou obecněji (např. zjišťoval strach z kriminality, spokojenost s prací policie, stav zabezpečení obydlí respondentů před krádežemi vyloupením apod.)

Základním zjištěním **celostátního výzkumu** realizovaného v roce 1996 se stal poznatek, že celková zkušenost našich občanů s trestnými činy oproti předcházejícím letům stoupá. Zatímco v roce 1991 se obětí jednoho ze zkoumaných jedenácti trestných činů stal každý čtvrtý občan, v roce 1995 to již byl každý třetí^{5/}. Je tak zřejmé, že dopad kriminality se stal součástí osobní zkušenosti nezanedbatelné, ba možná již většinové části populace. Lze pak usuzovat podle některých autorů, že to může vést k posunům v postojích i jednání veřejnosti nejen ve smyslu strachu z kriminality, ale následně ve smyslu radikalizace požadavků na postih kriminálního jednání, nebo i opačně ve směru vyšší tolerance a "adaptace" na kriminalitu jako v podstatě normu denního života^{6/}. Co se týká měř viktimizace, dostala se Česká republika již podle zjištění výzkumu z roku 1996 na úroveň průmyslově vyspělých zemí a v některých ohledech i nad evropský průměr^{5/}.

Ve výše uvedených dvou mezinárodních výzkumech, které proběhly na území celé České republiky, bylo mimo jiné zjišťováno i to, zda postižení respondenti ohlásili trestný čin policii. Potvrdilo se, že míra ohlašování se liší podle druhu trestného činu. V prvním i ve druhém výzkumu (1992, 1996) téměř všichni postižení ohlásili krádež automobilu (96,6% resp. 93,2%); krádež vloupáním 67,2 resp. 89,5%, loupež 60,0 resp. 63,8%, krádež tzv. prostou 36,2 resp. 37,9%. Potvrdilo se, že relativně málo jsou ohlašovány sexuální delikty i přes výrazný vzestup ve srovnání obou těchto výzkumů (6,4% obětí ve výzkumu v roce 1992 a 26,8% ve výzkumu z r.1996). Málo jsou ohlašovány i případy napadení/vyhrožování (29,0%, resp. 22,8%)^{6,9/}.

Výzkumné poznatky též naznačily, že ačkoli se míry oznamování kriminality u nás výrazně liší podle druhu trestného činu, existují určité univerzální vzorce. Dospělo se k závěru, že oběti v České republice spíše oznamují delikty, při nichž utrpí fyzické zranění nebo značnou škodu (zde přihlížejí, zda jsou pojištěny). Více se oznamují delikty, u nichž je reálná šance na dopadení pachatele. Policie se častěji dozvídá o dokonaných skutcích než o pokusech a dozvídá se spíše o těch nejzávažnějších trestných činech než o méně závažných. Bylo též zřejmé, že delikty jsou častěji u nás oznamovány v menších lokalitách^{5/}.

Informace získané z posledního **výzkumu realizovaného v roce 2000 v Praze** jsou sice, jak bude dále zřejmé, alarmující, ale chybí jim celostátní měřítko. Jsou však na druhou stranu srovnatelné s údaji zachycenými v některých dalších hlavních městech některých regionů Evropy (viz dále). Údaje zjištěné v Praze však získají časem ještě více na hodnotě v rámci opakovaných šetření, která se plánují za několik let.

4. Mezinárodní viktimologický výzkum realizovaný v roce 2000 v České republice na území hlavního města Prahy

4.1. Metodika výzkumu

Výzkum provedený v roce 2000 v hlavním městě Praze byl zaměřený na zjištění viktimizace obyvatelstva vybranými druhy trestné činnosti zpětně za období zhruba pět let /období cca roku 1996 až 2000/. Zvláště byla podrobněji zjišťována viktimizace obyvatel hlavního města ČR za rok 1999, tedy za rok, který předcházal roku výzkumu. Výzkum byl proveden na reprezentativním souboru 1500 osob starších 16 let (bez horního omezení). Soubor respondentů byl získán stratifikovaným víceetapovým výběrem.

Soubor respondentů byl za Prahu reprezentativní v ukazatelích: pohlaví, věk, místo bydliště (obvody Prahy: Praha 1-10), vzdělání respondenta. Byly též evidovány informace o některých dalších charakteristikách souboru dotázaných osob, např.: rodinný stav respondentů, typ bydlení respondenta, pozice dotázaných osob v zaměstnání, měsíční příjem domácnosti respondenta, počet členů jeho domácnosti apod.

Výzkum byl proveden v rámci telefonického dotazování (CATI: Computer Assisted Telephone Interviewing). Dotazování proběhlo v době 23.10. - 4.11. 2000. Průměrná délka rozhovoru byla 22 minut. Průměrný počet nutných kontaktů pro jeden ukončený rozhovor byly 2,78 kontakty.

Získané údaje byly technicky zpracovány podle požadavků UNICRI firmou AISA. Pro zde předkládanou zprávu byly použity výsledky třídění dat prvního a druhého stupně. Získaná data byla tříděna ukazatelem pohlaví, věk, vzdělání respondentů a obvody města, ve kterých osoby bydlely: tedy reprezentativními znaky - podrobněji pak tyto údaje viz též technická zpráva agentury AISA^{7/}, která též provedla telefonické šetření v terénu.

K výzkumu byl použit *dotazník* vytvořený UNICRI, který je tradičně jednotně aplikován při mezinárodních viktimologických šetřeních ve všech zúčastněných zemích (městech). Používá se od počátku realizace tohoto druhu viktimologického výzkumu na mezinárodní úrovni. Nelze na něm nic měnit, ani ho v žádném směru při národních výzkumech modifikovat.

Respondenti vypovídali ve výzkumu realizovaném v roce 2000 v hlavním městě České republiky o svých zkušenostech s vybranou trestnou činností (13 trestných činů).

Jednalo se o:

1. - trestné činy proti **d o m á c n o s t i** (které negativně ovlivňují chod domácnosti jako celku a bylo jimi přímo poškozeno většinou více osob - členů domácnosti, tedy nejen samotný respondent)

- krádeže aut,
- krádeže věcí z aut,
- poškozování aut,
- krádeže motocyklů,
- krádeže jízdních kol,
  - delikty v bytě nebo domě respondenta
- krádeže vloupáním,
- pokusy o krádeže vloupáním,

2. Trestné činy proti **j e d n o t l i v c i** (trestné činy, které se přihodily respondentovi osobně)

- loupež,
- krádež osobního majetku,
- sexuální incident (dotazovány byly jen ženy)
- napadení/vyhrožování.
- korupce ze strany úředníků
- podvody na spotřebitelích

Oběť jakéhokoli ze zmíněných trestných činů byla poté dotazována na bližší okolnosti jeho spáchání (např. kdy k němu došlo, kde, jak často k němu docházelo apod.). Významnou část dotazování tvořila problematika oznamování (neoznamování) deliktů policii, včetně důvodů tohoto rozhodnutí. Obětem byla též položena otázka týkající se poskytnutí jim pomoci po viktimizaci.

3. Dotazník též obsahoval otázky související s kriminalitou obecněji. Všem respondentům (tedy i těm, kteří se ve sledovaném souboru nestali obětí kriminality), byly položeny otázky zjišťující jejich strach z kriminality, názory na policii a otázky týkající se preventivních opatření přijatých proti krádeži vloupáním do obydlí a dalším druhům kriminality.

Dotazované osoby odpovídaly na to, zda se setkaly s určitou trestnou činností 1/ za období “posledních” 5 let (cca období let 1996-2000) a 2/ zvlášť v roce 1999, tedy v roce, který předcházel roku provedení dotazování mezi respondenty. (Pokud byla dotázaná osoba viktimizována určitým trestným činem vícekrát, vypovídala o posledním incidentu.)

Vzhledem k naší snaze zpřehlednit mezinárodním výzkumem v Praze v roce 2000 získané údaje, budou v textu:

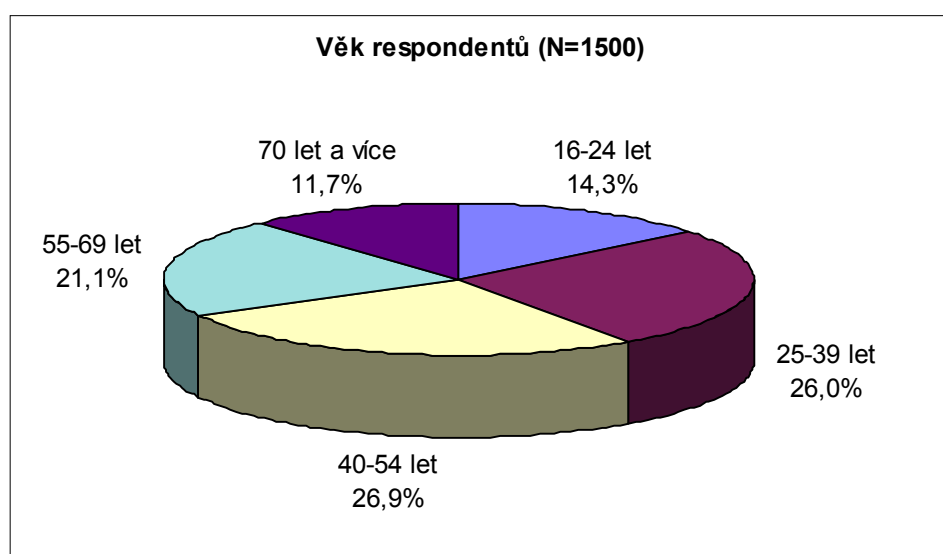
- zvlášť zpracovány údaje o jednotlivých ve výzkumu sledovaných trestných činech či oblastech kriminality,
  - přehledové tabulky s údaji týkajícími se všech sledovaných trestných činů budou zvlášť uvedeny za celým textem zprávy v “přílohách”, aby si zájemci údaje týkající se jednotlivých druhů kriminality mohli porovnávat navzájem,
  - stručný souhrnný komentář k vybraným přehledovým tabulkám umístěným za celým textem pod názvem “přílohy” bude uveden zvlášť v kapitole č.7.
-

4.1.1. Popis vybraných charakteristik souboru respondentů

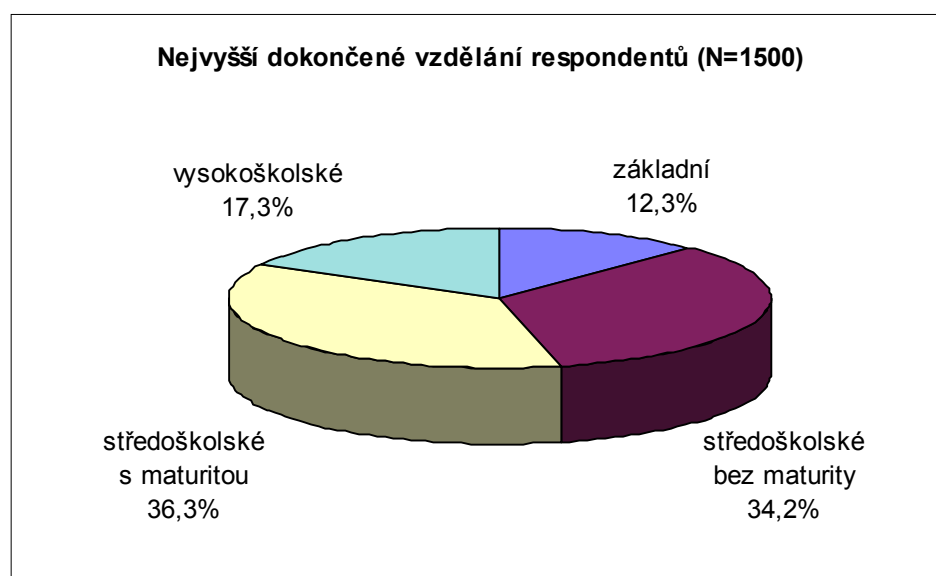
Jak je zřejmé z přílohy č. 1, mezi dotázanými 1500 osobami byli zhruba napůl muži (47,6%, 714 osob) a napůl ženy (52,4%, 786 osob). Zhruba polovina dotázaných osob žila v manželském svazku (52, 2%), asi čtvrtina byla svobodná (23,5%) - viz podrobněji příloha č. 5.

Z grafu č. 1 a přílohy č. 2 je pak zřejmé, že cca polovinu z 1500 dotázaných starších 16 let tvořily osoby ve věku 25-54 let. Nejmladší věková skupina dotázaných osob ve věku 16-24 let tvořila 14,3% souboru respondentů a osoby nejstarší (70 let a více) tvořily 11,7% dotázaného souboru jedinců. Osoby ve věku 55-69 byly zastoupeny 21,1%.

Graf č. 1

Graf č. 2

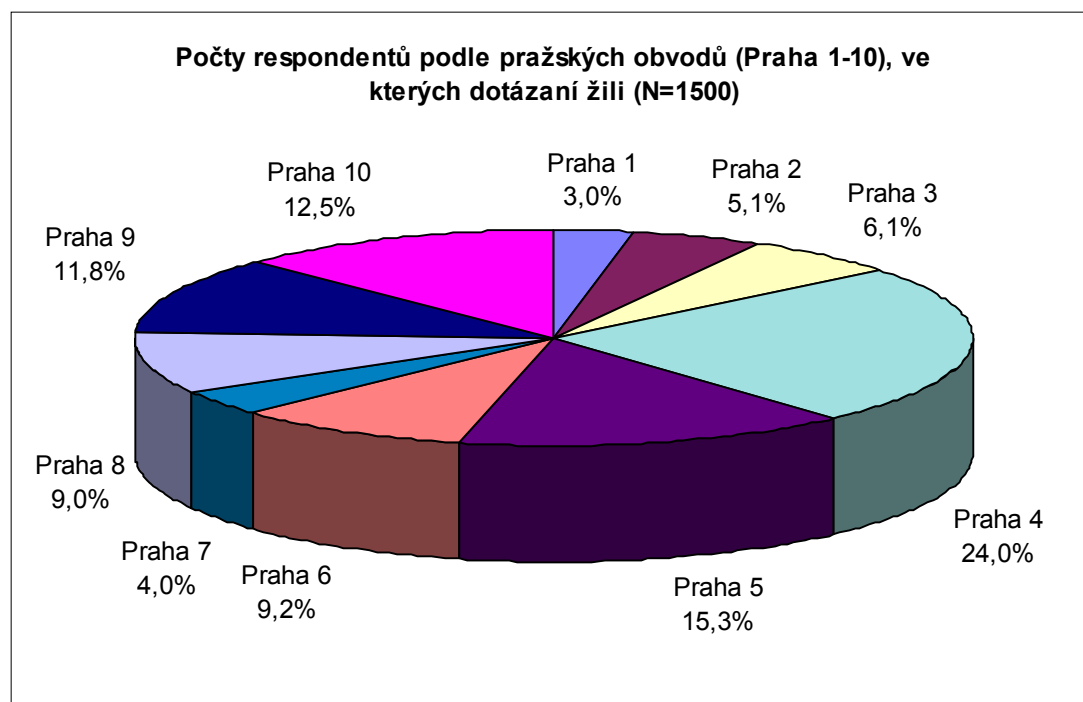
Graf č. 2 a příloha č. 3 ukazují, že nejvíce z 1500 v Praze kontaktovaných respondentů, mělo vzdělání středoškolské (70,5%; 36,3% s maturitou, 34,2% bez maturity). 17,2% respondentů bylo vysokoškolsky vzděláno a 12,3% mělo vzdělání základní.

Mezi dotázanými osobami bylo 44,2% osob v zaměstnaneckém poměru, 9,2% podnikatelů (podrobněji viz příloha č. 6b). Více jak polovina respondentů byla řádně zaměstnána (53,8%), více jak čtvrtina jich byla na penzi (28,8%), 8,1% dotázaných osob studovalo. Obdobné množství osob bylo nezaměstnaných (3,7%) a v domácnosti (3,9%) - viz příloha č.6a.

Jak je zřejmé z přílohy č. 9a téměř pětina z 1500 dotázaných (17,7%) bydlela v rodinném domě. Asi čtyři pětiny respondentů žily v bytě či garsoniére (81,9%).

Tři čtvrtiny z 1500 dotázaných měly za to, že v Praze bydlí v obytné čtvrti, kde žije obyvatelstvo se střední životní úrovní (75,8%). Asi desetina nakontaktovaných osob se domnívala, že bydlí ve čtvrti s obyvatelstvem s vyšší než průměrnou životní úrovní (11,7%). 8,7% respondentů žilo podle vlastního vyjádření ve čtvrti s obyvatelstvem s nižší než průměrnou životní úrovní, což též plyne z přílohy č. 9b.

Graf. č. 3

Určitou míru spokojenosti s finančním příjmem své domácnosti vyjádřily téměř dvě třetiny respondentů (64,2%), nespokojenost naznačila asi třetina respondentů (34,9% - z nich 22,3% bylo nespokojeno velmi). To uvádí příloha č. 7.

Z přílohy č. 8 je zřejmé, že více jak čtyři pětiny dotázaných (83,5%) žily ve vícečetné domácnosti, což znamená, že případnou kriminalitou byla poškozena v rodině více jak jedna osoba (např. při vykradení bytu, při krádeži automobilu apod.). Jen 16,4% dotázaných (246 osob) žilo v domácnosti osamocené.

Počty dotázaných respondentů podle počtu obyvatel pražských obvodů (Praha 1-10) lze názorně sledovat v grafu č. 3 a příloze č. 4. Nejvíce osob, které se zúčastnily terénního šetření, bylo z Prahy 4, 5 (24%, 15,3%) a z Prahy 10, 9 (12,5%, 11,8%), což asi odráží koncentraci obyvatel ve zde postavených rozsáhlých sídlištních komplexech.

5. Hlavní údaje získané při mezinárodním viktimologickém šetření provedeném v České republice (v Praze) v roce 2000.

5.1. KRÁDEŽE AUTOMOBILŮ UŽÍVANÝCH PRO SOUKROMÉ ÚČELY

Na základě vyhodnocených údajů z výzkumu realizovaného v roce 2000 můžeme konstatovat, že za **období pěti let** (cca 1996-2000) se v Praze stalo obětí **krádeže aut** 15,7% z dotázaných jednotlivců /případně jejich rodinných členů/ (177 osob), kteří vlastnili, resp. používali pro soukromé účely auta (viz příloha č. 10a).

Pro soukromé účely používalo v Praze auto 1124 z 1500 dotázaných osob, tj. tři čtvrtiny kontaktovaného souboru respondentů (74,9%)- viz příloha 10c.

Přitom během zkoumaných pěti let domácnosti dvou třetin majitelů aut/uživatelů firemních vozidel pro soukromé účely používaly auto jedno (66,3%, 745 osob), asi čtvrtina domácností používala auta dvě (24,8%, 279 osob). 7,9% majitelů/uživatelů aut používalo pro soukromí tři a případně více aut (89 osob).

Majitelům aut, kteří byli během období 5 let obětmi krádeže automobilu (177 osob), se krádež stala nejčastěji v místě jejich bydliště, např. v garáži, na příjezdové cestě apod. (48%, 85 osob), asi ve čtvrtině případů v blízkosti domova (24,8%, 44 osob) a dále někde ve městě nebo jeho blízkém okolí (18,6%, 33 osob). Ostatní **místa krádeží** viz též příloha č. 13a. Více jak dvě třetiny z 177 okradených osob zcizené vozidlo zpět nezískaly (68,9%, 122 osob). Zbývajících 55 okradených majitelů/uživatelů automobilu (31,1%) odcizený dopravní prostředek zpět získalo.

Většina okradených jedinců považovala odcizení svého auta za závažný incident (86,4%, 153 osob), z nich více jak polovina za krajně závažný (56,9%, 87 osob). **Naprostá většina osob, kterým byl odcizen automobil, incident nahlásila na policii (96%, 170 jedinců).** **Zbývajících 4% o auto okradených respondentů policii ztrátu nenahlásila (7 osob)** - viz přílohy č. 12a a 14a.

Jak je zřejmé z další přílohy 11a, stalo se **během roku 1999** obětí **krádeže automobilu** 3,8% dotázaných, kteří vlastnili, resp. používali pro soukromé účely tento dopravní prostředek (tj. 43 jedinců z 1124 dotázaných, kteří vlastnili či pro své soukromé účely používali auto/a/). Z těchto 43 obětí bylo o osobní vozidlo okradeno v roce 1999 9,3% respondentů dokonce dvakrát (4 osoby).

5.2. KRÁDEŽE PŘEDMĚTŮ Z AUTOMOBILŮ UŽÍVANÝCH PRO SOUKROMÉ ÚČELY

Za pětileté období (cca 1996-2000) se stalo v Praze obětí **krádeží věcí z auta** 56,1% vlastníků, resp. uživatelů automobilu (tj. 631 osob z 1124 vlastníků/uživatelů aut) - viz příloha č. 10a.

Při těchto incidentech se jednalo o krádeže autorádia či něčeho jiného, co respondenti nechali v autě, nebo se jednalo o krádeže automobilových součástí, např. zpětných zrcátek, stěračů, kol apod.

Pokud jde o místo, kde se incident během uvedených pěti let odehrál, obdobně jako u krádeží automobilů docházelo ke krádežím věcí z aut nejčastěji přímo v bydlišti oběti (44,1%, 278 osob), dále v blízkosti bydliště (29,3%, 185 osob) a někde ve městě nebo jeho blízkém okolí (14,4%, 91 osob). 45,7% takto okradených osob (288 jedinců) považovalo pro sebe a svoji domácnost tento incident za do určité míry závažný; z nich 80 respondentů, tedy více jak čtvrtina (27,8%), za velmi závažný (viz přílohy č. 12a, 13a).

Jak plyne z přílohy č. 14a, zhruba třetina obětí krádeží věcí z automobilu (34,6%, 218 osob) incident nenahlásila na policii, 62,9% dotázaných (tj. 397 osob) incident policii nahlásilo, zbývající respondenti se v daném směru nevyjádřili (2,5%, 16 osob).

Mezi důvody, které vedly 397 respondentů k nahlášení krádeže předmětů z aut policii (při možnosti uvést více odpovědí), patřily nejčastěji: snaha dostat od pojišťovny pojistné (28,4% odpovědí, 141 osob), názor postižené osoby, že trestné činy by měly být ohlášeny (21,6% odpovědí, 107 osob), potřeba získat zpět svůj ukradený majetek (20,5% odpovědí, 102 osob) a snaha okradených jedinců, aby pachatel byl chycen a potrestán (12,5% odpovědí, 62 osob) - viz příloha č. 16.

Zhruba stejné množství obětí pak po nahlášení deliktu policii bylo spokojeno (44,6%, tj. 177 osob) i nespokojeno (44,8%, tj. 178 osob) s tím, jak policie řešila hlášení respondenta o vykradení auta. Asi desetina ohlašovatelů nedovedla či nechtěla jednání policie posoudit (10,6%, 42 osob).

Mezi nejčastější důvody nespokojenosti 178 respondentů s prací policie po nahlášení krádeží věcí z auta patřilo (při možnosti volit více odpovědí): nezájem policie (25,5% odpovědí, 67 osob), pocit, že policie neudělala dost (22,8% odpovědí, 60 osob), dále nenalezení a nezatčení pachatele policií (15,6% odpovědí, 41 osob) a rovněž zhruba stejné množství okradených respondentů uvedlo jako důvody nespokojenosti skutečnost, že nezískalo zpět zcizené věci (11,0% odpovědí, 29 osob) a to, že policie nereagovala na jimi ohlášenou krádež dost rychle /přijeli pozdě, byli pomalí/ (10,6% odpovědí, 28 osob) - viz příloha č. 17.

Jak plyne z přílohy č. 18, mezi nejčastější důvody nenahlášení krádeží věcí z aut policii 218 poškozenými patřilo: ukradené věci nebyly pro oběti deliktu nijak zvlášť důležité /jednalo se podle nich o "drobnosti"/ (39,3% odpovědí, 97 osob) a dále přesvědčení okradených, že policie s incidentem stejně nic neudělá (31,9% odpovědí, 79 osob). Méně často byli respondenti názoru, že policie má málo důkazů, a proto nic nemůže udělat (7,3% odpovědí, 18 osob) a dále skutečnost, že okradení respondenti neměli ukradené věci pojištěny (6,1%, 15 osob) a že incident podle nich nebyl pro policii (6,5%, 16 osob).

V Praze **v roce 1999** 16,5% z 1124 vlastníků/uživatelů automobilu mezi 1500 dotázanými se stalo obětí vykradení předmětů z auta (186 osob); z nich 73 osob, tedy více jak třetina, opakovaně (39,2%); nejčastěji dvakrát (51 osob) a třikrát (18 osob), někteří i více jak třikrát - podrobněji viz přílohy č. 11a.

5.3. POŠKOZENÍ AUTOMOBILŮ (VANDALISMUS)

V průběhu sledovaných **pěti let** (cca 1996-2000) více jak třetina při výzkumu v Praze dotázaných vlastníků auta či jeho uživatelů pro své soukromé účely se stala obětí úmyslného poškození tohoto dopravního prostředku nebo jeho součástí (35,2%, tj. 396 jedinců z 1124 respondentů, kteří vlastnili či užívali pro soukromé účely auto). To plyne z údajů v příloze 10a. Nejčastěji, jak je zřejmé z další přílohy č. 13a, a to zhruba u poloviny respondentů, kteří

byli obětmi vandalismu na autě, došlo k tomuto činu přímo v místě jejich bydliště (53,5%, tj. 212 osob) a též často v blízkosti jejich bydliště (29%, 115 osob).

Jen zhruba třetina vlastníků/uživatelů auta, kterým vandalové poškodili vozidlo, ohlásila poškození svého dopravního prostředku policii (31,8%, 126 osob). Více jak dvě třetiny vlastníků/uživatelů, kterým bylo poškozeno vozidlo, újmu policii nenahlásily (67,7%, tj. 268 osob). Viz příloha č. 14a.

Údaje v příloze č. 12a dokládají, že zhruba třetina majitelů aut, kterým bylo auto poškozeno vandalstvím, považovala pro sebe tento incident za do nějaké míry závažný (35,3%, 140 osob); z nich asi čtvrtina za velmi závažný (23,6%, 33 osob).

V Praze **v roce 1999** asi desetina z dotázaných (10,9%, 123 osob), kteří byli vlastníky auta či jeho uživateli pro své soukromé potřeby (tj. z 1124 osob), se stala obětmi úmyslného poškození auta - z nich polovina vícekrát než jednou (50,4%, 62 osob); nejčastěji dvakrát (43 osob) a třikrát (14 osob). Podrobněji viz přílohy č. 11a.

5.4. KRÁDEŽE MOTOCYKLŮ, SKÚTRŮ A MOPEDŮ

Během pětiletého období (cca 1996-2000) z vlastníků motocyklů, skútrů, mopedů (případně uživatelů těchto firemních vozidel pro soukromé účely), kterých bylo mezi 1500 v Praze dotázanými jedinci 139 /9,3%/, se obětmi krádeže motocyklu/skútru stalo 12,2% jednotlivců (tj. 17 osob) - viz příloha č. 10a.

Téměř tři čtvrtiny vlastníků/uživatelů používaly během vymezeného pětiletého období motocykl, skútr či moped jen jeden (74,1% , tj. 103 osob), 17,3% (24 osob) dva, 6,5% (9 osob) tři a více těchto dopravních prostředků.

Nejčastěji došlo ke krádeži uvedených dopravních prostředků přímo v bydlišti dotázaného jedince (52,9%, 9 osob), dále nedaleko bydliště (17,6%, 3 osoby) a někde ve městě či jeho blízkém okolí (23,5%, tj. 4 osoby). Krádež byla ohlášena policii 88,2% okradenými osobami (15 jedinců). Dva majitelé krádež neohlásili (11,8%). Většina okradených majitelů/uživatelů motocyklu či skútru se nevyjádřila, za jak závažnou krádež považovala. Jen 5,9% respondentů (1 osoba z okradených respondentů) daný incident označila pro sebe za velmi závažný - viz přílohy č. 12a, 13a, 14a.

Z vlastníků/uživatelů motocyklů, skútrů a mopedů (kterých mezi 1500 v Praze dotázanými jedinci bylo 139) se obětmi krádeže tohoto dopravního prostředku stalo **v průběhu roku 1999** 1,4% jedinců (tj. 2 osoby). Jak je evidentní z přílohy č. 11a, všichni byli obětmi této krádeže jen jednou.

5.5. KRÁDEŽE JÍZDNÍCH KOL

Z vlastníků bicyklů (případně jejich uživatelů v rámci jedné domácnosti), kterých bylo v Praze mezi 1500 dotázanými 68,9% (tj. 1034 osob), se jich stalo obětmi krádeže tohoto dopravního prostředku **během období pěti let** (cca 1996-2000) téměř čtvrtina, tj. 23,3% (tj. 241 osob) - viz příloha č.10a.

Za "vlastníka" bicyklu byli považováni i jedinci, kteří kolo nevlastnili, ale třeba dlouhodoběji užívali v rodině kolo, které jim např. známí zapůjčili pro jejich dorůstající dítě.

Během výše uvedených pěti let používaly domácnosti, ve kterých žili vlastníci/ uživatelé kola, zhruba ze třetiny, a tedy nejčastěji, dvě kola (34,9%, 361 osob), dále jedno kolo 25,8%

(267 osob) a kola tři 20,1% (208 osob). Čtyři a více kol užívalo 18,9% rodin dotázaných jedinců (196 osob).

Jak je patrné z příloh č. 13a a 14a nejčastěji, a to ze dvou třetin, byla kola dotázaným osobám ukradena přímo v místě bydliště (67,1%, 162 osob). Dále byla kola ukradena zhruba stejnému množství respondentů, a to asi po desetinu, blízko bydliště (10%, 24 osob) a někde ve městě /v Praze/ a jeho nejbližším okolí (10,4%, 25 osob). Jinde v České republice byl bicykl ukraden rovněž asi desetinu dotázaných vlastníků kol (9,1%, 22 osob). Téměř tři čtvrtiny okradených majitelů bicyklu krádež ohlásily policii (72,6%, 175 osob), zhruba čtvrtina nikoli (26,6%, tj. 64 osob).

Dvě třetiny o bicykl okradených vlastníků/uživatelů kola považovaly zcizení tohoto dopravního prostředku za do nějaké míry závažný incident (66,4%, 160 osob); z nich více jak čtvrtina ho měla za velmi závažný (27,5%, 44 osob). Třetina vlastníků/uživatelů událost považovala za ne až tak závažnou (32,8%, 79 osob). Plyne to z údajů v příloze č. 12a.

Z vlastníků/uživatelů jízdního kola (kterých bylo mezi 1500 dotázanými 1034 osob) bylo obětí krádeže tohoto dopravního prostředku **v roce 1999** v Praze 6%, tj. 62 osob; z nich 14,5% (9 osob) se stalo obětí krádeže kola v uvedeném roce opakovaně, nejčastěji dvakrát (8 osob). Podrobnější informace viz příloha č. 11a.

5.6. VLOUPÁNÍ DO OBYDLÍ

(Jednalo se o vloupání do bytu či domu respondenta, včetně vloupání do sklepů. Incident se netýkal vloupání do garáží, kůlen ani víkendových chat a chalup.)

Ze všech 1500 v Praze při výzkumu dotázaných osob se jich téměř čtvrtina stala **během období pěti let** (cca let 1996-2000) obětí vloupání do svého obydlí (23,9%, tj. 358 osob) - viz příloha č. 10b.

Téměř dvěma třetinám z těchto osob, kterým se někdo vloupal do bytu či domu, bylo v obydlí něco ukradeno (63,4%, 227 osob), zhruba třetině nikoli (35,8%, 128 osob). Tři osoby se nevyjádřily (0,8%).

Jak je patrné z přílohy č. 12b, více jak polovina vyloupených respondentů (55,6%, 199 osob) považovala incident pro sebe za závažný; z nich 43,9% ho mělo za velmi závažný (87 osob). Jako ne až tak závažný ho hodnotilo 43% poškozených respondentů (154 osob).

Poslední vloupání do bytu nebo domu (pokud se případ stal vícekrát) ohlásily policii více jak dvě třetiny vyloupených osob (68,4%, tj. 245 osob), 29,6% poškozených vloupání do obydlí neohlásilo (106 osob). 2% respondentů, kterým se někdo vloupal do bytu či domu, se k otázce nevyjádřila (7 osob) - viz příloha č. 14b.

Mezi důvody nahlášení vloupání do obydlí policii 245 poškozenými (při možnosti obětí tohoto incidentu uvést více odpovědí) patřily nejčastěji, a to zhruba ve stejném počtu případů: přání poškozené osoby, aby pachatel byl chycen a potrestán (21,3% výpovědí, 74 osob), snaha postiženého získat od pojišťovny pojistné (21,0% výpovědí, 73 osob), přesvědčení oběti, že trestné činy by měly být nahlášený (19,3% výpovědí, 67 osob). Jak je potom zřejmé z údajů uvedených v příloze č.16, ostatní příčiny ohlášení incidentu byly poněkud méně časté než ty výše uvedené. Z nich nejčtenější pak byla snaha poškozených získat zpět svůj majetek (13% výpovědí, 45 osob) a zabránit opakování trestného činu (11,5% výpovědí, 40 osob).

Zhruba polovina dotázaných občanů Prahy, kterým bylo během výše uvedených pěti let vyloupeno obydlí a kteří incident nahlásili policii, byla spokojena s tím, jak policie řešila jimi nahlášený případ vloupání do obydlí (53,0%, 130 osob). Třetina dotázaných spokojena nebyla

(33,5%, 82 osob). Z dat v příloze č. 15 plyne, že zbylí respondenti-oběti se k tomuto tématu nevyjádřili (13,5%, 33 osob).

Další příloha, a to č. 17, ukazuje, že mezi hlavní důvody nespokojenosti 82 obětí vloupání s prací policie (při možnosti respondentů uvést více odpovědí) patřily: nedostatečný zájem policie o nahlášený případ (28,3% výpovědí, 34 osob) a to, že policie neudělala, co mohla a měla (27,5% výpovědí, 33 osob). K nespokojenosti respondentů s prací policie rovněž dosti přispěl fakt, že nenalezla a nezatkla pachatele (18,4% výpovědí, 22 osob) a že k nahlášenému incidentu přijela pozdě (7,5% výpovědí, 9 osob). Některým respondentům (5,0% odpovědí, 6 osob) se také nelíbilo, jak se s nimi na policii zacházelo (policisté byli nezdořilí) - viz příloha č. 17.

Mezi důvody, proč vloupání do svých domů a bytů postižení občané nenahlásili policii jako incident (při možnosti uvést více důvodů), patřily hlavně následující. Nejvíce ze 106 respondentů, kterým bylo vyloupeno obydlí a neohlásili to oficiálně, uvedlo, že při vloupání nedošlo k vážným ztrátám (36,1% výpovědí, 44 osob) a dále 26 tímto incidentem poškozených respondentů vyjádřilo přesvědčení (21,4% výpovědí), že s vyloupením jejich

Tabulka č. 2

Ukradené věci při vloupání do obydlí v Praze v období let cca 1996 - 2000. (Respondenti mohli uvést více odpovědí a vypovídali o posledním případě vloupání, pokud k incidentu došlo v uvedených pěti letech vícekrát.), /N=227/.

	Počtv odnovedì	
	abs.	%
<i>Ukradené věci:</i>		
kolo, díly z kola	58	14,8
cennosti, zlato	36	9,0
audio-video, TV	34	8,5
nářadí, stavební materiál	30	7,7
peněženka, peníze	27	6,8
sportovní potřeby	24	6,0
vybavení domácnosti	23	5,9
boty, oděvy	19	4,7
elektronika	17	4,3
drobnosti	15	3,8
potraviny, alkohol	13	3,2
obrazy	12	3,0
dalekohled, fotoaparát	12	3,0
věci osobní povahy	11	2,7
domácí spotřebiče	9	2,2
ostatní	9	2,2
doklady	8	2,0
autopříslušenství	7	1,7
nábytek	7	1,7
počítač, playstation	5	1,2
všechno, celá domácnost	5	1,2
kočárek	4	1,0
mobilní telefon	4	1,0
věci ze sklepa	4	1,0
náhradní díly	3	0,7
blíže nespecifikováno	3	0,7
CELKEM odpovědí	399	100

příbytku stejně policie nic nenadělá. 13 obětí vloupání mělo za to, že nebylo nutné volat policii, protože to nic pro policii vlastně ani nebylo (10,6% výpovědí). Dalším častěji uváděným důvodem nenahlášení vloupání policii bylo, že si celou tuto záležitost vyřešila rodina vloupáním poškozené osoby sama a že policie by stejně neměla dostatek důkazů a nemohla by nic dělat (po 8,1% výpovědích, po 10 osobách). Ostatní odpovědi byly méně časté - viz v přehledu příloha č. 18.

Při zjišťování, co pachatelé 227 poškozeným osobám ukradli při vloupání během posledních pěti let, z tabulky č. 2 je zřejmé, že nejčastěji odcizovali buď kompletní bicykly nebo jejich součástky (14,8% výpovědí, 58 respondentů), dále zlato a jiné cennosti (9% výpovědí, 36 osob), televizory a audio-video zařízení (8,5% odpovědí, 34 osob), nářadí a stavební materiál (7,7% výpovědí, 30 osob), peníze (6,8% výpovědí, 27 osob), sportovní potřeby (6% výpovědí, 24 osob), různé blíže respondenty nespecifikované vybavení domácnosti (5,9% výpovědí, 23 osob), oděvy a boty (4,7% odpovědí, 19 osob), elektroniku (4,3% výpovědí, 17 respondentů), potraviny, alkohol (3,2% výpovědí, 13 osob). Přehled o dalších méně často ukradených věcech při vloupání do obydlí viz tabulka č. 2.

Z této tabulky č. 2 je pak také zřejmé, že 5 občanům Prahy (1,2% odpovědí) bylo v uvedeném období ukradeno z obydlí naprosto všechno, co ve svém bytě či domě měli, tj. vybavení celé domácnosti.

V tabulce č. 3 je uveden subjektivní odhad hodnoty ukradeného majetku 227 poškozenými respondenty (v korunách českých), o který přišli při vyloupení svého obydlí. Z této tabulky je zřejmé, že nejčastěji byly zcizeny věci v hodnotě od cca 6 až 40 tisíc Kč (41% vloupáním poškozených, 93 osob). Věci v hodnotě do 5 tisíc korun byly odcizeny téměř třetině vykradeným respondentům (32,7%, 74 osob). O předměty v hodnotě od cca 41 až 100 tisíc korun přišlo při vykradení obydlí 10,6% obětí (24 osob). O věci dražší než 100 tisíc korun bylo okradeno nikoli zanedbatelné množství osob, a to 10,0% respondentů, kterým byl vykraden byt či dům (23 osoby).

Tabulka č. 3

Hodnota ukradených věcí při vloupání do obydlí respondenta - výše škody v Kč (Oběti vypovídaly o posledním případě vloupání, pokud k incidentu došlo v letech 1996-2000 vícekrát.), /N=227/.

Výše škody v Kč způsobená respondentovi:	Respondenti, kterým bylo vykradeno obydlí	
	abs.	%
do 5000	74	32,7
6- 10 000	32	14,1
11- 20 000	40	17,6
21- 40 000	21	9,3
41- 60 000	12	5,3
61- 80 000	5	2,2
81-100 000	7	3,1
100 001-200 000	14	6,2
200 001-300 000	3	1,4
300 001-400 000	1	0,4
400 001-500 000	2	0,8
500 001-600 000	1	0,4
600 001 a více	2	0,8
neodpověděl	13	5,7
CELKEM respondentů	227	100,0

Při vloupání do obydlí byly pachatelé napáchány také různé jiné škody než jen zcizení majetku. Jak je patrné z tabulky č. 4, tyto další škody udalo 216 respondentů, tedy více jak polovina poškozených, kterým se někdo vloupal do bytu či domu (tj. 60,3% osob z 358).

Zhruba dvě třetiny z těchto 216 osob uvedly (64,3%, 139 osob), že jim byla spáchána v souvislosti s vloupáním do bytu či domu “další škoda” ve výši do 1 tisíce korun. Škoda vyšší než 1000 Kč (do 5000 Kč) byla zjištěna u asi pětiny z těchto poškozených (18,1%, 39 osob). Škody nad 5 tisíc až do 20 tisíc uvedla téměř desetina z 216 obětí (21 osob, 9,7%) a škodu nad 20 tisíc zjistilo 7,9% osob, kterým se někdo vloupal do bytu či domu a způsobil “další” škody (17 obětí).

Tabulka č. 4

Výše dalších škod v Kč, ke kterým došlo při vloupání do obydlí respondenta. (Jedná se o “další škody” vedle případně ukradených věcí. Oběti vypovídaly o posledním případě vloupání, pokud k incidentu došlo v letech 1996-2000 vícekrát.), /N=216/.

Výše škody v Kč sobená respondentovi:	Respondenti, kterým se někdo vloupal do obydlí	
	abs.	%
do 500	115	53,2
600-1000	24	11,1
1001-3000	18	8,3
3001-5000	21	9,8
5001-10 000	15	6,9
10 001-20 000	6	2,8
20 001-40 000	9	4,2
40 001-60 000	6	2,8
60 000 a více	2	0,9
CELKEM respondentů, kteří uvedli “další škody”	216	100,0

Jen 5 osobám ze všech 358 dotázaných, kterým se někdo vloupal do obydlí (1,4% jedinců) se dostalo pomoci od instituce, která poskytuje specializovanou pomoc obětem trestné činnosti (poskytují informace, praktickou a duševní podporu).

Jak potom plyne z přílohy č. 24, více jak polovina z vyloupením postižených osob se domnívala (58,1%, tj. 208 jedinců), že pomoc instituce pro oběti trestné činnosti s výše uvedenými funkcemi by byla pro ně užitečná, 27,9% obětí zde diskutovaného deliktu si myslelo, že by se pro ně jednalo o služby zbytečné (100 osob) a 14% respondentů na otázku neodpovědělo (50 osob).

Během roku 1999 ze všech 1500 v Praze dotázaných osob se jich 6,9% (tj. 103 osob) stalo obětí vloupání do bytu nebo domu. Z nich více jak třetina se stala obětí tohoto deliktu opakovaně (35,9%, 37 osob), nejčastěji dvakrát (27 osob) a třikrát (6 osob)- viz příloha č.11b.

5.7. POKUS O VLOUPÁNÍ DO OBYDLÍ

(Jednalo se o pokus vloupání do bytu či domu respondenta, včetně vloupání do sklepů. Incident se netýkal pokusu o vloupání do garáží, kůlen ani víkendových chat a chalup.)

Oběťmi pokusu o vloupání do obydlí se **během pěti let** (cca 1996-2000) stalo 12,3% z 1500 v Praze dotázaných jednotlivců (185 osob) - viz příloha č. 10b.

Za pokus o vloupání do obydlí byl považován pokus, při kterém existoval nějaký důkaz, že se někdo neúspěšně pokoušel dostat do obydlí respondenta (např. poškození zámků, dveří nebo oken, škrábance kolem zámků apod.)

Jak vyplývá z příloh č. 12b, 14b, téměř polovina respondentů, kteří vypověděli, že do jejich domova se během posledních pěti let snažil dostat zloděj, pokus o vloupání nahlásila na policii (48,1%, 89 osob) a zhruba polovina nikoli (47,6%, 88 osob), 8 respondentů na otázku neodpovědělo (4,3%). Přes polovinu z takto trestnou činností poškozených osob (54,1%, 100 osob) mělo pocit, že se z jejich pohledu jednalo o závažný incident, z nich 45% (45 osob) mělo za to, že se jednalo o incident velké závažnosti.

Obětí pokusu o vloupání se stalo **v roce 1999** v Praze 3,5% z 1500 dotázaných osob (tj. 53 jedinců); z nich 41,5%, tj. 22 osob, bylo obětí opakovaně - nejčastěji dvakrát (12 osob) a třikrát (5 osob). Byly zaznamenány také případy, kdy k incidentu došlo ještě častěji - viz příloha č. 11b.

5.8. NÁSILNÉ LOUPEŽNÉ PŘEPADENÍ

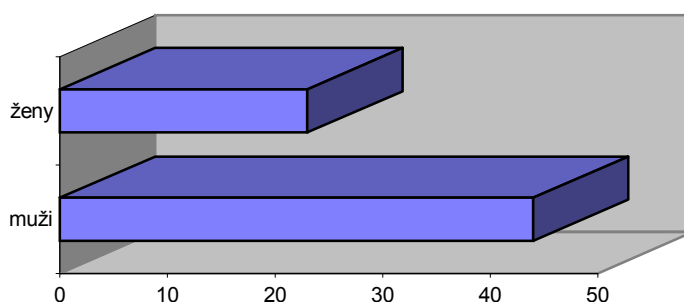
Jak je zřejmé z přílohy č. 10b, během sledovaného **období pěti let** (cca 1996 - 2000) se oběťmi loupežného přepadení z 1500 v Praze dotázaných osob stalo 4,5% respondentů (tj. 67 osob). Dvě třetiny z těchto 67 osob tvořili muži /65,7%, 44 osob/ a zhruba třetinu ženy /34,3%, 23 osob/) - viz graf č. 4.

Za loupežné přepadení bylo považováno jednání, při kterém respondentovi někdo něco sebral za použití násilí nebo pod pohrůžkou násilí, nebo se o to pokoušel (nejednalo se o kapesní krádeže či prosté krádeže).

59,7% z 67 obětí loupežného přepadení (40 respondentů, 26 mužů, 14 žen) se pachatelům podařilo o něco okrást. 40,3% obětí tohoto incidentu se pachatelům okrást nepodařilo (27 jedinců).

Graf č. 4

Počty respondentů-obětí loupežného přepadení v Praze v letech 1996-2000 - dělení dle pohlaví (N=67)

Údaje v příloze č. 12b naznačují, že tři čtvrtiny obětí považovaly loupežné přepadení své osoby za do nějaké míry závažný incident (76,1%, 51 osob), z nich zhruba polovina ho považovala za velmi závažný (51%, 26 osob). Za ne až tak příliš závažný ho mělo 16 osob, tedy jen necelá čtvrtina napadených (23,9%).

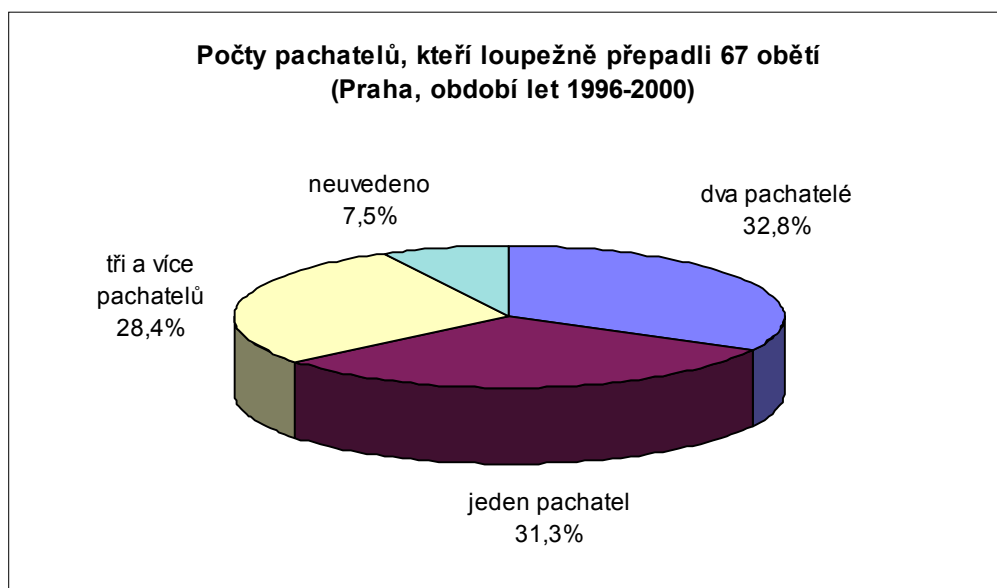
Za velmi závažný považovala loupežné přepadení více jak polovina atakovaných žen (13 osob, 56,5%) a více jak čtvrtina přepadených mužů (29,6%, 13 mužů). V každé sledované věkové kategorii, s výjimkou té nejmladší, považovala vždy více jak třetina přepadených osob incident za pro sebe velmi vážný. U nejstarší věkové kategorie /nad 70 let/ byl považován incident za velmi závažný dvěma třetinami přepadených (dvě osoby ze tří).

Pokud jde o místo, kde se incident odehrál, nejčastěji, u více jak poloviny ze 67 oloupených respondentů, došlo k přepadení někde v hlavním městě nebo v jeho bezprostředním okolí (55,1%, 37 osob). Dále čtvrtina případů diskutovaného incidentu se odehrála v bezprostřední blízkosti bydliště (25,4%, 17 osob). V nezanedbatelném množství se případy loupežného přepadení staly také na pracovišti (9%, 6 osob) či přímo doma u respondenta (6%, 4 osoby). Ostatní odpovědi specifikující místo uvedené trestné činnosti, jak uvádí i příloha č. 13b, byly méně časté; v zahraničí byla přepadena jedna dotázaná osoba, jedna na území ČR mimo Prahu a jeden respondent neupřesnil, kde se stal obětí loupežného přepadení.

Jak plyne z údajů v příloze č. 21 a z grafu č. 5, na loupežném přepadení výše uvedených 67 respondentů se podíleli asi u třetiny z nich dva pachatelé (32,8%, 22 osob) a zhruba u stejného počtu respondentů jeden pachatel (31,3%, 21 osob). Jen o něco nižší počet obětí (28,4%, 19 osob) byl oloupen tří a více násilníky. Pět respondentů (7,5%) neuvedlo, kolik agresorů je přepadlo či jim násilím vyhrožovalo.

Tři čtvrtiny obětí loupežného přepadení (74,6%, 50 osob) pachatele činu neznaly. Asi pětina obětí pachatele neviděla /tj. neviděla jeho podobu tak, aby ho mohla blíže identifikovat/ (13 osob, 19,4%) a 6% obětí pachatele znalo (4 osoby: z nich dvě znaly pachatele podle vidění, dvě znaly pachatele i podle jména) - viz příloha č. 23.

Graf č. 5

Více jak třetina obětí násilného loupežného přepadení (38,8%, 26 osob) byla atakována pachateli, kteří měli u sebe zbraň - viz příloha č. 19. Zbraň měli pachatelé většinou u případů loupeží, jejichž obětí byly osoby mužského pohlaví (80,8%, 21 osob) a méně u případů, jejichž obětmi byly osoby pohlaví ženského (19,2%, 5 osob). Přitom při přepadení 4 mužů a 3 žen měli pachatelé zbraň střelnou. Většina obětí, které přepadl ozbrojený pachatel/é a které vypověděly, že pachatel měl střelnou zbraň, byla ve věku 25-39 let (5 osob ze 7).

Příloha č. 22 obsahuje informaci, že téměř polovina z 26 obětí loupežných přepadení, při kterých měl pachatel u sebe zbraň, uvedla, že pachatelé byli ozbrojeni nožem (46,2%, 12 osob) a více jak čtvrtina těchto obětí vypověděla, že pachatelé měli zbraň střelnou (26,9%, 7 osob) /vždy se jednalo o jednoruční střelnou zbraň/. 15,4% respondentů sdělilo, že násilníci měli u sebe při loupežném přepadení něco, co se dá použít jako zbraň (4 osoby). 7,7% dotázaných konstatovalo, že agresori měli v době incidentu nějakou jinou zbraň (např. hůl apod.) (2 osoby).

Pokud jde o použití výše uvedených zbraní /jakýchkoli, tedy nejen střelných/ proti 26 obětem loupežného přepadení, z přílohy č. 20 lze vyčíst, že asi ve dvou třetinách případů byla zbraň proti obětem použita. Vypovědělo tak 65,4% obětí tohoto přepadení (17 osob - 15 mužů, 2 ženy). Zbraně byly při loupežném přepadení použity hlavně vůči obětem ve věku od 16 do 39 let (týkalo se 13 osob).

Za použití zbraně bylo považováno vedle úderu zbraní pořezání, bodnutí, výstřelu apod. i vážné vyhrožování použitím zbraně. U střelné zbraně pak vedle výstřelu bylo za používání zbraně považováno i vyhrožování zbraní, i když se z ní nakonec třeba nevystřelilo.

Ani ne polovina obětí násilného loupežného přepadení nahlásila incident na policii (46,3%, 31 osob). Zbývajících 36 obětí loupežného přepadení, tedy poněkud více než polovina obětí, policii trestný čin proti nim spáchaný neohlásila (53,7%). To uvádějí údaje v příloze č. 14b. Mezi ohlašovatelé zde diskutovaného incidentu byla zhruba polovina oloupených mužů (20 osob) a polovina oloupených žen (11 osob). Ohlášení na policii učinily hlavně osoby ve věku 25-69 let (26 jedinců), tedy nikoli nejmladší a nejstarší ve výzkumu sledované věkové kategorie obětí.

Mezi nejčtenější důvody nahlášení násilného loupežného přepadení policii 31 poškozenými respondenty patřilo (při možnosti volby více odpovědí): snaha oběti, aby pachatel byl chycen a potrestán (25,6% odpovědí, 11 osob), dále potřeba oběti získat zpět svůj majetek (23,3% odpovědí, 10 osob), přesvědčení poškozené osoby, že trestné činy by se měly hlásit (18,6% odpovědí, 8 obětí). V neposlední řadě se jednalo o snahu oběti získat pomoc (13,9%, odpovědi 6 osob) a dostat pojistné (4,2%, odpovědi 3 osob) - viz příloha č. 16.

Spokojenost s tím, jak policie řešila případ loupežného přepadení nahlášený respondentem, vyjádřila ani ne celá polovina z 31 obětí, které incident nahlásily (45,2%, 14 osob - 11 mužů, 3 ženy). Více jak polovina obětí, které incident nahlásily policii, byly s prací policie nespokojeny (54,8%, 17 osob; 9 mužů, 8 žen), což vyplývá z informací v příloze č. 15.

Jak lze zjistit v příloze č. 17, mezi hlavní příčiny nespokojenosti 17 obětí násilného loupežného přepadení s prací policie (při možnosti volby odpovědí), náležely následující: policie neudělala dost (28% odpovědí, 7 osob), policie neměla zájem (20% odpovědí, 5 osob), policie nenalezla a ani nezatkla pachatele incidentu (16% odpovědí, 4 osoby). Po 12% odpovědí (po 3 osobách) byla zdrojem nespokojenosti poškozených jednak skutečnost, že policie nezískala zpět ukradený majetek a jednak, že policie nezacházela s obětí incidentu zdvořile.

Mezi důvody, které vedly 17 obětí k tomu, že nenahlásily loupežné přepadení policii (při možnosti uvedení více odpovědí) patřily, jak je patrné z přílohy č. 18, následující.

Přesvědčení oběti, že policie se vzniklou situací nic neudělá (28,3% odpovědí, 11 osob), dále úvaha, že se nejednalo o nějaký závažný incident, při kterém došlo k větším ztrátám (20,5% odpovědí, 8 osob). Rovněž při rozhodnutí o oficiálním nahlášení incidentu sehrál roli názor oběti, že policie nemohla nic dělat, protože nebyly důkazy (17,9% odpovědí, 7 osob) a skutečnost, že oběť si vyřešila situaci sama, neboť znala pachatele (12,8% odpovědí, 5 osob). Další důvody nenahlášení deliktu byly méně četné.

Všechny oběti loupežného přepadení uvedly, že v jejich případě se jim nedostalo pomoci od žádné instituce zaměřené na podporu obětem trestné činnosti, která poskytuje informace, praktickou a duševní podporu. Nicméně údaje obsažené v příloze č. 24 naznačují, že více než polovina obětí násilného loupežného přepadení (59,7%, 40 osob) si myslela, že služby takovéto instituce, která by pomáhala obětem trestných činů, by pro ně byla užitečná. Na druhé straně více než čtvrtina respondentů vyjádřila záporný postoj k užití služeb organizace na pomoc obětem kriminality (29,9%, 20 osob), 10,4% (7 osob) se k problému nevyjádřilo.

V roce 1999 se v Praze stalo obětí násilného loupežného přepadení 0,7% z 1500 dotázaných jedinců (tj. 11 osob), z nich většina byla loupežně přepadena jen jednou (91%, 10 osob). Tyto informace lze zjistit v příloze č. 11b.

5.9. KRÁDEŽE OSOBNÍCH VĚCÍ (MAJETKU)

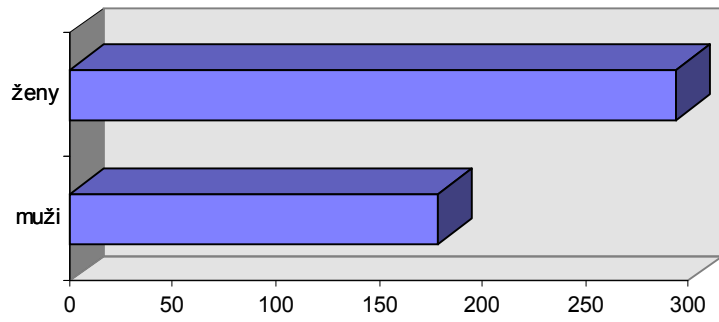
Za období ve výzkumu sledovaných **pěti let** (cca 1996 - 2000) se v Praze téměř třetina z 1500 dotázaných osob stala obětí krádeže osobního majetku (31,5%, tj. 473 jedinců; z nich 179 mužů /37,8%/ a 294 žen /62,2%/) - viz příloha č. 10b a graf č. 6.

Asi dvě třetiny okradených respondentů 67,7% (320 osob) byly okradeny o něco, co právě s sebou nesly (např. při krádeži peněženky oběť ji nesla v kabelce nebo tašce apod.). Tímto způsobem byly provedeny tři čtvrtiny krádeží poškozených žen (75,8%, 223 osob) a zhruba polovina krádeží poškozených mužů (54,2%, 97 osob). Takto byly poškozeny vždy téměř dvě třetiny okradených osob ve věku 16-39 let a téměř tři čtvrtiny obětí starších 40 let.

Za krádeže osobního majetku byly považovány krádeže, při kterých nebylo uplatněno přímé násilí vůči majiteli věci - např. se jednalo o kapesní krádeže, krádeže kabelek, šperků, peněženky, oblečení, sportovního vybavení apod., ke kterým mohlo dojít v práci, ve škole, v restauraci, kdekoli jinde na veřejnosti.

Graf č. 6

Počty respondentů-obětí krádeže osobních věcí v Praze v letech 1996-2000, rozdělení dle pohlaví (N=473)

Z přílohy č. 13b je patrné, že k místům, kde ke krádežím osobního majetku došlo nejčastěji, téměř u dvou třetin okradených respondentů, patřilo hlavní město nebo jeho bezprostřední okolí (64,7%, 306 osob) a dále nikoli výjimečně nejen oblast blízka bydliště oběti (14%, 66 osob), ale také pracoviště poškozených osob (10,6%, 50 osob).

Jen 41,4% okradených jednotlivců (196 osob) krádež nahlásilo na policii. 58,4% okradených osob (276 jedinců) tento incident policii nenahlásilo (viz příloha č. 14b).

Více jak čtvrtina okradených osob považovala pro sebe uvedený incident krádeže za velmi závažný (26,8%, 127 osob), za docela závažný ho mělo 42,3% poškozených (200 osob) a jen 30,1% okradených mělo za to, že incident pro ně nebyl až tak velmi závažný (142 osob) - viz příloha č. 12b.

V roce 1999 se stalo v Praze z 1500 dotázaných 7,8% osob obětí krádeže osobního majetku (tj. 117 jedinců). Z těchto 117 respondentů jich 17,9% (21 osob) bylo obětí tohoto incidentu opakovaně, většinou dvakrát (17 osob) - viz podrobněji příloha č. 11b.

5.10. SEXUÁLNÍ DELIKTY (dotázány byly jen ŽENY, N=786)

Ze 786 žen, které byly v rámci viktimologického výzkumu v Praze dotázány, se jich **za období sledovaných pěti let** (cca 1996 - 2000) na základě vlastní výpovědi stalo obětí sexuálního incidentu 8,3% (65 osob).

Za sexuální delikt bylo považováno hrubé obtěžování nebo napadení žen ze sexuálních důvodů, ke kterému došlo doma, v restauraci, na pracovišti, na ulici, ve škole, ve veřejných dopravních prostředcích, v kině nebo na pláži apod.

Oběťmi sexuálního incidentu se staly téměř ve třech čtvrtinách ženy ve věkové kategorii 16-39 let (72,3%, 47 žen). Více jak čtvrtinu obětí tohoto incidentu tvořily ženy ve věku vyšším jak 40 let (27,7%, tj. 18 žen, z nich dvě osoby starší 70 let). Mezi 65 oběťmi byly zhruba ze dvou třetin středoškolačky (67,7%, 44 osob), ze 13,8 % ženy s vysokoškolským vzděláním (9 osob) a z 18,5% ženy se základním vzděláním (12 osob).

Pětina obětí sexuálních deliktů ohodnotila sama uvedený incident jako pokus o znásilnění (20%, 13 žen). 4,6% žen uvedlo, že se jednalo o znásilnění (3 ženy). Další pětina obětí těchto druhů nepříjemných příhod je považovala za nepřístojné chování (20%, 13 žen) a zhruba polovina je považovala za neslušné obtěžování (53,8%, 35 žen).

Z údajů uvedených v příloze č. 25 plyne, že téměř dvě třetiny žen, které se setkaly se sexuálně motivovaným incidentem proti jejich osobě, ho považovaly za trestný čin (61,5%, 40 žen), zhruba třetina ho při hodnocení za trestný čin neoznačila (35,4%, 23 osob) a dvě z obětí se nevyjádřily (3,1%).

Přitom 41,5% obětí sexuálního deliktu (27 žen) ho považovalo za pro sebe velmi závažný, 30,8% (20 osob) za docela závažný a jen zhruba čtvrtina obětí ho měla za ne až tak závažný (27,7%, 18 osob) - viz příloha č. 12b.

Zhruba třetina sexuálně napadených či obtěžovaných žen (35,4%, 23 osob) pachatele incidentu znala (z nich většina 91,3% /21 osob/ i podle jména). 55,4% obětí násilníka neznala (36 osob) a 9,2% obětí (6 osob) pachatele při incidentu nevidělo tak, aby ho mohlo blíže identifikovat - viz příloha č. 23.

Jak je patrné z tabulky č. 5, oběti, které pachatele deliktu znaly, uvedly, že nejčastěji byl pachatelem sexuálního deliktu někdo ze zaměstnání (38,1%, 8 osob), dále ex-manžel či ex-partner (14,3%, 3 oběti), příbuzný a ex-přítel v té době (po dvou obětech, po 9,5% žen). Jedna oběť přiznala, že byla napadena svým partnerem či manželem (4,8%, 1 osoba). Pět obětí, které

pachatele sexuálního deliktu znaly, uvedlo, že je napadl či obtěžoval někdo jiný než kdo patřil mezi v dotazníku uvedené obětem známé kategorie násilníků (23,8%).

Tabulka č. 5

Kategorie pachatelů, které pražské ženy-oběti sexuálního deliktu znaly jménem (N=21).

<i>Pachatel byl v době deliktu:</i>	Počet obětí, které pachatele sexuálního incidentu znaly jménem	
	abs.	%
manžel, partner oběti	1	4,8
ex-manžel, ex-partner	3	14,3
ex-přítel	2	9,5
příbuzný	2	9,5
blízký přítel	0	0
někdo z práce	8	38,1
žádný z výše uvedených	5	23,8
neví, neodpověděla	0	0
CELKEM obětí	21	100

Z podrobnějšího rozboru získaných dat bylo zřejmé, že manželem či partnerem byla sexuálně napadena jedna vysokoškolačka, ex-přítelem jedna středoškolačka a jedna žena se základním vzděláním. Nějakým jiným příbuzným byla napadena jedna středoškolačka a jedna žena se základním vzděláním, ex-manželem nebo ex-partnerem byly atakovány tři středoškolačky.

Většina ze 65 sexuálně napadených či obtěžovaných žen (89,2%, 58 osob), které incident přiznaly, byla viktimizována jednou osobou. Čtyři ženy byly sexuálně napadeny či obtěžovány dvěma osobami najednou (6,2%), 2 ženy třemi či více osobami současně (3,1%). Jedna oběť situaci v daném směru nespecifikovala (1,5%) - viz příloha č. 21.

Osm obětí sexuálního deliktu sdělilo (12,3%), že pachatel/é měl/i při incidentu zbraň (tj. nůž, střelnou zbraň nebo něco, co se dá užit jako zbraň). Čtyři ženy uvedly, že útočníci měli nůž (50%), dvě vypověděly, že násilníci měl/i střelnou zbraň (25%). Dvě oběti konstatovaly, že agresori měli něco, co se dá použít jako zbraň (25%).

Polovina z 8 žen, které vypověděly, že pachatel sexuálního deliktu měl u sebe zbraň (4 osoby) konstatovala, že ji při napadení použil a polovina uvedla, že nikoli. Výše uvedené údaje jsou patrné v přílohách č.19, 20, 22.

Za použití zbraně bylo považováno vedle úderu zbraní pořezání, bodnutí, výstřelu apod. i vážné vyhrožování použitím zbraně. Pokud jde o střelnou zbraň, tak vedle výstřelu bylo za používání zbraně považováno i vyhrožování zbraní, i když se z ní nevystřelilo.

Údaje shrnuté v příloze č. 13b ukazují, že nejčastějším místem, kde se staly ženy obětí sexuálního napadení či obtěžování, byla oblast někde v hlavním městě a jeho bezprostředním okolí (43,1%, 28 osob), dále blízké okolí jejich bydliště (20%, 13 osob), pracoviště (15,4%, 10 osob) a prostředí domova (13,8%, 9 osob).

Jen asi pětina z 65 obětí sexuálního incidentu, tedy zhruba každá pátá, ohlásila incident na policii (18,5%, 12 žen). Z 12 žen, které incident ohlásily na policii, byly jen dvě spokojeny s tím, jak policie řešila nahlášený incident (16,7%). Zbývajících deset obětí, tedy většina, s jednáním policie spokojena nebyla (83,3%). Viz přílohy č. 14b a č. 15.

Mezi důvody nahlášení incidentu policii ze strany výše uvedených 12 obětí (při možnosti oběti uvést více odpovědí) patřila nejčastěji snaha poškozené ženy, aby pachatel byl chycen a potrestán (42,9% odpovědí, 6 žen). Po 3 obětech uvedlo jako důvod nahlášení policii jednak snahu zabránit opakování deliktu (21,4% odpovědí) a snahu získat pomoc (21,4% odpovědí). Konečně dvě ženy uvedly, že je k ohlášení incidentu policii vedlo také přesvědčení, že vážné události /trestné činy/ by měly být nahlášený (14,3% odpovědí). Viz příloha č. 16.

Mezi nejčastější důvody nespokojenosti s prací policie po nahlášení události uvedenými 12 oběťmi (při možnosti žen volit více odpovědí) patřily: nezájem policie (41,6% odpovědí, 5 osob), nenalezení a nezatčení pachatele (25% odpovědí, 3 ženy). Po dvou případech byla jako důvod uvedena nezdvořilost policie /nezacházeli s obětí slušně/ a to, že podle názoru poškozené policisté neudělali, co v daném případě mohli (po 16,7%) - viz příloha č. 17.

Z přílohy č. 18 je zřejmé, že mezi důvody nenahlášení události policii 53 oběťmi sexuálního deliktu patřilo do velké míry přesvědčení, že se nejednalo o nic až tak vážného, že šlo jen o drobnou událost (31,0% odpovědí, 18 žen). Deset žen uvedlo, že jednak policie stejně nemohla nic dělat /bylo málo důkazů/ (17,3% odpovědí) a jednak totéž množství žen konstatovalo, že si celou záležitost vyřešily samy, protože znaly pachatele. Mezi další čtenější důvody nenahlášení sexuálně motivovaného incidentu policii patřilo i přesvědčení, že policie s tím stejně nic neudělá (vypovědělo 6 žen, 10,3% odpovědí) a přesvědčení oběti, že zákrok policie nebyl nutný (vypovědělo 5 žen, 8,6% odpovědí).

Ačkoli pouze jedna z obětí sexuálního deliktu (1,5%) využila pomoci instituce na pomoc obětem trestným činům, které poskytují trestnou činností poškozeným osobám informace, praktickou a duševní podporu, téměř tři čtvrtiny obětí incidentu by považovaly služby zařízení na pomoc obětem trestné činnosti pro sebe za užitečné (73,4%, 47 žen), 4,7% obětí (3 ženy) nedovedlo užitečnost posoudit a asi pětina postižených by službu tohoto rázu považovala za zbytečnou (21,9%, 14 osob). Tyto informace jsou uvedeny v příloze č. 24.

V roce 1999 se stalo v Praze obětí sexuálně motivovaného incidentu 1,5% ze 786 dotázaných osob ženského pohlaví (tj. 12 osob), z nich čtvrtina (3 osoby) opakovaně - viz příloha č. 11b.

Je však třeba na tomto místě uvést, že je důvodné se domnívat, vzhledem k vysoké citlivosti tématu (sexuální delikty spáchané vůči dotazované osobě ženského pohlaví), že výsledky šetření v této položce neodpovídají realitě a jsou podhodnoceny - obzvláště pak asi v těch případech násilí, které se odehrávaly v rámci domácího násilí a které navíc byly v době dotazování aktuální (míru podhodnocení zde je však obtížné blíže specifikovat). Navíc lze mít za to, že odpovědi na otázky týkající se těchto druhů incidentů ženy nerady u nás zatím zodpovídají, natož telefonicky cizí osobě.

5.11. NAPADENÍ/VYHROŽOVÁNÍ

Za období při výzkumu sledovaných **pěti let** (zhruba let 1996-2000) se oběťmi napadení/vyhrožování stalo 13,5% z 1500 v Praze dotázaných jedinců (tj. 203 osob, 104 mužů /51,2%/ a 99 žen /48,8%/); z nich všech pak 5,9% osob ve věku starším 70 let (12 obětí) - viz též příloha č. 10b.

Za vyhrožování bylo při šetření v terénu považováno takové chování, které dotyčnou osobu skutečně vyděsilo a které se odehrálo buď doma nebo někde jinde, např. v restauraci, na ulici, ve škole, ve veřejných dopravních prostředcích, na pracovišti, na pláži apod.

Asi polovina z 203 obětí uvedeného deliktu uvedla (52,2%, 106 osob), že jim bylo “pouze” vyhrožováno a jen o něco méně obětí sdělilo (44,8%, 91 osob), že proti nim bylo přímo použito násilí. 6 osob se v daném směru nevyjádřilo (3%). Mezi oběťmi, kterým bylo pouze vyhrožováno, byly častěji ženy (63 osob, 59,4%) než muži (43 osob, 40,6%). Mezi osobami, proti kterým bylo použito násilí, byli zato naopak častěji muži (64,8%, 59 osob) než ženy (35,2%, 32 osob).

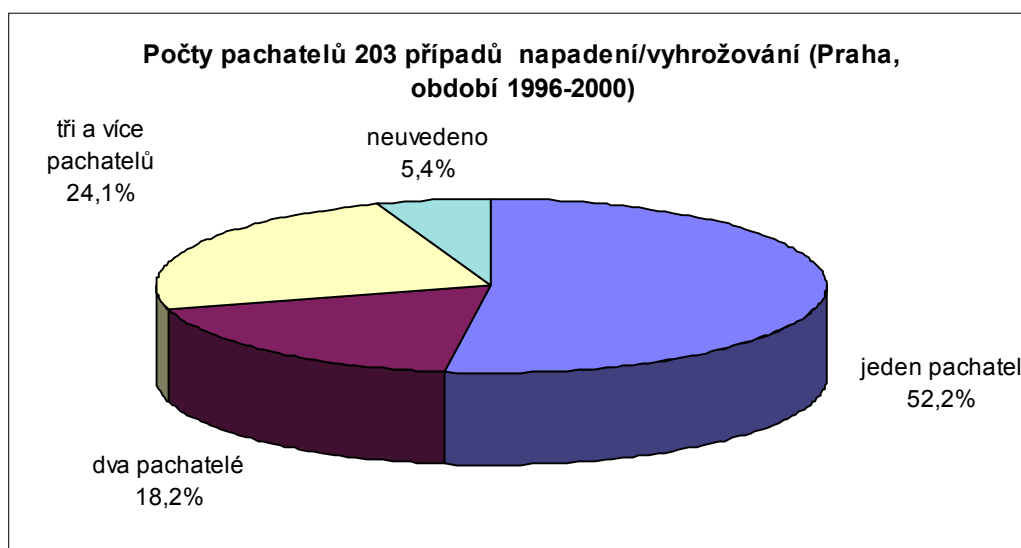
Téměř dvě třetiny poškozených napadením/vyhrožováním považovalo tento incident za trestný čin (66,5%, 135 osob), více jak čtvrtina však nikoli (27,1%, 55 osob) a 6,4% respondentů (13 osob) se vyjádřilo indifferetně - viz příloha č. 25.

Příloha č. 13b informuje o tom, že nejčastějším místem, kde byly osoby napadeny nebo jim bylo vyhrožováno, byla oblast někde ve městě a jeho bezprostředním okolí (30,5%, 62 osob), dále v blízkosti bydliště (23,2%, 47 osob) a přímo doma (23,6%, 48 osob). Někde v naší republice mimo oblast Prahy a jejího okolí se stalo oběťmi těchto incidentů 25 dotázaných jednotlivců (12,3%) a na pracovišti 16 osob (7,9%). Přitom např. mezi oběťmi napadení/vyhrožování, ke kterému došlo někde ve městě, byli více jak ze dvou třetin muži (69,4%, 43 osob) a ani ne ze třetiny ženy (30,6%, 19 osob). Mezi oběťmi napadení/vyhrožování, které se odehrálo doma, převládaly ženy (83,3%, 40 osob) a muži tvořili jen menší část takto poškozených jedinců (16,7%, 8 osob).

Jak vyplývá z přílohy č. 21 a grafu č. 7 na incidentu napadení/vyhrožování se nejčastěji, asi z poloviny, podílel jen jeden pachatel (u 52,3% obětí, 106 osob), dále zhruba ve čtvrtině případů tři a více pachatelů (u 24,1% obětí, 49 osob), a asi z pětiny pachatelé dva (u 18,2% obětí, 37 osob).

Jeden pachatel častěji fyzicky či verbálně útočil na ženy (73,7% napadených žen, 73 osob) než na jedince mužského pohlaví (31,7% napadených mužů, 33 osob). Muži tedy byli tělesně napadáni či jim bylo vyhrožováno častěji než ženám více než jedním násilníkem. Na ženu si pravděpodobně častěji troufl i jen jeden agresor.

Graf. č. 7

Jak je patrné z přílohy č. 23, téměř polovina obětí zde sledovaného deliktu pachatele neznala (47,8%, 97 osob) a 42,9% obětí (87 osob) pachatele znala. Z těch obětí, které útočníky znaly, asi tři čtvrtiny znaly pachatele jménem (67 osob, 77%/). Mezi oběťmi, které pachatele neznaly, byli častěji muži (65%, 63 osob) než ženy (35%, 34 osob). Znalost pachatele jménem uváděly častěji ženy (71,6%, 48 osob). Muži je znali jménem v 28,4% případech (19 osob).

Z údajů v přílohách č. 19 a 22 plyne, že téměř pětina obětí z 203 napadených jedinců vypověděla (37 osob, 18,2%), že pachatel incidentu měl u sebe zbraň. Více jak třetina těchto 37 obětí konstatovala (po 14 osobách, po 37,8%), že se jednalo jednak o nůž a jednak o něco, co se dá použít jako zbraň. Pět obětí sdělilo (3 muži, 2 ženy), že pachatel měl při incidentu střelnou zbraň (13,6%) a tři oběti uvedly, že násilník měl jinou než střelnou zbraň, např. hůl apod. (8,1%).

Z další přílohy č. 20 je zřejmé, že více jak polovina z 37 obětí napadení/vyhrožování, při kterém měl agresor u sebe zbraň, přiznala, že zbraň byla proti nim použita (54,1%, 20 osob). Mezi těmito 20 oběťmi bylo 16 mužů a 4 ženy.

Za použití zbraně bylo považováno vedle úderu zbraní pořezání, bodnutí, výstřelu apod. i vážné vyhrožování použitím zbraně. Pokud jde o střelnou zbraň, tak vedle výstřelu bylo za používání zbraně považováno i vyhrožování zbraní, i když se z ní nevystřelilo.

Více jak čtvrtina z 203 obětí při napadení/vyhrožování utrpěla zranění (27,1%, 55 osob - z nich 35 mužů a 20 žen). Z těchto 55 poraněných osob jich 58,2% (32 jedinců, 20 mužů a 12 žen) navštívilo pro závažnost poranění lékaře.

Příloha č. 14b obsahuje informace, že delikt ohlásila policii ani ne třetina napadených osob (29,1%, 59 osob). Více jak dvě třetiny obětí případ napadení/vyhrožování policii nenahlásily (69,4%, tj. 141 osob). V rámci při výzkumu sledovaných věkových kategorií poškozených jedinců tento incident neohlásily hlavně oběti v nejmladší věkové kategorii 16-24 let (85,7% takto mladých obětí napadení/vyhrožování, tj. 36 jednotlivců) a neohlásily ho osoby nejstarší ve věku nad 70 let (83,3% seniorů-obětí napadení/vyhrožování, tj. 10 osob).

Mezi důvody 59 obětí, proč případ napadení/vyhrožování nahlásily policii, patřily především (při možnosti poškozených osob volit více odpovědí): snaha o chycení a potrestání pachatele (29,7% odpovědí, 21 osob), získání pomoci (23,9% odpovědí, 17 osob), zabránění opakování incidentu (19,7% odpovědí, 14 osob), názor oběti, že závažné incidenty a trestné činy by měly být nahlášený (11,3% odpovědí, 8 osob) - viz podrobněji příloha č. 16.

Z příloh č. 15, 17 je patrné, že polovina z 59 obětí, které nahlásily incident na policii (50,8%, 30 osob), byla spokojena se způsobem, jakým policie řešila jejich hlášení, 40,7% obětí (24 osob) spokojeno nebylo. Pět respondentů se nevyjádřilo (8,5%).

Mezi důvody nespokojenosti 24 obětí napadení/vyhrožování s prací policie (při možnosti respondenta volit více odpovědí) bylo nejčastěji uváděno: nezájem policie (35,9% odpovědí, 14 osob), dojem poškozených, že policie neudělala, co mohla (30,8% odpovědí, 12 osob), policie nezatkla ani nenalezla pachatele (17,9% odpovědí, 7 osob), nedobré zacházení policistů s obětí /nezacházeli s ní slušně, byli k ní nezdvořilí/ (7,7% odpovědí, 3 osoby).

Mezi nejčastější důvody, proč případ nebyl 141 oběťmi nahlášen policii (při možnosti respondenta uvést více odpovědí) patřil, jak je zřejmé z přílohy č. 18, názor, že nešlo v případě napadení/vyhrožování o nijak závažný incident (29,2% odpovědí, 45 osob), dále názor, že policie s událostí stejně nic nenadělá (24,7% odpovědí, 38 osob). Mezi dalšími dosti častými důvody bylo uvedeno jednak to, že pachatel byl oběti znám, a tak si celou záležitost vyřešila sama (14,9% odpovědí, 23 osob) a jednak názor oběti, že policie by s incidentem stejně nemohla nic dělat, protože bylo málo důkazů (8,4% odpovědí, 13 osob).

Z údajů zpracovaných v příloze č. 24 vyplývá, že téměř dvě třetiny z 203 obětí uvedené trestné činnosti by pro sebe považovaly služby instituce na pomoc obětem trestných činů za užitečné (62,6%, 124 osob), 8,1% obětí to nedovedlo posoudit (16 osob) a více jak čtvrtina postižených službu tohoto rázu považovala za zbytečnou (29,3%, 58 osob). Přitom jen 2,5% obětí tohoto deliktu použilo služeb speciální instituce pro pomoc obětem kriminality (5 osob).

Zhruba dvě třetiny obětí napadení/vyhrožování (68,5%, 139 osob) považovaly incident za do nějaké míry pro sebe závažný, z nich téměř polovina /46%, 64 osob/) za velmi závažný. Za ne tak závažný ho považovalo 31 % obětí (63 osob). Téměř dvě třetiny obětí incident považovaly za trestný čin (66,5%, 135 osob). To plyne z přílohy č. 12b, 25.

V roce 1999 z 1500 v Praze dotázaných jednotlivců se stalo obětí napadení vyhrožování 3,4% respondentů (tj. 51 osob); z nich téměř polovina opakovaně (47,1%, 24 osob), nejčastěji dvakrát (11 osob) - viz příloha č. 11b.

! Výskyt v následujícím textu uváděných dvou deliktů /podvody na spotřebitelích a korupce/ byl sledován zpětně jen za rok 1999, tedy nikoli za období pěti let jako 11 výše uvedených druhů trestné činnosti !

5.12. PODVODY NA SPOTŘEBITELÍCH

Obětmi podvodu na spotřebitelích se stala v Praze **v roce 1999** pětina z 1500 dotázaných jednotlivců (20,3%, tj. 305 osob; /158 mužů a 147 žen/) - viz též příloha č. 14b a tab. č. 6. Více jak tři čtvrtiny respondentů (77,1%) odpověděly na otázku týkající se setkání s podvodem na spotřebiteli záporně (1156 osob) a 2,6% dotázaných (39 osob) neodpovědělo.

Tabulka č. 6

Příležitosti, při kterých se respondenti z Prahy setkali v r. 1999 s podvody na spotřebiteli (N=305).

	Počet respondentů	
	abs.	%
<i>K podvodu došlo v souvislosti:</i>		
s nákupem nějakého zboží	181	59,3
s prací provedenou v opravně, vč. autoservisu	32	10,5
se stavebními nebo opravárenskými pracemi	29	9,5
s návštěvou v hotelu, restaurace, hospody	28	9,1
reklama, dealerství, inzerát	9	3,0
kampeličky, banka, pojišťovna	4	1,3
koupě bytu, chalupy	3	1,0
taxikář	2	0,7
cestovní kancelář	1	0,3
neuvedeno	7	2,3
v jiné souvislosti	9	3,0
CELKEM respondentů	305	100

Za podvod na spotřebiteli bylo pokládáno ošizení respondenta, když mu někdo něco prodával nebo dodával službu, např. co se týká množství nebo kvality zboží či kvality služby.

Jak plyne z údajů v tabulce č. 6, k poslednímu podvodu na respondentovi (pokud se incident stal i vícekrát) došlo nejčastěji v souvislosti s nákupem nějakého zboží (59,3%, 181 osob). Ženy se poněkud častěji (68%, 100 osob) než muži (51,3% odpovědí, 81 osob) staly obětí podvodu na spotřebiteli v souvislosti s nákupy zboží, což je asi logické, protože obvykle častěji především běžné denní nákupy obstarávají hlavně ony.

Pokud jde o další místa, kde také došlo často k podvodům na pražských spotřebitelích, bylo to v souvislosti s pracemi provedenými v opravnách, včetně autoservisu (10,5%, 32 osob) a v obdobném množství případů v souvislosti se stavebními či opravárenskými pracemi (9,5%, 29 osob) a v souvislosti s návštěvou restauračního zařízení či hotelu (9,1%, 28 osob). Ostatní místa, kde k podvodům došlo, byla méně frekventovaná (týkala se 35 respondentů, 11,5% poškozených podvodem na spotřebiteli) - viz podrobněji tabulka č. 6.

Z přílohy č. 14b je patrné, že podvod na spotřebiteli ohlásilo policii jen 4,9% obětí (tj. 15 ze 305 osob, které se mezi 1500 respondenty označily za oběti podvodu na spotřebiteli). 95,1% obětí událost policii nenahlásilo (290 osob). Jen 6,6% podvedených jedinců (20 osob) nahlásilo incident ještě jiné státní či soukromé instituci.

V druhém případě poškození jednotlivci ohlásili událost nejčastěji reklamačnímu oddělení, dále přímo v obchodě nebo prodavačce (30%, 6 osob), České obchodní inspekci (25%, 5 osob), vedoucímu či nadřízenému ve firmě (20%, 4 osoby). Po dvou poškozených dotázaných osobách nahlásilo podvod výrobci a právníkovi nebo soudu (po 10%). Jedna podvedená osoba se hlásila o svá práva také u stavebního úřadu (5%).

5.13. KORUPCE

S případy korupce úředníků (úředník požádal o úplatek) se osobně setkalo **v roce 1999** ze všech 1500 v Praze dotázaných jedinců 8,1% osob (121 jednotlivců). Častěji se s tímto jevem setkali v uvedeném souboru respondentů muži (70,2%, 85 osob) než ženy (29,8%, 36 osob).

Za korupci byla považována skutečnost, která se odehrála na území ČR, kdy nějaký úředník, např. celník, policista nebo inspektor požádal respondenta o úplatek za své služby nebo očekával, že respondent za služby zaplatí.

Jen 2,5% dotázaných občanů Prahy, kteří se setkali ve výše uvedeném roce s korupcí (3 dotázaní - muži), nahlásilo případy úplatkářství policii. Ani jeden z incidentů nebyl ohlášen jiné veřejné či státní instituci kromě policie - viz příloha č. 14b.

Na nízké míře oznámení korupce policii se možná podílela i skutečnost, že nejčastěji, zhruba v polovině případů, se s úplatkářstvím setkali pražští respondenti právě u policistů (64 osob, tj. 52,9% z 121 dotázaných, kteří přišli do styku s jevem korupce). To je patrné z tabulky č. 7. Dále se 26 respondentů setkalo s korupcí ze strany státních úředníků (21,4% dotázaných osob, které přišly do styku s korupcí), 7 respondentů ze strany celníků (5,8% dotázaných, kteří přišli do styku s korupcí), 5 respondentů od obecních úředníků (4,1% dotázaných osob, které přišly do styku s korupcí), po 4 osobách u lékařů či zdravotních sester a rovněž u pracovníků v soukromém sektoru (po 3,3%) atd.

Mezi důvody ohlášení korupce policii uvedenými třemi oběťmi patřily následující. Jeden poškozený považoval incident za trestný čin, který by měl být nahlášen (33,3%), jedna oběť se snažila získat zpět své peníze (33,3%) a jedna oběť chtěla přispět k zastavení nepříjemného stavu spojeného s korupcí (33,3%).

Tabulka č. 7

Úředníci, u kterých se pražští respondenti, kteří přišli do styku s úplatkářstvím, setkali s korupcí v roce 1999 (N=121).

Kategorie úředníků:	Počty respondentů	
	abs.	%
policista	64	52,9
státní úředník	26	21,4
celník	7	5,8
obecní úředník	5	4,1
lékař/zdravotní sestra	4	3,3
pracovník v soukromém sektoru	4	3,3
daňový/finanční úředník	2	1,7
pracovník inspekce/revizor	2	1,7
učitel/profesor	2	1,7
neuvedeno	5	4,1
CELKEM respondentů	121	100

S prací policie po nahlášení incidentu byl spokojen jeden ze tří výše uvedených respondentů (33,3%), jeden byl nespokojen (33,3%) a jeden se nevyjádřil. Nespokojený respondent uvedl, že hlavně policisté neudělali v jeho případě vše, co bylo v jejich silách.

Tabulka č. 8

Důvody nenahlášení případů krupce úředníka policii. Respond. mohli volit více odpovědí (N=118).

Důvody nenahlášení korupce policii:	Počty odpovědí	
	abs.	%
vyřešil svůj problém, úplatek mu pomohl	44	33,3
nestálo to za to, aby se to nahlásilo	25	18,9
policie by stejně nic neudělala/neměla by zájem	15	11,4
policie byla účastníkem	12	9,1
nedostatek času/příliš mnoho starostí	8	6,1
neměl důkaz	7	5,3
jiné důvody	6	4,5
neodvážil se ze strachu z odvety	5	3,8
nechtěl, aby incident byl veřejně znám	2	1,5
měl strach z policie/odpor k policii	2	1,5
znal pachatele/dlouho trvající vztah	1	0,8
incident nahlášen jiným orgánům	0	0
neví, neodpověděl	5	3,8
CELKEM odpovědí	132	100

Mezi důvody nenahlášení korupce policii 118 respondenty (při možnosti dotázaného volit více odpovědí) patřily nejčastěji: úplatek pomohl respondentovi řešit problém (33,3% odpovědí, 44 osob), dále pocit poškozeného jedince, že vzhledem k charakteru incidentu nestálo za to hlásit ho policii (18,9% odpovědí, 25 osob), přesvědčení, že policie by stejně nic neudělala (11,4% odpovědí, 15 osob) a 12 osob uvedlo, že policie byla přímým účastníkem korupce (9,1% odpovědí). Ostatní méně často uváděné důvody viz tabulka č. 8.

Při výzkumu se též zjišťovalo, zda by v ČR v “současné” době (tedy v době, kdy dotazování probíhalo, tj. v roce 2000), osoba, která má ze zákona na něco nárok, musela nabídnout peníze, dárek nebo laskavost (tj. více než oficiální poplatek) na získání pomoci od některých státních či jiných úředníků; zjišťovalo se tedy, v jak vysoké míře je dotázanými osobami vnímán problém korupce mezi státními a jinými úředníky.

Jak je patrné z tabulky č. 9, více jak polovina z 1500 v Praze dotázaných jednotlivců si myslela, že takováto osoba, která má ze zákona na něco nárok, bude muset nabídnout úplatek nejčastěji: policejním úředníkům či policistům (57,6%), obecním úředníkům (53,8%) a zhruba polovina dotázaných měla za to, že bude muset nabídnout úplatek celním úředníkům (50,4%), úředníkům na ministerstvech (50,3%), pracovníkům inspekce a revizorům (49,8%).

Tabulka č. 9

Názor respondentů na to, zda je v ČR pravděpodobné nebo nepravděpodobné, že úředník vezme úplatek od osoby, která má na něco ze zákona právo (N=1500).

Kategorie úředníků:	1/ Pravděpodobné		2/ Nepravděpodobné		3/Nevím, bez odp.	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1. Členové parlamentu (poslanci, senátoři)	651	43,4	486	32,4	363	24,2
2. Úředníci na ministerstvech	754	50,3	414	27,6	332	22,1
3. Volení představitelé obce	627	41,8	550	36,7	323	21,5
4. Obecní úředníci	808	53,8	442	29,5	250	16,7
5. Celní úředníci	756	50,4	428	28,5	316	21,1
6. Policejní úředníci, policisté	865	57,6	442	29,5	193	12,9
7. Daňoví, finanční úředníci	663	44,2	499	33,3	338	22,5
8. Lékaři, zdravotní sestry	728	48,6	626	41,7	146	9,7
9. Prac.inspekce, revisoři	747	49,8	446	29,7	307	20,5
10. Učitelé/profesoři	397	26,5	869	57,9	234	15,6
11. Prac.soudů(vč. soudců)	648	43,2	539	35,9	313	20,9
12. Pracovníci v soukromém sektoru	679	45,2	589	39,3	232	15,5

Poněkud méně než polovina dotázaných se pak domnívala, že osoba, která má na něco nárok ze zákona, bude muset nabídnout úplatek lékařům a zdravotním sestřím (48,6% - ale u lékařů a sester si téměř stejné množství respondentů myslelo, že pravděpodobně úplatek nutný nebude /41,7%/), dále pracovníkům v soukromém sektoru (45,2%), daňovým a finančním úředníkům (44,2%), členům parlamentu (43,4%), pracovníkům soudů (vč. soudcům) 43,2%, voleným představitelům obce 41,8%. Za nejméně pravděpodobné bylo považováno uplácení učitelů/profesorů (26,5%).

Respondenti se rovněž vyjadřovali k tomu, zda si myslí, že v porovnání s dobou před deseti lety je nyní (tj. v roce 2000) snadnější nebo obtížnější dosáhnout od úředníka poctivého a spravedlivého zacházení. Z tabulky č. 10 je potom patrné, že více jak třetina dotázaných (36,2%) se vyjádřila, že je to podle jejich mínění snadnější. Avšak jen o něco méně procent osob se vyjádřilo, že je to obtížnější (30,5%) a plná třetina dotázaných tuto skutečnost nedovedla posoudit (33,3%).

Na otázku, zda si respondenti myslí, že je nyní (tj. v roce 2000) ve srovnání s dobou před deseti lety snadnější nebo obtížnější narazit na úředníka ochotného přijmout úplatek, aby pro dotyčného udělal službu, na kterou má ze zákona nárok, se 39,2% osob vyjádřilo, že je to snadnější. Jen 19,0% osob mělo pocit, že je to obtížnější. Značné procento dotázaných osob však odpovědělo, že neví (41,7%).

Tabulka č. 10

Názor respondenta na zacházení s ním ze strany úředníka, který mu má poskytnout službu, na kterou má ze zákona nárok; srovnání situace v r. 2000 s dobou zhruba před deseti lety.

	<i>Je nyní (rok 2000) oproti době před deseti lety:</i>	1/Snadnější		2/ Obtížnější		3/Neví	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Dosáhnout od úředníka poctivého a spravedlivého zacházení	542	36,2	458	30,5	500	33,3
2.	Narazit na úředníka ochotného přijmout úplatek, aby pro Vás udělal službu	589	39,3	286	19,0	625	41,7

5. 14. NĚKTERÉ NÁZORY RESPONDENTŮ NA KRIMINALITU

5.14.1. Strach respondentů z kriminality v hlavním městě Praze

Strach z kriminality byl zjišťován v dotazníku použitým při mezinárodním viktimologickém výzkumu třemi položkami.

Z tabulky č. 11 pak je zřejmé, že na dotaz, jak bezpečné je chodit sám po setmění v místě svého bydliště, zhruba polovina respondentů (55,9%) odpověděla, že se necítí úplně

Tabulka č. 11

Subjektivní pocit bezpečí, když se respondenti po setmění pohybují sami v místě svého bydliště v Praze (N=1500).

<i>Respondent se cítí:</i>	Počet respondentů	
	abs.	%
velmi bezpečně	110	7,3
dost bezpečně	530	35,3
trochu nebezpečně	664	44,4
velmi nebezpečně	173	11,5
neví, neodpověděl	23	1,5
CELKEM respondentů	1500	100

bezpečně (44,4% osob cítilo nebezpečí trochu, 11,5% osob cítilo nebezpečí velké). Bezpečně se cítilo po setmění v místě bydliště 42,6% dotázaných (35,3% dost bezpečně, 7,3% zcela bezpečně). Více dotázaných mužů (400 osob, 56% respondentů mužského pohlaví) než žen (243 osob, 30,9% respondentek ženského pohlaví) mělo v místě bydliště po setmění pocit bezpečí.

Jak je patrné z další tabulky č. 12, většina respondentů se doma sama po setmění cítila bezpečně (88%; 50,2% zcela bezpečně, 37,5% skoro bezpečně). Jen zhruba desetina z 1500 v Praze dotázaných osob uvedla, že večer doma nemělo pocit úplného bezpečí (11,5%, /173 osob/; 10% dotázaných cítilo nebezpečí trochu /150 osob/, 1,5% pocíťovalo nebezpečí značné intenzity /23 osob/). Mezi těmi dotázanými, kteří se necítili doma po setmění bezpečně, bylo více žen (17,9% ze všech při výzkumu dotázaných žen /141 osob/) než mužů (4,1% ze všech při výzkumu dotázaných mužů /29 osob/).

Tabulka č. 12

Subjektivní pocit bezpečí respondentů, když jsou po setmění v Praze sami doma (N=1500).

<i>Respondent se cítí:</i>	Počet respondentů	
	abs.	%
velmi bezpečně	757	50,5
skoro bezpečně	562	37,5
trochu nebezpečně	150	10,0
velmi nebezpečně	23	1,5
neví, neodpověděl	8	0,5
CELKEM respondentů	1500	100

V souvislosti s pocíty bezpečí je možné uvést, že asi polovina z 1500 v Praze kontaktovaných respondentů (53%, 795 osob) se domnívala, že žije v městské oblasti hlavního města, kde si lidé navzájem nevšímají jeden druhého. Po zhruba čtvrtině dotázaných mělo však za to, že žije jednak v městské části, kde většinou lidé pomáhají jeden druhému (23,5%, 352 osob) a jednak tam, kde jsou lidé na jedné straně k sobě nevšímaví, ale na druhé straně si i pomáhají (22,7%, 341 osob).

K pravděpodobnosti vloupání během příštích 12 měsíců do svého obydlí se více jak polovina v Praze dotázaných osob vyjádřila, že tato eventualita je do určité míry pravděpodobná (51,9%); 46,2% osob se domnívalo, že tato eventualita je pravděpodobná a 5,7% dotázaných se vyjádřilo, že je velmi pravděpodobná. 40,6% respondentů uvedlo, že tuto možnost vloupání považují za nepravděpodobnou (viz tabulka č. 13).

Tabulka č. 13

Pravděpodobnost vloupání do respondentova bydlí v Praze v následujících 12 měsících - subjektivní hodnocení dotázané osoby (N=1500).

Pravděpodobnost vloupání:	Počet respondentů	
	abs.	%
velmi pravděpodobné	86	5,7
pravděpodobné	693	46,2
nepravděpodobné	609	40,6
neví, bez odpovědi	112	7,5
CELKEM respondentů	1500	100

5.14.2. Preventivní opatření obyvatel Prahy proti krádeži vloupáním a proti kriminalitě

5.14.2.1. Způsob zabezpečení bydlí

Pokud jde o způsob zabezpečení pražských bydlí respondentů (tedy o jejich ochranu proti zlodějům), nejčastěji měli respondenti, kteří na otázku byli ochotni odpovědět (N=1388), zajištěno bydlí speciálními zámky dveří (64%). Dále si chránili bydlí formou domluvy se sousedy na ohlídání si bydlí či bytu (53,7%), méně často měli psa za účelem hlídání (24,9%), speciální mříže v oknech či na dveřích (14,8%). Frekvence ochrany bydlí pomocí dalších prostředků byla ještě méně častá než ty výše uvedené, což je zřejmé z tabulky č. 14.

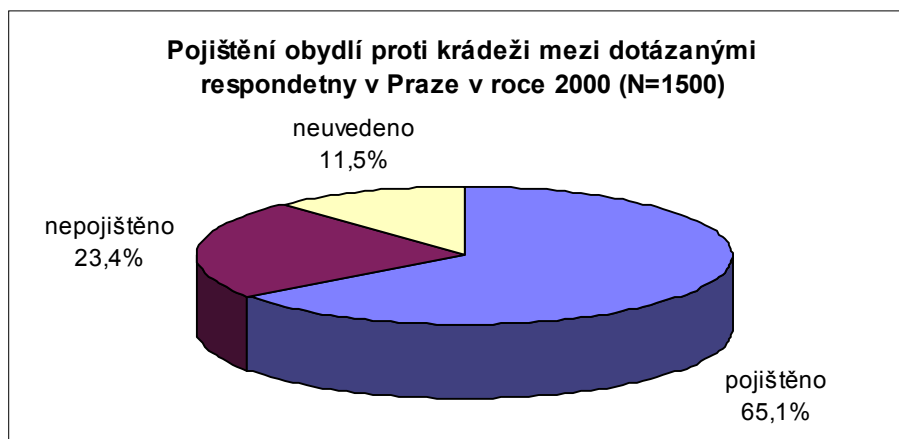
Tabulka č. 14

Zabezpečení bydlí respondentů v Praze. Respondenti mohli uvést více odpovědí. (N=1388).

Způsob zabezpečení bydlí:	Počty respondentů z 1388, kteří na otázku odpověděli	
	abs.	%
Alarm	147	10,6
Speciální zámky dveří	888	64,0
Speciální okenní nebo dveřní mříže	206	14,8
Pes, který by zjistil lupiče	345	24,9
Vysoký plot	80	5,8
Vrátný a bezpečnostní služby	15	1,1
Oficiální program sousedského hlídkování	86	6,2
Přátelská domluva se sousedy na ohlídání domu/bytu jeden druhému	745	53,7
Nechráněné ničím z výše uvedeného	181	13,0

Z grafu č. 8 je patrné, že téměř dvě třetiny z 1500 respondentů uvedly (65,1%), že mají své obydlí v Praze pojištěno. Téměř čtvrtina dotázaných osob (23,4%) konstatovala, že pojištěno obydlí nemá a 11,5% dotázaných na otázku neodpovědělo.

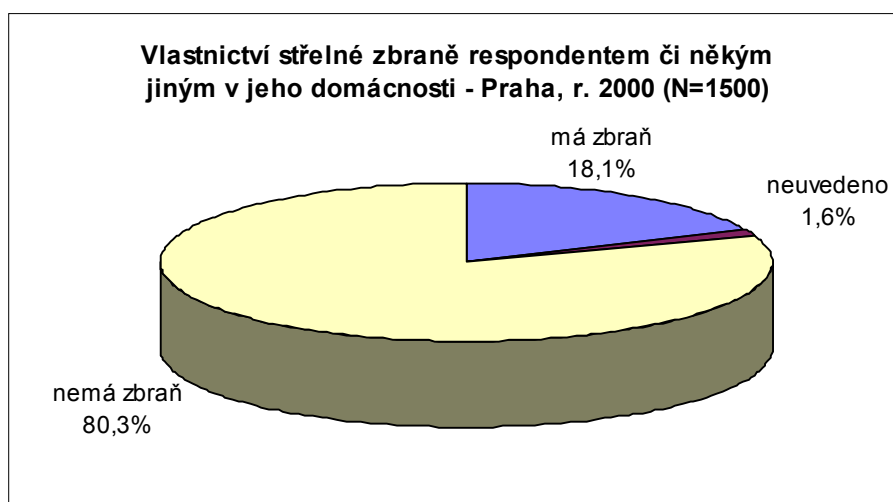
Graf č. 8

5.14.2.2. Vlastnictví střelné zbraně

V Praze bylo také zjišťováno, v souvislosti s ochranou osob proti kriminalitě, zda respondenti či někdo jiný v jejich domácnosti vlastní střelnou zbraň. Téměř pětina dotázaných odpověděla kladně, tedy že takovou zbraň vlastní (18,1%, 271 osob), 1,6% respondentů se nevyjádřilo (24 osob) a 80,3% odpovědělo, že střelnou zbraň nikdo v jejich domácnost nemá (1205 osob) - viz graf č. 9.

Graf č. 9

Jak vyplývá z údajů v tabulce č. 15, nejčastěji respondenti, kteří přiznali, že někdo v jejich domácnost je držitelem střelné zbraně (tj. 271 osob /které mohly vlastnit i více střelných

zbraní/), uváděli, a to po zhruba stejném množství, že vlastní vzduchovku (43,9%, 119 osob) a jednoruční střelnou zbraň (42,1%, 114 osob). „Jinou“ pušku vlastnilo 7,4% respondentů (20 osob), brokovnice 5,5% dotázaných (15 osob) a kulovnice 4,1% (11 osob). 5,2% dotázaných vlastníků střelné zbraně (14 osob) typ této zbraně nespécifikovalo a 5,9% (16 osob) odmítlo odpovědět.

Mezi nejčastějšími důvody držení střelné zbraně (při možnosti respondentů uvést více odpovědí) uvedli držitelé střelných zbraní (271 osob), že zbraň mají z důvodu ochrany či pro prevenci kriminality (41,3%, 112 osob) a pro sportovní účely (36,2%, 98 osob). Méně často zaznělo mezi důvody, že mají zbraň proto, že rodina vždy držela doma střelnou zbraň (11,8%, 32 osob), dále že zbraň je součástí sbírky (6,3%, 17 osob) a ze služebních důvodů /člen armády nebo policie/(7,4%, 20 osob). Někteří vlastníci střelné zbraně uvedli, že zbraň mají za účelem lovu (4,4%, 12 osob). 13 osob (4,8%) odmítlo uvést důvod držení zbraně.

Tabulka č. 15

Počet vlastníků různých druhů střelných zbraní v domácnostech v Praze v roce 2000 (z vlastníků střelné zbraně v Praze v roce 2000; N=271). Respondenti mohli uvést více odpovědí.

Typ střelné zbraně:	Počty držitelů jednotlivých druhů střelných zbraní z 271 jejich vlastníků	
	abs.	%
jednoruční střelná zbraň	114	42,1
brokovnice	15	5,5
kulovnice	11	4,1
vzduchovka	119	43,9
jiná puška	20	7,4
odmítnutá odpověď	30	11,1

5.14.3. Hodnocení práce policie v Praze v souvislosti s kontrolou výskytu kriminality v místě bydliště respondenta

Jak je zřejmé z tabulky č. 16, při hodnocení práce policie v místě bydliště dotázaného (tj. při sledování respondentova názoru na to, zda policie je úspěšná v kontrole kriminality v místě bydliště respondenta), se více jak polovina kontaktovaných osob přiklonila ke kladné odpovědi, tj. že policie odvádí dobrou práci (55,4%; 6% respondentů mělo za to, že velmi dobrou a 49,4%, že skoro dobrou).

Jen zhruba třetina z 1500 dotázaných měla pocit, že policie odvádí do nějaké míry špatnou práci (32,5%; 26,9% respondentů si myslelo, že spíše špatnou, 5,7% velmi špatnou). 12% dotázaných neodpovědělo (180 osob).

Na otázku, zda policie dělá co může, aby mohla pomáhat lidem a byla jim k službám, téměř dvě třetiny z 1500 dotázaných osob odpověděly souhlasně (64,6%; 11,7% /175 osob/ respondentů se vyjádřilo, že zcela souhlasí, 52,9% /794 osob/ uvedlo, že spíše souhlasí). Téměř třetina dotázaných projevila nesouhlas s výrokem, že policie dělá pro lidi co může (31,8%; 5,5%, /82 osob/ zcela nesouhlasilo a 26,3% /394 osob/ spíše nesouhlasilo). Ostatní (3,6%, 55 osob) na otázku neodpovědělo.

V těchto souvislostech je třeba upozornit, že hodnocení práce policie ve výše uvedených dvou otázkách byly pravděpodobně ovlivněny tím, že dotazování probíhalo těsně po summitu Světového finančního fondu v Praze v roce 2000, kdy naše veřejnost byla ještě stále šokována destruktivním chováním účastníků demonstrací proti této akci v hlavním městě. Práce Policie ČR právě v té době, kdy mnozí obyvatelé Prahy prožili reálné ohrožení nejen svého majetku, byla velkým množstvím Pražanů pravděpodobně hodnocena lépe než kdy jindy, což se možná odrazilo i v odpovědích na výše uvedené otázky.

Tabulka č. 16

Názor respondentů na úspěšnost policie při kontrole kriminality v místě bydliště dotázaných osob, tj. v Praze (N=1500).

	Počet respondentů	
	abs.	%
<i>Při kontrole kriminality policie odvádí:</i>		
velmi dobrou práci	90	6,0
skoro dobrou práci	742	49,4
spíše špatnou práci	403	26,9
velmi špatnou práci	85	5,7
neví, bez odpovědi	180	12,0
CELKEM respondentů	1500	100

5.14.4. Naladění obyvatel Prahy na způsob postihu trestné činnosti a názor na omezování výskytu kriminality páchané mládeží

Otázka, odpověď na níž měla alespoň naznačit, jaké je naladění obyvatel hlavního města na kriminalizaci některých druhů sociálně závadového chování svých spoluobčanů zněla:

Lidé mají různou představu o trestech pro pachatele trestných činů. Vezměme např. případ muže ve věku 20 let, který je shledán vinným z vloupání, a to již podruhé. Tentokrát ukradl barevnou televizi. Který z následujících trestů považujete za nejvhodnější ? ...

Tato otázka byla zodpovězena respondenty z Prahy následujícím způsobem. Nejčastěji dotázaní navrhovali udělit pachateli veřejné práce (57,1%, 856 osob), čtvrtina dotázaných chtěla provinilce poslat do vězení (25,5%, 383 osob). Menší množství respondentů se vyjádřilo, že by provinilec měl dostat podmíněný trest odnětí svobody (8,4%, 126 osob) a pro jeho pokutování se vyslovilo 5,7% dotázaných (86 osob). 1,1% (17 osob) nevědělo, co by s provinilcem provedlo. Nějaký jiný trest by mu dalo 32 dotázaných (2,1%).

Z respondentů, kteří by provinilce poslali do vězení (383 osob), by jich asi třetina (35,3%, 135 osob) poslala tohoto zloděje do vězení na dobu v délce trvání do jednoho roku. Zhruba polovina z respondentů, kteří pro pachatele navrhovali vězení, by tam provinilce poslala na dobu 1-5 let (52%, 199 osob), 3,6% dotázaných by ho uvěznilo na dobu delší než 5 let (14 osob - z nich tři osoby uvažovaly i o doživotí). 9,1% respondentů zde neodpovědělo (35 osob).

Z odpovědí na výše uvedenou otázku je zřejmé, že dnes u nás v rovině teoretické by pravděpodobně již ne všichni obyvatelé pachatele popsaného skutku uvěznilo. Je zřejmé, že někteří občané hlavního města jsou přístupní i udělení takového druhu trestu, který by nejen

oddělil provinilce od “běžných občanů”, ale který by mohl přinést alespoň nějaký užitek i zbylému “běžnému” obyvatelstvu např. formou veřejně prospěšné práce pachatele deliktu.

Názory respondentů na okolnosti, které by mohly vést k snížení kriminality mladých lidí jsou v přehledu uvedeny v tabulce č. 17. Z ní vyplývá, že téměř polovina dotázaných osob v Praze považovala za nástroj snížení kriminality uplatnění přísnější disciplíny vůči dětem ze strany rodičů a výchova v rodině k většímu respektu k zákonům (49,1% dotázaných), dále lepší využití volného času mladými lidmi (24,1% dotázaných), jejich lepší vzdělání/přísnější výchovu ve škole (21,3% respondentů). Nezanedbatelné množství dotázaných navrhovalo zvýšení/zpřísnění trestů za spáchanou kriminalitu (19,7%) a zvýšení míry zaměstnanosti/snížení míry chudoby (16,7%). Nižší počet respondentů než ve výše uvedených případech měl za to, že by ke snížení kriminality mladých lidí přispěla lepší policejní kontrola/více policistů (7,2%), snížení věku trestní odpovědnosti (4,5%) a zavedení veřejných prací (2,7%) či celkové zlepšení vztahů mezi lidmi (3,1%). Další, i méně často uváděné názory, lze nalézt, jak bylo řečeno, v tabulce č. 17.

Tabulka č. 17

Názor pražských respondentů na okolnosti, které by mohly vést nejefektivněji ke snížení kriminality mladých lidí. Respondenti mohli uvést více odpovědí. (N=1500).

<i>Názor:</i>	Počty osob z 1500 respondentů	
	abs.	%
Přísnější disciplína ze strany rodičů/výchova v rodině k většímu respektu k zákonům/ všestranná péče a výchova v rodině	737	49,1
Lepší využití volného času	361	24,1
Přísnější výchova ve škole/lepší vzdělání	320	21,3
Zvýšení trestů za kriminalitu	295	19,7
Z míry chudoby/zvýšení míry zaměstnanosti	251	16,7
Lepší policejní kontrola/více policistů	108	7,2
Snížení věku trestní odpovědnosti	68	4,5
Lepší vztahy mezi lidmi, ohleduplnost	46	3,1
Zavedení veřejných prací	40	2,7
Prevence, přednášky	29	1,9
Méně násilí v TV, kinech	23	1,5
Nedostupnost alkoholu, drog	23	1,5
Lepší zákony, lepší činnost vlády	13	0,9
Neví, bez odpovědi	101	6,7
Jiné odpovědi	31	2,1

6. Kriminální viktimizace obyvatel Prahy a kriminální viktimizace obyvatel některých hlavních měst zemí střední a východní Evropy v roce 1999.

Tato kapitola obsahuje informace, které vyplynuly z porovnání viktimizace obyvatel kriminalitou v hlavních městech 16 zemí střední a východní Evropy, které se v roce 2000 zúčastnily mezinárodního výzkumu obětí trestné činnosti v tomto regionu. Vypovídají o míře viktimizace obyvatel hlavních měst v roce 1999, tedy v roce, který předcházel roku výzkumu.

Tato data jsou zajímavá nejen proto, že míra viktimizace obyvatel hlavních měst trestnou činností je považována za jeden z důležitých ukazatelů úrovně kriminality v té které zemi, ale, což nás hlavně zajímalo, rovněž dovolila porovnat informace o viktimizaci obyvatel hlavního města České republiky s viktimizací obyvatel v jiných metropolích Evropy.

Je však třeba mít na paměti, že srovnání dat z různých zemí o viktimizaci jejich obyvatel trestnou činností a případně srovnání dalších fenoménů souvisejících zde s kriminalitou (a to i ve městech), ztěžuje zejména odlišný politický, socio-ekonomický a kulturní rozvoj srovnávaných zemí. Odlišnosti právních systémů situaci rovněž komplikují. Následující informace je proto třeba chápat jako nastínění určitých existujících trendů a nikoli jako přesné srovnávání jednotlivých ukazatelů. Dále uváděné údaje shrnuté v tabulce č. 18 tak umožnily v daných ukazatelích alespoň rámcová porovnání Prahy s některými dalšími hlavními městy střední a východní Evropy.

V tabulce č. 18 u ukazatele celkové míry viktimizace /v tabulce ve sloupci označeném jako "11 trestných činů"/ je uváděná "míra výskytu" definována jako: "viktimizování nejméně jednou v roce 1999 nejméně jedním z 11 trestných činů" (jedná se o trestné činy, které byly při výzkumu sledovány /není zahrnuta korupce a podvody na spotřebitelích/). Pro jednotlivé trestné činy z 11 při výzkumu sledovaných je "míra výskytu" definována jako: "viktimizování nejméně jednou /tím kterým zločinem/ v roce 1999".

* * *

Z tabulky č. 18 je zřejmé, že v roce 1999 v procentech vyjádřená míra celkové viktimizace obyvatel 11 druhů trestné činnosti činila v Praze **34,1%** (tj. zhruba třetina dotázaných obyvatel Prahy byla v roce 1999 viktimizována nejméně jednou nejméně jedním z 11 ve výzkumu sledovaných trestných činů).

*Průměrná míra celkové viktimizace obyvatelstva hlavních měst /vyjádřená v procentech/ byla vypočítána z celkových měř viktimizace obyvatel kriminalitou v jednotlivých metropolích 16 zemí jmenovaného evropského regionu, které se zúčastnily v daném období výzkumu - činila, jak je patrné z tabulky č. 18, **26,9 %**.*

Výše uvedený údaj o celkové viktimizaci obyvatel Prahy (tj. 34,1%) se pohyboval výrazně **nad průměrnou** mírou celkové viktimizace obyvatel 16 sledovaných hlavních měst zemí Evropy (tj. 26,9%). Z porovnání těchto dvou údajů je možné vyvodit závěr, že v roce 1999 značně vyšší procento obyvatel Prahy bylo viktimizováno 11 druhy sledovaných trestných činností než jimi bylo průměrně viktimizováno obyvatelstvo v 16 sledovaných městech střední a východní Evropy.

Jen Tallin (41,2%) se umístil výše než Praha v zjištěné hodnotě celkové viktimizace obyvatel kriminalitou (reprezentovanou 11 druhy trestné činnosti). V míře celkové viktimizace obyvatel se poněkud lépe než Praha, ale i tak ještě nad průměrem celkové viktimizace 16 zkoumaných hlavních měst, umístila Budapešť (32,1%), dále pak i Tirana (31,7%), Vilnius (31,0%), Lublaň (29,8%), Kyjev (29,1%) a Sofie (27,2%).

Na druhou stranu, jak je patrné též z tabulky č. 18, celková viktimizace obyvatel kriminalitou nalézající se výrazně pod průměrnou mírou celkové viktimizace výše uvedených 16 metropolí Evropy byla zjištěna jen v Záhřebu (14,3%) a Baku (8,3%). Ostatní studovaná hlavní města se sice pohybovala pod průměrnou mírou celkové viktimizace obyvatel 16 zmíněných měst, ale více či méně se jí blížila (Riga /26,5%/, Varšava /26,4%/, Bukurešť /24,5%/, Minsk a Tbilisi /po 23,6%/).

* * *

Pokud jde o viktimizaci obyvatel 16 hlavních měst zemí střední a východní Evropy, které se zúčastnily šetření v roce 2000, jednotlivými druhy trestné činnosti z 11 ve výzkumu sledovaných, bylo zjištěno následující (viz podrobněji tabulka č. 18).

Tabulka č.18

Kriminální viktimizace v hlavních městech některých zemí střední a východní Evropy (UNICRI, Turín) 5/.

Některé předběžné výsledky z mezinárodního výzkumu viktimizace kriminalitou, který proběhl v roce 2000.

Viktimizace kriminalitou v roce, který předcházel výzkumu /1999/; procento viktimizace jednou nebo vícekrát (míry výskytu) 3/,4/

Města v centrální a východní Evropě	11 druhů trestných činností	Krádež auta	Krádež věcí z auta	Vandalismus na autě	Krádež motocyklu skútru, mopedu	Krádež bicyklu	Vloupání do obydlí	Pokus o vloupání do obydlí	Loupežné přepadení	Krádež osobního majetku	Sexuální incident 1/	Napadení/ vyhrožování
Baku	8,3	0,4	1,1	1,1	0,1	0,2	0,6	0,7	1,6	3,2	0,2	1,0
Bukurešť	24,5	0,1	7,6	3,1	0,0	1,2	1,5	1,9	0,8	10,6	0,6	2,2
Budapešť	32,1	2,6	8,5	7,5	0,2	3,6	3,3	3,0	1,8	8,1	2,5	3,1
Kyjev	29,1	0,7	5,0	2,6	0,0	1,0	2,0	2,6	2,5	17,3	2,2	3,3
Lublaň (r.2001)	29,8	0,9	7,5	9,4	0,4	6,3	3,6	1,9	1,4	4,0	1,5	4,0
Minsk	23,6	1,0	7,7	5,3	0,1	0,4	2,6	2,1	1,4	8,3	1,8	2,6
Moskva	26,3	0,7	6,8	5,7	0,0	1,5	1,8	2,5	2,4	8,2	1,3	3,4
Praha	34,1	2,6	11,8	7,1	0,1	4,0	6,7	3,8	0,5	7,7	1,2	2,5
Riga	26,5	0,7	5,5	2,7	0,1	2,2	1,9	2,6	2,8	9,9	0,5	4,0
Sofie	27,2	1,6	9,5	3,5	0,0	1,0	4,3	2,9	1,5	8,2	0,6	1,7
Tallin	41,2	0,5	14,7	8,8	0,0	5,1	4,8	5,7	6,3	8,6	5,7	8,9
Tbilisi	23,6	0,6	7,1	2,4	0,0	0,6	2,4	2,7	1,8	10,6	0,9	1,7
Tirana	31,7	1,5	5,1	1,5	1,1	4,6	3,1	3,3	2,9	11,2	6,7	3,1
Vilnius	31,0	1,4	8,9	4,6	0,1	1,2	5,7	4,3	3,2	7,4	3,2	2,8
Varšava	26,4	0,7	8,4	7,2	0,1	2,4	1,5	2,0	3,1	5,9	1,8	2,9
Záhřeb	14,3	0,9	2,0	4,4	0,0	1,4	1,5	0,9	0,5	2,5	1,6	1,5
Všechna města 2/	26,9	1,1	7,3	4,8	0,2	2,3	2,9	2,7	2,2	8,2	2,0	3,1

1/ Na sexuální incidenty byly dotazovány jen ženy

2/ Průměry jsou vypočteny ze všech měst, ve kterých v daném roce proběhl výzkum

3/ V kolonce "11 druhů trestných činností" 'míra výskytu' je definována jako "viktimizování nejméně jednou v roce 1999 nejméně jedním z 11 tr.činností"

4/ U jednotlivých trestných činů 'míra výskytu' je definována jako "viktimizování nejméně jednou /tím, kterým jednotlivým zločinem/ v roce 1999"

5/ Údaje jsou čerpány v roce 2002 z: Alvazzi del Frate et van Kesteren, J.: Criminal Victimization in Urban Europe. Some Preliminary Tables From the International Crime Victim Surveys. UNICRI, Turin - v tisku

1. Krádežemi automobilů bylo jako v Praze viktimizováno v roce 1999 stejné procento obyvatel jen v Budapešti (v obou metropolích byl zjištěn procentový ukazatel viktimizace krádeží aut 2,6). Obě města se umístila na pomyslném žebříčku nejvýše nad průměrnou mírou viktimizace obyvatel tímto trestným činem získaným ze všech 16 sledovaných měst, která činila 1,1%.

Rovněž nad uvedeným průměrem, ale již ne tak výrazně, se pohybovala mezi zkoumanými hlavními městy v míře viktimizace obyvatel krádežemi aut ještě bulharská Sofie (1,6%), albánská Tirana (1,5%) a litevský Vilnius (1,4%). Ostatní studovaná města se umístila pod průměrnou mírou viktimizace obyvatel tímto druhem trestné činnosti, což lze sledovat v tabulce č. 18.

*

2. U krádeží věcí z automobilů (průměrná míra viktimizace obyvatel tímto trestným činem vypočítaná z hodnot všech 16 sledovaných měst a vyjádřená v procentech činila 7,3) byla také Praha v zjištěné míře viktimizace obyvatel na předním místě mezi 16 sledovanými hlavními městy, a to mírou viktimizace 11,8%. Tentokrát však na rozdíl od krádeží aut se umístila druhou nejvyšší mírou viktimizace hned za estonským Tallinem (14,7%).

Nad průměrnou mírou viktimizace obyvatel krádežemi věcí z aut, se pak pohybovaly, ale mnohem méně výrazně než dvě výše uvedené metropole, také Sofie (9,5%), Vilnius (8,9%), Budapešť (8,5%) a Varšava (8,4%). Mezi ostatními zde zkoumanými velkoměsty se umístily mírně nad průměrem ve viktimizaci obyvatel krádežemi věcí z aut ještě Minsk (7,7%), Bukurešť (7,6%) a Lublaň (7,5%). Další studovaná města se umístila v míře viktimizace svého obyvatelstva těmito druhy krádeží, i když třeba jen mírně, pod v této územní oblasti zjištěnou průměrnou mírou viktimizace obyvatel.

U krádeží věcí z automobilů se jednalo o krádeže autorádia či něčeho jiného, co respondenti nechali v autě, nebo se jednalo o krádeže automobilových součástek, např. zpětných zrcátek, stěračů, kol apod.

*

3. V míře viktimizace obyvatel vandalismem na autech (průměrná procentová hodnota viktimizace tímto trestným činem činila 4,8) se Praha (s mírou viktimizace 7,1%) umístila opět dosti v popředí mezi sledovanými městy, a to za Lublaní (9,4%), Tallinem (8,8%), Budapeští (7,5%) a Varšavou (7,2%). Mezi dalšími zkoumanými městy, kde obyvatelé byli výrazněji než průměrně poškozeni vandalismem na autech, lze jmenovat též Moskvu (5,7%) a Minsk (5,3%).

Za vandalismus na autě bylo považováno záměrné poškození automobilu nebo jeho některých součástí.

*

4. Pokud jde o krádeže bicyklů (průměrná procentová hodnota viktimizace tímto trestným činem činila 2,3), ty postihly obyvatelstvo Prahy ve srovnání s ostatními sledovanými hlavními městy také nikoli nevýznamně. Praha se umístila v míře viktimizace krádežemi bicyklů, která měla hodnotu 4,0%, za hlavními městy Slovinska Lublaní (6,3%), Estonska Tallinem (5,1%) a Albánie Tiranou (4,6%). V nadprůměrných hodnotách viktimizace obyvatel tímto trestným činem se pak zde v uvedeném období pohybovala vedle výše uvedených měst již jen Budapešť (3,6%) a také Varšava (2,4%).

*

5. V míře viktimizace obyvatel krádeží motocyklů, skútrů a mopedů (průměrná procentová hodnota viktimizace tímto trestným činem byla 0,2) se Praha umístila mezi sledovanými městy pod průměrnou mírou viktimizace, jako však ostatně většina z nich, a to mírou viktimizace 0,1%.

Nejvíce byli viktimizováni krádežemi těchto dopravních prostředků obyvatelé hlavního města Albánie (1,1%), méně pak Slovinska (0,4%) a Maďarska (0,2%).

*

Souhrn: Praha se umístila mezi sledovanými 16 městy společně s Budapeští na nejpřednějším místě nejvyšší mírou viktimizace obyvatel krádežemi automobilů. Na výrazných předních místech se též Praha umístila ve viktimizaci obyvatel krádežemi věcí z automobilů (a to hned za Tallinem na druhém místě) a v míře viktimizace obyvatel vandalismem na autech (v té se Praha objevila také za Lublaní a Tallinem, zhruba na stejné úrovni jako Budapešť a Varšava). Rovněž v míře viktimizace obyvatel krádežemi jízdních kol si Praha podržela dosti výrazné přední místo mezi 16 sledovanými hlavními městy Evropy, a to za Lublaní, Tallinem a Tiranou.

Pokud jde o míru viktimizace obyvatel krádežemi motocyklů, skútrů či mopedů, pak se Praha umístila mezi výše uvedenými evropskými městy pod průměrem viktimizace tímto trestným činem jako většina ze 16 zkoumaných hlavních měst. Zde dominovala s nejvyšší mírou viktimizace obyvatel hlavně albánská Tirana a slovinská Lublaň a přesně na průměru se zde umístila i maďarská Budapešť.

Je tedy zřejmé, že obyvatelé Prahy byli v roce 1999 viktimizováni kriminalitou související s některými dopravními prostředky používanými pro soukromé potřeby domácnosti poněkud výrazněji než obyvatelé většiny 16 hlavních měst východní a střední Evropy, která se výzkumu zúčastnila. Konkrétně u krádeží automobilů a krádeží věcí z automobilů se Praha v roce 1999 pohybovala mezi uvedenými městy na pomyslné špičce jedněmi z nejvyšších naměřených hodnot viktimizace obyvatel.

* * *

6. Pokud jde o viktimizaci obyvatel vloupáním do obydlí (v procentech vyjádřená průměrná míra viktimizace obyvatel 16 hlavních měst sledovaných států Evropy činila 2,9), z tabulky č. 18 je zřejmé, že v této kategorii trestné činnosti Praha mezi 16 zkoumanými městy evidentně v roce 1999 dominovala, a to s úplně nejvyšší mírou viktimizace obyvatelstva 6,7%. Za Prahou poněkud zaostávalo v míře viktimizace obyvatel vloupáním hlavní město Litvy Vilnius (5,7%). Mezi další města, kde bylo obyvatelstvo postiženo vloupáním do obydlí ve větší míře než byl průměr viktimizace obyvatel 16 sledovaných metropolí východní a střední Evropy, patřil též Tallin (4,8%) a také Sofie (4,3%) a dále méně výrazně Lublaň (3,6%), Budapešť (3,3%) a Tirana (3,1%).

Vloupáním do obydlí bylo při výzkumu označeno vloupání do bytu či domu respondenta, včetně vloupání do sklepů. Incident se netýkal vloupání do garáží, kůlen ani víkendových chat a chalup.

*

7. Pokusy o vloupání do obydlí (průměrná procentová hodnota viktimizace obyvatel 16 sledovaných měst Evropy tímto trestným činem činila 2,7) byli nejčastěji poškozeni ze sledovaných metropolí obyvatelé Tallinu (5,7%), Vilniusu (4,3%) a Prahy (3,8%). Praha zde tedy byla mezi analyzovanými středo a východoevropskými hlavními městy opět na jednom z předních míst ve viktimizaci obyvatel, a to konkrétně na místě třetím.

Nad průměrnou hodnotou viktimizace obyvatel se však zde pohybovala rovněž metropole Albánie (3,3%), Maďarska (3,0%) a Bulharska (2,9%). Na průměru nebo těsně pod ním se umístila hlavní města Gruzie (2,7%), Lotyšska a Ukrajiny (po 2,6%).

Za pokus o vloupání do obydlí byl považován pokus vloupání do bytu či domu respondenta, včetně vloupání do sklepů. Incident se netýkal pokusu o vloupání do garáží, kůlen ani víkendových chat a chalup.

*

8. Pokud jde o míru viktimizace obyvatel loupežným přepadením (průměrná procentová hodnota viktimizace tímto trestným činem činila 2,2), se Praha umístila nejnižší mírou viktimizace 0,5% nejvíce pod průměrnou hodnotou viktimizace obyvatel 16 sledovaných hlavních měst společně se Záhřebem (0,5%) a případně i Bukureští (0,8%). V Praze tedy bylo společně se Záhřebem v roce 1999 ze zkoumaných metropolí Evropy postiženo loupeží vůbec nejmenší procento dotázaných obyvatel.

Naopak zdaleka nejvyšší procento osob bylo loupežnými útoky viktimizováno v hlavním městě Estonska Tallinu (6,3%), dále ve Vilniusu (3,2%) a Varšavě (3,1%). Nad průměrem se v míře loupeží poškozených osob též pohybovala hlavní města Albánie /Tirana/ (2,9%), Lotyšska /Riga/ (2,8%), Ukrajiny /Kyjev/ (2,5%) a Ruska /Moskva/ (2,4%).

Za loupežné přepadení bylo při výzkumu považováno jednání, kdy respondentovi někdy něco sebral za použití násilí nebo pod pohrůzkou násilí, nebo se o to pokoušel (nejednalo se o kapesní krádeže či prosté krádeže).

*

9. U krádeží osobního majetku /tzv. krádeže prosté/ (průměrná v procentech vyjádřená hodnota viktimizace obyvatel 16 studovaných zemí tímto trestným činem činila 8,2) se v Praze hodnota viktimizace obyvatel pohybovala, i když nijak výrazně, pod průměrnou hodnotou. Praha měla míru viktimizace obyvatel krádeží /tzv. prostou/ 7,7%.

Z tabulky č. 18 je patrné, že nejvyšší míra viktimizace obyvatel krádeží tzv. prostou byla zaznamenána v Kyjevě (17,3%), dále v Tiraně (11,2%), Bukurešti a Tbilisi (po 10,6%). Nadprůměrná míra viktimizace touto trestnou činností byla zřejmá také v Rize (9,9%), Tallinu (8,6%), Minsku (8,3%). Na průměrné hodnotě viktimizace obyvatel krádežemi prostými se umístila Moskva a Sofie (po 8,2%). Ostatní zkoumaná města již v míře viktimizace uvedeným trestným činem nedosáhla ani průměrných hodnot, i když některé z nich, jak je patrné, se jí blížila více (Budapešť /8,1%/, Praha /7,7%/, Vilnius /7,4%/), jiná méně (Varšava /5,9%/, Lublaň /4,0%/, Baku /3,2%/, Záhřeb /2,5%/).

*

10. V míře viktimizace obyvatel trestnou činností označenou jako napadení/ vyhrůžování (průměrná procentově vyjádřená míra viktimizace touto trestnou činností měla hodnotu 3,1) se Praha umístila pod průměrnou viktimizací obyvatel zjištěnou v 16 studovaných městech, a to s mírou viktimizace 2,5%.

Nejvyšší míra viktimizace obyvatel touto trestnou činností byla zaznamenána v estonském Tallinu (8,9) a dále, ale již mnohem nižší byla její hodnota v Rize a Lublani (po 4,0%), Moskvě (3,4%), Kyjevě (3,3%). Na průměru v míře viktimizace obyvatel napadením/vyhrůžováním se pohybovala Tirana a Budapešť (po 3,1%). Více či méně pod průměrnou mírou viktimizace se umístila zbývající města, včetně již v textu uvedené metropole České republiky.

Za vyhrůžování bylo při výzkumu považováno takové chování, které dotyčnou osobu skutečně vyděsilo a které se odehrálo buď doma nebo někde jinde, např. v restauraci, na ulici, ve škole, ve veřejných dopravních prostředcích, na pracovišti, na pláži apod.

*

11. V míře viktimizace sexuálními delikty (průměrná v procentech vyjádřená hodnota viktimizace tímto trestným činem činila 2,0: dotazovány byly jen ženy) se Praha s hodnotou viktimizace 1,2% umístila rovněž pod průměrem viktimizace obyvatelek 16 výše uvedených hlavních měst střední a východní Evropy.

Nejvyšší míry viktimizace tímto deliktem byly zaznamenány v hlavním městě Albánie Tiraně (6,7%), dále v estonském Tallinu (5,7%), litevském Vilniusu (3,2%), rovněž v Budapešti (2,5%) a Kyjevě (2,2%). V ostatních hlavních městech sledovaných zemí se více či méně pod průměrem ocitly zbývající studované metropole. Nejnižší míra viktimizace těmito delikty byla zaznamenána v Baku (0,2%), Bukurešti (0,6%) a Tbilisi (0,9%).

Za sexuální incidenty (delikty) bylo považováno hrubé obtěžování nebo napadení žen ze sexuálních důvodů, ke kterým došlo doma, v restauraci, na pracovišti, na ulici, ve škole, ve veřejných dopravních prostředcích, v kině nebo na pláži apod.

*

Souhrn: Praha se umístila v roce 1999 mezi 16 hlavními městy centrální a východní Evropy na nejpřednějších místech vysokými mírami viktimizace obyvatel u krádeží některých druhů dopravních prostředků, které sloužily k osobním potřebám uživatelů (konkrétně automobilů /2,6%/, bicyklů /4,0%/) a též ve výzkumu sledované kriminalitě spojené s uvedenými dopravními prostředky (jednalo se konkrétně o krádeže věcí z automobilů /11,8%/ a o poškození aut - vandalismus /7,1%/).

Ve srovnání s průměrnou procentově vyjádřenou mírou viktimizace obyvatel 16 hlavních měst zemí střední a východní Evropy se Praha pro vysokou míru viktimizace obyvatel umístila mezi metropolemi také na jednom z nejpřednějších míst, vedle již výše uvedených druhů kriminality, u trestného činu vloupání do obydlí (nejpřednější 1. místo) a rovněž u pokusu o vloupání do obydlí (přední 3. místo - za Tallinem a Vilniusem).

V míře viktimizace obyvatel ostatními zkoumanými delikty, tj. loupeží, sexuálním incidentem, napadením/vyhrožováním, krádežemi motocyklů, skútrů či mopedů a dokonce i u krádeží /tzv. prostých/, se míra viktimizace obyvatel Prahy v roce 1999 pohybovala pod průměrnou procentově vyjádřenou mírou viktimizace obyvatel 16 sledovaných hlavních měst zemí střední a východní Evropy.

Nicméně je třeba poznamenat, že u krádeží tzv. prostých a případně u napadení/vyhrožování se zase Praha až tak příliš od středo a východoevropského průměru viktimizace obyvatel nelišila. Současně však nejnižší mírou viktimizace se ocitla Praha nejvýrazněji pod průměrnou mírou viktimizace obyvatel 16 sledovaných evropských metropolí v roce 1999 u loupežných přepadení. Zdá se tak, že z hlediska násilných loupežných útoků proti obyvatelstvu bylo hlavní město ČR v uvedeném roce oproti naprosté většině výše uvedených měst Evropy, ovšem společně se Záhřebem, asi nejbezpečnějším hlavním městem ze sledovaného evropského regionu.

7. Souhrn

Mezinárodní výzkum obětí trestné činnosti, který proběhl v roce 2000 a který byl iniciován UNICRI, se zabýval viktimizací obyvatelstva 13 vybranými druhy deliktů (viz výše). Bylo zpětně sledováno prostřednictvím výpovědí respondentů, jak těmito delikty bylo obyvatelstvo viktimizováno a) v průběhu uplynulých pěti let (zhruba v období 1996-2000) a b) zvláště v roce 1999, tj. v roce, který předcházela dotazníkové šetření. Dva ze 13 deliktů (podvody na spotřebiteli a korupce) byly zpětně sledovány jen za období jednoho roku (rok 1999).

Mezinárodní výzkum obětí kriminality proběhl v České republice již potřetí. V roce 2000 se však poprvé uskutečnil jen na území hlavního města republiky. V Praze byl v roce 2000 dotázán dle požadavků UNICRI reprezentativně vybraný soubor 1500 osob starších 16 let (stratifikovaný vícestupňový výběr respondentů). Dotazování se uskutečnilo pomocí telefonického dotazování (CATI). Terénní šetření a technické zpracování získaných dat dle zadání UNICRI provedla firma AISA. Garantem výzkumu za ČR byl Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Při výzkumu byl použit dotazník vypracovaný UNICRI, který se užívá od počátku realizace výzkumů obětí trestné činnosti na mezinárodní úrovni. Dotazník byl jednotně aplikován ve všech zemích /městech/, které se výzkumu účastnily. Respondenti v dotazníku vypovídali o svých zkušenostech nejen s 13 vybranými druhy kriminality, ale vyjádřili se též k otázkám, které souvisejí s kriminalitou obecněji.

Mezinárodní výzkum obětí kriminality, který se uskutečnil v roce 2000 v Praze, přinesl mnohé zajímavé poznatky. Některé z nich v této kapitole ve stručnosti přinášíme (přitom je třeba mít na paměti, že některé skutečnosti byly zjišťovány jen u vybraných druhů trestné činnosti).

Policii nahlásila poslední incident, kterého se dotázané osoby staly obětí v průběhu pěti let (cca 1996 -2000), převážná většina obětí krádeže auta (96%, 170 osob) a obětí krádeže motocyklu (88,2% obětí, 15 osob). Učinily tak rovněž zhruba tři čtvrtiny obětí krádeže bicyklu (72,6%, 175 osob), asi dvě třetiny obětí vloupání do obydlí (68,4%, 245 osob) a obětí krádeží věcí z aut (62,9%, 397 osob). Policii nahlásila, že se stala obětí zločinu zhruba polovina obětí pokusu o vloupání (48,1%, 89 osob), právě tak jako asi polovina obětí loupežného přepadení (46,3%, 31 osob) a dále méně než třetina obětí napadení/ vyhrůžování (29,1%, 59 osob) a obětí vandalismu na autě (31,8%, 126 osob). Jen 41,4% obětí krádeže osobního majetku (196 osob) ohlásilo krádež policii a jen asi pětina obětí sexuálních deliktů se též obrátila na policii (18,5%, 12 osob). Údaje tedy naznačují, že u některých trestných činů značné množství poškozených osob se na policii vůbec neobrátilo a delikty tak zůstávají mimo pozornost oficiálních institucí. Obzvláště u některých druhů trestné činnosti tak lze usuzovat značně vysokou latentní kriminalitu^{x/} - viz příloha č. 14a , 14b.

Důvody nahlášení deliktu policii. Kvůli pojišťovně nahlásily incident policii nejvíce oběti krádeží předmětů z aut (28,4% odpovědí, 141 osob). Oběti vloupání (21,3% odpovědí, 74 osob), napadení /vyhrůžování (29,7% odpovědí, 21 osob), sexuálních deliktů (42,9% odpovědí, 6 osob), oběti loupežného přepadení (25,6% odpovědí, 11 osob) nahlásily delikt policii nejčastěji proto, aby pachatel byl chycen a potrestán. Oběti vloupání navíc zhruba ve stejném množství jako u předcházejícího důvodu ohlásily incident i kvůli pojišťovně (21% odpovědí, 73 osob), oběti loupežného přepadení proto, aby získaly zpět svůj majetek (23,3% odpovědí, 10 osob) a oběti napadení, aby získaly pomoc (23,9% odpovědí, 17 osob) a zabránily opakování incidentu (19,7% odpovědí, 14 osob) - viz příloha č. 16.

Důvody nenahlášení deliktu policii. Mezi nejčastějšími důvody nenahlášení se objevila skutečnost, že oběť nepovažovala incident za tak závažný, aby ho ohlásila policii, a to u krádeží věcí z aut (39,3% odpovědí, 97 osob), vloupání (36,1% odpovědí, 44 osob), napadení/vyhrůžování

^{x/} Porovnání námi zjištěných údajů o výskytu některých druhů kriminality v Praze v roce 1999 s oficiálně evidovanou kriminalitou Policií ČR je obtížné vzhledem k tomu, že vymezení kategorií trestné činnosti sledovaných policejní statistikou se liší od vymezení kategorií trestné činnosti sledovaných v tomto výzkumu.

(29,2% odpovědí, 45 osob), sexuálních deliktů (31% odpovědí, 18 osob). U obětí loupežného přepadení byl mezi důvody neohlášení incidentu policii nejčastější názor, že policie s danou skutečností stejně nemůže nic udělat (28,3% odpovědí, 11 osob). Naposledy uvedený důvod se ještě nejčastěji na druhém místě objevil v argumentaci nenahlášení incidentu policii u obětí krádeží věcí z aut (31,9%, 79 osob), vloupání do obydlí (21,4%, 26 osob), napadení (24,7%, 38 osob) - viz příloha č. 18

Za pro sebe velmi závažný považovala delikt proti nim spáchaný zhruba polovina obětí krádeže aut (49,1%, 87 osob), 41,5% obětí sexuálních deliktů (27 osob), více jak třetina obětí loupežného přepadení (38,8%, 26 osob), necelá třetina obětí napadení/vyhrožování (31,5%, 64 osob), dále zhruba po čtvrtině obětí vloupání do obydlí (24,3%, 87 osob), pokusu o vloupání (24,3%, 45 osob), krádeží osobního majetku (26,8%, 127 osob) a asi pětina obětí krádeží bicyklů (18,3%, 44 osob). Zbývající delikty nebyly prožívány oběťmi až tak často jako velmi závažné - krádeže věcí z aut považovalo za velmi závažné 12,7% obětí (80 osob), krádež motocyklu 5,9% obětí (1 osoba) a vandalství na autě 8,3% obětí (33 osob) - viz příloha č. 12a a 12b.

Spokojenost obětí, které policii ohlásily delikt, s prací policie. Nespokojeno s řešením incidentu policií bylo po třetině obětí vloupání do obydlí (33,5%, 82 osob) a obětí korupce (33,3%, 1 osoba), zhruba polovina obětí loupežného přepadení (54,8%, 17 osob), 44,8% obětí krádeže věcí z aut (178 osob), 40,7% obětí napadení/vyhrožování (24 osob) a většina obětí sexuálních deliktů (83,3%, 10 osob) - viz příloha č. 15.

Důvody nespokojenosti obětí, které policii ohlásily delikt, s prací policie. Mezi nejčastější důvody nespokojenosti s prací police patřil názor respondentů, že policie neměla zájem. Tento důvod nejčastěji vyjádřily oběti sexuálních deliktů (41,6% odpovědí, 5 osob) a napadení/vyhrožování (35,9% odpovědí, 14 osob), dále oběti vloupání (28,3% odpovědí, 34 osob) a obětí krádeží věcí z aut (25,5% odpovědí, 67 osob). Dále mezi nejčastější důvody nespokojenosti patřilo přesvědčení dotázaných jedinců, že policie neudělala vše, co bylo v jejich silách. Nejčastěji tento důvod z dalších možných vybraly oběti napadení/vyhrožování (30,8% odpovědí, 12 osob), oběti loupežného přepadení (28% odpovědí, 7 osob), oběti vloupání do obydlí (27,5% odpovědí, 33 osob) ale i oběti krádeže věcí z aut (22,8% odpovědí, 60 osob). Ostatní varianty odpovědí - důvodů nespokojenosti s prací policie - se vyskytly méně často - viz příloha č. 17.

Vybavenost pachatele či pachatelů *incidentu zbraní* bylo sledováno jen u třech deliktů. O vybavenost pachatele zbraní podala svědectví více jak třetina obětí loupežného přepadení (38,8%, 26 osob), zhruba pětina obětí napadení/vyhrožování (18,2%, 37 osob) a asi desetina obětí sexuálních deliktů (12,3%, 8 osob) - viz příloha č. 19.

Zbraň byla použita proti více jak polovině obětí, které uvedly, že pachatel měl zbraň (57,7%, 41 osob); a to u poloviny obětí sexuálních deliktů (50%, 4 osoby) a rovněž zhruba u poloviny obětí napadení/vyhrožování (54,1%, 20 osob) a u asi dvou třetin obětí loupežného přepadení (65,4%, 17 osob) - viz příloha č. 20.

Pokud jde o *počty pachatelů, kteří viktimizovali oběti* při třech výše jmenovaných deliktech, pak jeden pachatel nejčastěji viktimizoval oběti napadení/vyhrožování (52,3%, 106 osob) i oběti sexuálního deliktu (89,2%, 58 osob). U loupežného přepadení byly oběti napadeny zhruba po třetině jedním (31,3%, 21 osob), dvěma (32,8%, 22 osob), třemi a více jedinci (28,4%, 19 osob). - viz příloha č. 21.

Pozitivní názor na *užitečnost instituce specializované na pomoc obětem trestné činnosti* vyjádřilo kolem 60% obětí vloupání (58,1%, 208 osob), loupežného přepadení (59,7%, 40 osob), napadení/vyhrožování (62,6%, 124 osob) a téměř tři čtvrtiny obětí sexuálních deliktů (73,4%, 47 osob) - viz příloha č. 24. Obětem ostatních ve výzkumu sledovaných deliktů nebyla tato otázka obětem kladena.

* * *

Z příloh č. 11a a 11b je patrné, že pokud jde o viktimizaci dotázaných osob v Praze speciálně během roku 1999, pak respondenti (N=1500) vypověděli, že obětí krádeže aut se stalo 3,8% dotázaných, kteří vlastnili, resp. používali pro soukromé účely auto (tj. 43 jedinců z 1124 dotázaných, kteří vlastnili či pro soukromé účely používali auto/a/). Z těchto 43 obětí bylo o auto okradeno v roce 1999 vícekrát 9,3% respondentů, tj. 4 osoby (dvakrát).

16,5% (tj. 186 osob) z 1124 vlastníků, resp. uživatelů automobilu, se stalo obětí vykradení auta - z nich 73 osob (39,2%), tj. více jak třetina, opakovaně; nejčastěji dvakrát (51 osob) a třikrát (18 osob), 4 osoby čtyři a vícekrát.

Asi desetina z dotázaných, kteří byli vlastníky či uživateli automobilu, byla v roce 1999 obětí úmyslného poškození auta (10,9%, 123 osob), z nich polovina vícekrát (50,4%, 62 osob), nejčastěji dvakrát (43 osob) a třikrát (14 osob).

Z vlastníků motocyklů (kterých bylo mezi 1500 dotázanými 139 osob), se obětí krádeže motocyklu stalo za rok 1999 1,4% jedinců (tj. 2 osoby). Všichni se stali obětí této krádeže jen jednou.

Z vlastníků/uživatelů jízdních kol (kterých bylo mezi dotázanými 1034 osob) se stalo obětí krádeže tohoto dopravního prostředku 6%, tj. 62 osob, z nich 14,5% (9 osob) opakovaně, nejčastěji dvakrát (8 osob).

Ze všech 1500 dotázaných osob jich 6,9% (tj. 103 osob) uvedlo, že bylo během roku 1999 obětí vloupání do obydlí. Z nich více jak třetina (35,9%, tj. 37 osob) se stala obětí opakovaně, nejčastěji dvakrát (27 osob).

Obětí pokusů o vloupání se stalo v roce 1999 3,5% dotázaných osob (tj. 53 jedinců), z nich 41,5%, tj. 22 osob, opakovaně - nejčastěji dvakrát (12 osob).

Obětí loupežného přepadení bylo 0,7% dotázaných (tj. 11 osob), z nich většina jen jednou (10 osob).

7,8% dotázaných osob (117 jedinců) se stalo obětí krádeže osobního majetku, z nich 18% (21 osob) opakovaně, většinou dvakrát (17 osob).

Obětí napadení/vyhrožování se stalo 3,4% dotázaných (tj. 51 osob), z nich téměř polovina opakovaně (47,1%, 24 osob), nejčastěji dvakrát (11 osob), 13 osob i vícekrát než dvakrát.

Obětí sexuálního deliktu (zjišťovalo se jen u žen) bylo v roce 1999 1,5% ze 786 dotázaných osob ženského pohlaví (tj. 12 osob), z nich třetina opakovaně.

Pětina dotázaných (20,3%, tj. 305 osob) uvedla, že se stala obětí podvodu na spotřebiteli.

S případy korupce (úředník požádal o úplatek) se osobně setkalo v roce 1999 ze všech 1500 dotázaných 8,1% osob (121 jedinců) - viz příloha č. 14b.

(Podvod na spotřebiteli ohlásilo policii jen 4,9% obětí /tj. 15 ze 305 osob, které se mezi 1500 respondenty označily za oběti podvodu na spotřebiteli/. Jen 2,5% osob, které se setkaly s korupcí /3 dotázaní z 121/, nahlásilo případy korupce policii.)

* * *

Více než polovina z 1500 kontaktovaných respondentů z Prahy v roce 1999 uvedla, (55,9%), že se necítila úplně bezpečně, když se pohybovala sama po setmění v místě svého bydliště (44,4% osob cítilo nebezpečí trochu, 11,5% osob cítilo nebezpečí velké).

Polovina z 1500 dotázaných respondentů sdělila (50,5%), že se sama doma po setmění cítila zcela bezpečně a jen 1,5% (23 osob) se cítilo večer samo doma ve velkém nebezpečí.

K pravděpodobnosti vloupání během příštích 12 měsíců do svého obydlí se zhruba polovina v Praze dotázaných 1500 osob vyjádřila, že tato eventualita je do určité míry pravděpodobná (51,9%); 46,2% osob se domnívalo, že tato eventualita je pravděpodobná a 5,7% dotázaných se vyjádřilo, že je velmi pravděpodobná.

Pokud jde o způsob zabezpečení pražských obydlí respondentů (tedy jeho ochrany proti zlodějům), nejčastěji měli respondenti, kteří na otázku byli ochotni odpovědět (N=1388) zajištěno obydlí speciálními zámky dveří (64%). Dále si chránili obydlí formou domluvy se sousedy na ohlídání si obydlí či bytu (53,7%), méně často měli psa za účelem hlídání (24,9%), speciální mříže v oknech či na dveřích (14,8%). Ještě méně často si dotázaní chránili obydlí alarmem (10,6%), vysokým plotem (5,8%), bezpečnostní službou či vrátným (1,1%) a oficiálním programem sousedského hlídkování (6,2% osob).

Téměř pětina z 1500 dotázaných odpověděla, že někdo z jejich rodiny či oni samotní vlastní střelnou zbraň (18,1%, 271 osob). Mezi nejčastějšími důvody držení střelné zbraně (při možnosti respondentů uvést více odpovědí) uvedli držitelé zbraní, že zbraň mají z důvodu ochrany či pro prevenci kriminality (41,3%, 112 osob) a pro sportovní účely (36,2%, 98 osob).

Mezi názory respondentů na okolnosti, které by mohly vést k snížení kriminality mladých lidí, téměř polovina dotázaných obyvatel Prahy sdělila, že za nástroj snížení kriminality považuje uplatnění přísnější disciplíny vůči dětem ze strany rodičů a výchovu dětí v rodině směrem k většímu respektu k platným zákonům (49,1% dotázaných). Dále, ale již v mnohem menším počtu, navrhovali respondenti zlepšení využití volného času mladými lidmi (24,1% dotázaných), jejich lepší vzdělání/ přísnější výchovu ve škole (21,3%). Nezanedbatelné množství dotázaných navrhovalo zvýšení/ zpřísnění trestů za spáchanou kriminalitu (19,7%) a zvýšení míry zaměstnanosti/snížení míry chudoby (16,7%). Jiné odpovědi byly méně časté.

* * *

a/ Pokud jde o ukazatele viktimizace obyvatel Prahy kriminalitou (reprezentovanou 11 druhy trestné činnosti), bylo zřejmé, že následující metropole se v roce 1999 pohybovaly v míře celkové viktimizace nad průměrnou mírou celkové viktimizace obyvatel 16 zkoumaných hlavních měst zemí střední a východní Evropy, která činila **26,9%** (metropole jsou uváděny v pořadí od nejvyšších hodnot celkové viktimizace k nejnižším): Tallin (41,2%), Praha (**34,1%**), Budapešť (32,1%), Tirana (31,7%), Vilnius (31,0%), Lublaň (29,8%), Kyjev (29,1%), Sofie (27,2%). Výrazně pod průměrem se umístilo jen Baku (8,3%) a Záhřeb (14,3%). Poněkud pod průměrem se pak pohybovala Bukurešť (24,5%), Minsk a Tbilisi (po 23,6%). Ostatní studovaná města, ačkoli se umístila pod průměrem celkové viktimizace obyvatel kriminalitou, se od této průměrné hodnoty příliš nelišila (Moskva /26,3%/, Varšava /26,4%/, Riga /26,5%/).

Lze tedy konstatovat, že v roce 1999 celková viktimizace obyvatel Prahy kriminalitou (reprezentovanou 11 druhy trestné činnosti), se pohybovala dosti výrazně nad průměrnou mírou celkové viktimizace obyvatel 16 sledovaných hlavních měst zemí střední a východní Evropy. Vyšší míra celkové viktimizace obyvatel než v Praze (34,1%) byla zaznamenána ze studovaných 16 měst jen v Tallinu (41,2%). Lze však poznamenat, že obdobně jako Praha, i když přece jen o něco lépe, na tom v celkové viktimizaci obyvatel výše uvedenými druhy zločinu byla v roce 1999 rovněž Budapešť (32,1%), případně i Tirana (31,7%).

b/ Pokud jde o viktimizaci obyvatel 16 hlavních měst střední a východní Evropy, která se zúčastnila posledního mezinárodního šetření, jednotlivými druhy trestné činnosti (11 ve výzkumu sledovanými), bylo zjištěno následující.

Praha se umístila mezi studovanými 16 městy společně s Budapeští na předním místě vysokou mírou viktimizace obyvatel krádežemi automobilů (2,6%). Na předních místech se též Praha umístila ve viktimizaci obyvatel krádežemi věcí z automobilů (11,8%, a to za Tallinem na druhém místě) a v míře viktimizace obyvatel vandalismem na autech (7,1%, v té se Praha umístila za Lublaní a Tallinem, zhruba na stejné úrovni jako Budapešť a Varšava). Rovněž v míře viktimizace obyvatel krádežemi jízdních kol (4,0%) si Praha podržela jedno z předních míst mezi 16 sledovanými hlavními městy Evropy, a to hned za Lublaní, Tallinem a Tiranou.

Je tak naznačeno, že obyvatelé Prahy byli v roce 1999 viktimizováni kriminalitou týkající se některých dopravních prostředků používaných pro soukromé potřeby domácnosti výrazněji než obyvatelé většiny 16 hlavních měst zemí východní a střední Evropy, která se výzkumu zúčastnila. Rovněž bylo zřejmé, že obyvatelé Prahy utrpěli ve vysoké míře poškození trestnou činností jako je vloupání do obydlí (6,7% zjištěných v Praze byla nejvyšší míra viktimizace obyvatel z 16 sledovaných měst) a též pokusy vloupání do obydlí (3,8% byla třetí nejvyšší míra viktimizace ze všech zkoumaných metropolí).

V míře viktimizace obyvatel ostatními zkoumanými delikty tj. loupežným přepadením (0,5%), sexuálními incidenty (1,2%), napadením/vyhrožováním (2,5%), krádežemi motocyklů (0,1%), a dokonce i krádežemi /tzv. prostými/ (7,7%) se míra viktimizace obyvatel Prahy v roce 1999 pohybovala pod průměrnou mírou viktimizace obyvatel 16 sledovaných hlavních měst zemí střední a východní Evropy. U loupeží se v Praze jednalo společně se Záhřebem o vůbec nejnižší v r. 1999 zjištěnou míru viktimizace obyvatel tímto trestným činem mezi 16 zkoumanými velkoměsty.

8. Závěr

Z výše řečeného vyplývá, že Praha se v roce 1999 umístila svojí mírou celkové viktimace obyvatel kriminalitou (reprezentovanou 11 druhy trestných činů), která činila 34,1%, mezi 16 metropolemi východní a střední Evropy, a to hned za Tallinem (41,2%), mezi těmi městy, ve kterých obyvatelstvo bylo sledovanou kriminalitou postiženo nejvíce. (Průměrná míra celkové viktimace obyvatel kriminalitou všech 16 sledovaných velkoměst činila 26,9%.)

K vysoké míře celkové viktimizace kriminalitou pak výrazněji přispělo umístění Prahy na předních místech ve výši viktimizace obyvatel jednak krádežemi některých druhů dopravních prostředků, které sloužily k osobní potřebě uživatelů (automobily /2,6%/, bicykly /4,0%) a též viktimizací kriminalitou nějak spojenou s uvedenými dopravními prostředky (konkrétně krádeže věcí z aut /11,8%/ a poškození automobilů /vandalismus/ /7,1%/), a jednak vysokou mírou viktimizace obyvatel Prahy vloupáním do obydlí (6,7%) a pokusy o vloupání do obydlí (3,8%).

Je také zřejmé, že k vysoké úrovni poškození obyvatel Prahy kriminalitou přispěla i skutečnost, že obyvatelé hlavního města byli některými druhy kriminality poškozeni i opakovaně (nejčastěji pak dvakrát: např. v roce 1999 to byla více jak třetina obětí vandalství na autech /35%/, více jak čtvrtina obětí vloupání do obydlí /26,2%/ a krádeží věcí z aut /27,3%/, více jak pětina obětí pokusů o vloupání do obydlí /22,6%/ a napadení/vyhrožování /21,6%/). Ani výskyt frekvence viktimizace tří a vícekrát nebyl u obyvatel Prahy v roce 1999 zanedbatelný: jednalo se o čtvrtinu obětí napadení/vyhrožování /25,5%/, 17% obětí pokusů o vloupání do obydlí, 14,6% obětí vandalství na autech. Okolo desetiny obětí potom bylo poškozeno tří a vícekrát krádežemi věcí z aut /11,8%/ a takto častým vloupáním do obydlí bylo postiženo 8,7% dotázaných.

Na druhou stranu je třeba konstatovat, že v roce 1999 se Praha umístila v mírách viktimizace obyvatel některými druhy kriminality více či méně pod průměrem viktimizace 16 uvedených velkoměst střední a východní Evropy, a to u loupeží, sexuálních incidentů, napadení/vyhrožování, krádeží motocyklů atd. a dokonce i u krádeží /tzv. prostých/. U loupežných přepadení se v uvedeném roce Praha pohybovala, společně se Záhřebem, v míře viktimizace obyvatel tímto trestným činem mezi 16 sledovanými metropolemi na nejnižší úrovni.

Výše uvedené údaje tedy odrážejí míru poškození obyvatel Prahy vybranými druhy trestné činnosti tak, jak to vyplynulo při mezinárodním výzkumu z výpovědí samotných obětí zločinu. Z údajů, které ukazují na nahlášenost zkoumaných deliktů oběťmi policii lze pak usuzovat, že diskrepance mezi evidovanou kriminalitou a tzv. skrytou (latentní), tj. oficiálně neohlášenou, mohou být značné. Dokládají to např. následující údaje získané při mezinárodním výzkumu obětí trestné činnosti v Praze. (Sexuální delikty neoznámilo 81,5% obětí, úplatkářství 97,5% obětí, napadení/ vyhožování 69,4% obětí. U krádeží tzv. prostých se na policii neobrátilo 58,4% obětí, u loupežných přepadení 53,7% obětí, u krádeží věcí z aut 34,6% obětí, u vloupání do obydlí 29,6% obětí, u vandalismu na automobilech 67,7% obětí atd.). Je tak třeba na tuto skutečnost brát zřetel při usuzování na rozsah reálně existující kriminality ve společnosti na základě oficiálně evidovaných případů zločinu.

9. Literatura a další prameny informací

^{1/} Válková, J.: Výzkum obětí trestného činu. In: Válková, J. (ed.): Oběti trestného činu. IKSP, Praha, 1998 str. 149 (1-105).

^{2/} Martinková, M.: Oběti trestné činnosti v České republice v roce 2000: In: Marešová, A. a kol.: Kriminalita v roce 2000 (Sborník statí pracovníků IKSP a časové řady vybraných ukazatelů kriminality). IKSP, Praha, 2001, str. 135 (83-112).

^{3/} Zpráva o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky za rok 2000. Ministerstvo vnitra ČR, 2001.

^{4/} <http://www.unicri.it/icvs/introductionpage.htm> (ze dne 13.3.2002).

^{5/} Válková, J.: Jak je u nás bezpečně. In: Sborník: K problematice obětí trestných činů a k výsledkům výzkumu obětí v České republice. IKSP a BKB, Praha, 1999, str. 63 (6-33).

^{6/} Marešová, A., Scheinost, M.: Trendy kriminality v ČR z pohledu roku 2000. Sociologický časopis, č. 1, 2000, str. 23-41.

^{7/} Mezinárodní výzkum obětí trestných činů 2000 ČR. Technická zpráva pro IKSP a UNICRI. Zpracovala AISA, Praha, 2000, str. 264.

^{8/} Alvazi del Frate, A., van Kesteren, J.: Criminal Victimization in Urban Europe. Some Preliminary Tables From the International Crime Victime Surveys. UNICRI - v tisku

^{9/} Martinková, M., Marešová, A.: Oběti trestné činnosti v České republice očima kriminologů. Trestní právo, č. 1, 2002, str. 2-8.

10. Seznam příloh a přílohy č. 1-25

Příloha č.		str.
1	Pohlaví respondentů	55
2	Věk respondentů	55
3	Nejvyšší dokončené vzdělání respondentů	55
4	Pražský obvod, ve kterém respondenti žili	55
5	Rodinný stav respondentů	56
6a	Situace respondenta z hlediska zaměstnání	56
6b	Postavení respondenta z hlediska zaměstnání	56
7	Spokojenost respondenta s úrovní příjmů jeho domácnosti	56
8	Počet členů domácnosti respondenta	57
9a	Typ bydlení respondenta	57
9b	Respondentovo subjektivní hodnocení typu obytné čtvrti města, ve které bydlí	57
10a,10b	Rok, ve kterém došlo k deliktu během sledovaného období pěti let (cca 1996-2000)	58
10c	Počty majitelů/uživatelů dopravních prostředků pro soukromé účely	58
11a,11b	Frekvence deliktu během roku 1999	59
12a,12b	Respondentovo subjektivní posouzení závažnosti posledního deliktu, který se stal během sledovaného období pěti let (cca 1996 - 2000)	60
13a,13b	Místo, kde došlo k poslednímu deliktu, který se odehrál během sledovaného období pěti let (cca 1996 - 2000)	61
14a,14b	Ohlášení posledního deliktu policii	62
15	Spokojenost oběti s prací policie po ohlášení posledního deliktu	62
16	Důvody nahlášení posledního deliktu policii	64
17	Důvody nespokojenosti oběti s prací policie	65
18	Důvody nenahlášení posledního deliktu policii	66
19	Vybavení pachatele deliktu zbraní	68
20	Použití zbraně proti oběti v případech, kdy pachatelé deliktu byli vyzbrojeni	68
21	Počty pachatelů, kteří spáchali proti obětem jednotlivé delikty	68
22	Typ zbraně použité proti oběti deliktu	69
23	Znala oběť pachatele deliktu?	69
24	Názor oběti deliktu na užitečnost instituce specializované na pomoc obětem trestné činnosti	70
25	Názor oběti na to, zda incident byl trestným činem	70

Příloha č. 1

Pohlaví respondentů

<i>Pohlaví:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Muž	714	47,6
Žena	786	52,4
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 2

Věk respondentů

<i>Věk:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
16-24	214	14,3
25-39	390	26,0
40-54	403	26,9
55-69	317	21,1
70 a více	176	11,7
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 3

Nejvyšší dokončené vzdělání respondentů

<i>Vzdělání:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Základní	184	12,3
Středoškolské bez maturity	513	34,2
Středoškolské s maturitou	544	36,3
Vysokoškolské	259	17,2
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 4

Pražský obvod, ve kterém respondenti žili

<i>Obvod Prahy:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Praha 1	45	3,0
Praha 2	76	5,1
Praha 3	92	6,1
Praha 4	360	24,0
Praha 5	230	15,3
Praha 6	138	9,2
Praha 7	60	4,0
Praha 8	135	9,0
Praha 9	176	11,8
Praha 10	188	12,5
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 5

Rodinný stav respondentů

<i>Rodinný stav:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Svobodný(á)	353	23,5
Ženatý /vdaná	783	52,2
Druh/družka	15	1,0
Rozvedený(á)/žijící odděleně	194	13,0
Vdova/vdovec	153	10,2
Neví, bez odpovědi	2	0,1
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 6a

Situace respondenta z hlediska zaměstnání

<i>Situace:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Pracující	808	53,8
Hledající práci	55	3,7
V domácnosti	58	3,9
Ve starobním důchodu	433	28,8
Navštěvuje školu/universitu	121	8,1
Jinak	25	1,7
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 6b

Postavení respondenta z hlediska zaměstnání

<i>Zaměstnání respondenta:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Zaměstnanec manuální	276	18,4
Zaměstnanec nemanuální	389	25,8
Podnikatel bez zaměstnanců	100	6,7
Podnikatel se zaměstnanci	37	2,5
Jiné	28	1,9
Neví, bez odpovědi	3	0,2
Neuvedli odpověď	667	44,5
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 7

Spokojenost respondenta s úrovní příjmů jeho domácnosti

<i>S úrovní příjmů domácnosti je respondent (ka) :</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Spokojen (a)	341	22,7
Docela spokojen (a)	622	41,5
Nespokojen (a)	406	27,1
Velmi nespokojen (a)	117	7,8
Neví, bez odpovědi	14	0,9
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 8

Počet členů domácnosti respondenta

<i>Počet členů domácnosti:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
1 osoba	246	16,4
2 osoby	433	28,8
3 osoby	348	23,2
4 osoby	355	23,6
5 osob	78	5,2
6 osob	36	2,4
7 osob	1	0,1
8 osob	1	0,1
9 osob	0	0,0
10 osob a více	1	0,1
neví, neodpověděl	1	0,1
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 9a

Typ bydlení respondenta

<i>Typ bydlení:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Byt, garsoniéra	1228	81,9
Rodinný dům	265	17,7
Chata, chalupa	2	0,1
Instituce (ubytovna, nemocnice, domov důchodců)	5	0,3
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 9b

Respondentovo subjektivní hodnocení typu obytné čtvrti města, ve které bydlí.

<i>Typ obytné čtvrti:</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Obyt. čtvrt' s vyšší život. úrovní	175	11,7
Obyt. čtvrt' se střední život. úrovní	1138	75,8
Obytná čtvrt' s nižší životní úrovní	130	8,7
Neví, bez odpovědi	57	3,8
Celkem	1500	100,0

Příloha č. 10a

Rok, ve kterém došlo k deliktu během sledovaného období pěti let (cca r. 1996-2000), (N'=1500)

Delikt:	tento rok: 2000		1999		před 1999		neví, neod- pověděl		počet obětí deliktu celkem		% obětí deliktu z majitelů dopr.prostř.
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Krádeže aut	31	17,5	43	24,3	103	58,2	-	-	177	100	15,7
Krádeže předmětu z aut	191	30,3	186	29,5	252	39,9	2	0,3	631	100	56,1
Vandalství týkající se aut	142	35,8	123	31,1	131	33,1	-	-	396	100	35,2
Krádeže mopedu, skútru motocyklu	6	35,3	2	11,8	9	52,9	-	-	17	100	12,2
Krádeže jízdních kol	33	13,7	62	25,7	146	60,6	-	-	241	100	23,3

Příloha č. 10b

Rok, ve kterém došlo k deliktu během sledovaného období pěti let (cca r. 1996-2000), (N'=1500)

Delikt:	tento rok: 2000		1999		před 1999		neví, neod- pověděl		počet obětí deliktu celkem		% obětí de- liktu z 1500 dotázaných
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Vloupání	88	24,6	103	28,8	166	46,3	1	0,3	358	100	23,9
Pokusy o vloupání	68	36,8	53	28,6	63	34,1	1	0,5	185	100	12,3
Loupežné přepadení	19	28,4	11	16,4	37	55,2	-	-	67	100	4,5
Krádeže osob. majetku	120	25,4	117	24,7	233	49,3	3	0,6	473	100	31,5
Sexuální delikty (jen ženy)	21	32,3	12	18,5	31	47,7	1	1,5	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	66	32,5	51	25,1	85	41,9	1	0,5	203	100	13,5

Příloha č. 10c

Počty majitelů/uživatelů dopravních prostředků pro soukromé účely, (N=1500)

Počty majitelů z 1500 dotázaných osob:		
	abs.	%
aut(a)	1124	74,9
skútru, motocyklu	139	9,3
jízdních kol(a)	1034	68,9

Příloha č.11a

Frekvence deliktu během roku 1999

Frekvence deliktu:															
	1 x		2 x		3 x		4 x		5 x a více		Neví /ne- odpověděl	počet obětí deliktu celkem	% obětí deliktu z majitelů dopr. prostř.		
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Krádeže aut	39	90,7	4	9,3	-	-	-	-	-	-	-	43	100	3,8	
Krádeže předmětu z aut	113	60,8	51	27,3	18	9,7	2	1,1	2	1,1	-	186	100	16,5	
Vandalství týkající se aut	61	49,6	43	35,0	14	11,4	1	0,8	3	2,4	1	0,8	123	100	10,9
Krádeže mopedu, skútru, motocyklu	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100	1,4	
Krádeže jízdních kol	53	85,5	8	12,9	1	1,6	-	-	-	-	-	62	100	6,0	

Příloha č. 11b

Frekvence deliktu během roku 1999

Frekvence deliktu															
	1 x		2 x		3 x		4 x		5 x		Neví/ ne- odpověděl	počet obětí deliktu celkem	% obětí deliktu z 1500 do- tázaných		
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Vloupání	66	64,1	27	26,2	6	5,8	1	1,0	2	1,9	1	1,0	103	100	6,9
Pokusy o vloupání	31	58,5	12	22,6	5	9,4	2	3,8	2	3,8	1	1,9	53	100	3,5
Loupežné přepadení	10	90,9	-	-	1	9,1	-	-	-	-	-	-	11	100	0,7
Krádeže osobního majetku	96	82,1	17	14,4	2	1,7	1	0,9	1	0,9	-	117	100	7,8	
Sexuální delikty (jen ženy)	8	66,8	1	8,3	1	8,3	1	8,3	-	-	1	8,3	12	100	1,5
Napadení/vyhrožování	27	52,9	11	21,6	4	7,8	3	5,9	6	11,8	-	51	100	3,4	

Příloha č. 12a

Respondentovo subjektivní posouzení závažnosti posledního deliktu, který se stal během sledovaného období pěti let (cca r. 1996-2000)

Delikt:	velmi závažný		docela závažný		ne tak závažný		neví		počet obětí deliktu celkem		% obětí deliktu z majitelů doprav.prostř.
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Krádeže aut	87	49,1	66	37,3	23	13,0	1	0,6	177	100	15,7
Krádeže předmětu z aut	80	12,7	208	33,0	335	53,0	8	1,3	631	100	56,1
Vandalství týkající se aut	33	8,3	107	27,0	253	63,9	3	0,8	396	100	35,2
Krádeže mopedu, skútru, motocyklu	1	5,9	2	11,8	1	5,9	13	76,4	17	100	12,2
Krádeže jízdních kol	44	18,3	116	48,1	79	32,8	2	0,8	241	100	23,3

Příloha č. 12b

Respondentovo subjektivní posouzení závažnosti posledního deliktu, který se stal během sledovaného období pěti let (cca r. 1996-2000)

Delikt:	velmi závažný		docela závažný		ne tak závažný		neví		počet obětí deliktu celkem		% obětí deliktu z 1500 dotázaných
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Vloupání	87	24,3	112	31,3	154	43,0	5	1,4	358	100	23,8
Pokusy o vloupání	45	24,3	55	29,8	80	43,2	5	2,7	185	100	12,3
Loupežné přepadení	26	38,8	25	37,3	16	23,9	-	-	67	100	4,4
Krádeže osob. majetku	127	26,8	200	42,3	142	30,1	4	0,8	473	100	31,5
Sexuální delikty(jen ženy)	27	41,5	20	30,8	18	27,7	-	-	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	64	31,5	75	37,0	63	31,0	1	0,5	203	100	13,5

Příloha č. 13a

Místo, kde došlo k poslednímu deliktu, který se odehrál během sledovaného období pěti let (cca r. 1996-2000)

Místo deliktu																		
	Doma, přímo v bydlíšti		V blízkosti domova		Na pracovišti		Někde ve městě nebo okolí		Jinde v ČR		V zahradní		Neví/neodpověděl		Celkový počet obětí deliktů		% obětí deliktů z majitelů dopr. prostředků	
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Krádeže aut	85	48,0	44	24,8	9	5,1	33	18,6	4	2,3	1	0,6	1	0,6	177	100		15,7
Krádeže předmětů z aut	278	44,1	185	29,3	33	5,2	91	14,4	27	4,3	5	0,8	12	1,9	631	100		56,1
Vandalství týkající se aut	212	53,5	115	29,0	15	3,8	38	9,6	12	3,0	1	0,3	3	0,8	396	100		35,2
Krádeže mopedu, skútru, motocyklu	9	52,9	3	17,6	-	-	4	23,6	1	5,9	-	-	-	-	17	100		9,2
Krádeže jízdních kol	162	67,1	24	10,0	4	1,7	25	10,4	22	9,1	4	1,7	-	-	241	100		23,3

Příloha č. 13b

Místo, kde došlo k poslednímu deliktu, který se odehrál během sledovaného období pěti let (cca r. 1996-2000)

Místo deliktu																		
	Doma, přímo v bydlíšti		V blízkosti domova		Na pracovišti		Někde ve městě nebo okolí		Jinde v ČR		V zahradní		Neví/neodpověděl		Celkový počet obětí deliktu		% obětí deliktu z 1500 dotázaných	
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Loupežné přepadení	4	6,0	17	25,4	6	9,0	37	55,1	1	1,5	1	1,5	1	1,5	67	100		4,5
Krádeže osobního majetku	13	2,7	66	14,0	50	10,6	306	64,7	20	4,2	10	2,1	8	1,7	473	100		31,5
Sexuální delikty (jen ženy)	9	13,8	13	20,0	10	15,4	28	43,1	4	6,2	1	1,5	-	-	65	100		4,3
Napadení/vyhrožování	48	23,6	47	23,2	16	7,9	62	30,5	25	12,3	1	0,5	4	2,0	203	100		13,5

Příloha č. 14a

Ohlášení posledního deliktu policii

Delikt:	ano		ne		neví		celkový počet obětí deliktu		% obětí deliktu z majitelů doprav. prostř.
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Krádeže aut	170	96,0	7	4,0	-	-	177	100	15,7
Krádeže předmětů z aut	397	62,9	218	34,6	16	2,5	631	100	56,1
Vandalství týkající se aut	126	31,8	268	67,7	2	0,5	396	100	35,2
Krádeže mopedu, skútru, motocyklu	15	88,2	2	11,8	-	-	17	100	12,2
Krádeže jízdních kol	175	72,6	64	26,6	2	0,8	241	100	23,3

Příloha č. 14b

Ohlášení posledního deliktu policii

Delikt:	ano		ne		neví		celkový počet obětí deliktu		% obětí deliktu z 1500 dotázaných
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Vloupání	245	68,4	106	29,6	7	2,0	358	100	23,8
Pokusy o vloupání	89	48,1	88	47,6	8	4,3	185	100	12,3
Loupežné přepadení	31	46,3	36	53,7	-	-	67	100	4,5
Krádeže osob.majetku	196	41,4	276	58,4	1	0,2	473	100	31,5
Sexuální delikty(jen ženy)	12	18,5	53	81,5	-	-	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	59	29,1	141	69,4	3	1,5	203	100	13,5
Podvod na spotřebiteli x/ Korupce x/	15	4,9	290	95,1	-	-	305	100	20,3
	3	2,5	118	97,5	-	-	121	100	8,1

x/ zjišťováno jen za rok 1999

Příloha č. 15

Spokojenost oběti s prací policie po ohlášení posledního deliktu

Delikt:	ano		ne		neví		celkový počet obětí deliktu		% obětí deliktu z 1500 dotázaných
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Vloupání	130	53,0	82	33,5	33	13,5	245	100	16,3
Loupežné přepadení	14	45,2	17	54,8	-	-	31	100	2,1
Sexuální delikty (jen ženy)	2	16,7	10	83,3	-	-	12	100	0,8
Napadení/vyhrožování	30	50,8	24	40,7	5	8,5	59	100	3,9
Korupce	1	33,4	1	33,3	1	33,3	3	100	0,2

Důvody n a h l á š e n í posledního deliktu policii (Respondenti mohli uvést více odpovědí)

	D u v o d y									
	Získat zpět majetek	Kvůli pojišťovně	Tr.činy, vážné události by mely být nahlášený	Aby pachatel byl chycen/ potrestán	Zabránit opakování	Získat pomoc	Získat od pachatele náhradu	Ostatní	Neví, bez odpovědi	Počty odpovědí
Delikt:	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %	abs. %
Krádeže předmětu z aut	102 20,5	141 28,4	107 21,6	62 12,5	39 7,8	24 4,8	11 2,2	- -	11 2,2	497 100
Vloupání	45 13,0	73 21,0	67 19,3	74 21,3	40 11,5	28 8,1	11 3,2	- -	9 2,6	347 100
Loupežné přepadení	10 23,3	3 7,0	8 18,6	11 25,6	2 4,7	6 13,9	1 2,3	- -	2 4,6	43 100
Napadení/vyhrožování	- -	3 4,2	8 11,3	21 29,7	14 19,7	17 23,9	3 4,2	- -	5 7,0	71 100
Sex. delikty (jen ženy)	- -	- -	2 14,3	6 42,9	3 21,4	3 21,4	- -	- -	- -	14 100

Důvody nespokojenosti oběti s prací policie (Respondenti mohli uvést více odpovědí)

	D u v o d y																	
	Neudělali dost		Neměli zájem		Nezatkli a ani nenalezli pachatele		Nezískali zpět můj majetek		Řádně mne neinformovali		Nezacházeli se mnou slušně		Přijeli pozdě		Neví, neodpověděli		Počty odpovědí	
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Krádeže předmětu z aut	60	22,8	67	25,5	41	15,6	29	11,0	5	1,9	25	9,5	28	10,6	8	3,1	263	100
Vloupání	33	27,5	34	28,3	22	18,4	7	5,8	6	5,0	6	5,0	9	7,5	3	2,5	120	100
Loupežné přepadení	7	28,0	5	20,0	4	16,0	3	12,0	2	8,0	3	12,0	-	-	1	4,0	25	100
Napadení/vyhrožování	12	30,8	14	35,9	7	17,9	1	2,6	2	5,1	3	7,7	-	-	-	-	39	100
Sex.delikty (jen ženy)	2	16,7	5	41,6	3	25,0	-	-	-	-	2	16,7	-	-	-	-	12	100

Důvody n e n a h l á š e n í posledního deliktu policii (Respondenti mohli uvést více odpovědí)

	D u v o d y																Počty odpovědí							
	Nebylo to tak závažné, jednalo se o drobnosti	Vyřešil jsem to sám(a), znám pachatele	Policie nebyla nutná	Nahlášeno jiné veřejné, soukromé instituci	Vyřešila to moje rodina	Věci nebyly pojištěny	Nedosta- tek důkazů	Policie s tím nic nenadělá	Strach (odpor) z policie	Strach z odvety pachatele	Neví, neodpo- věděl													
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%				
Krádeže věcí z aut	97	39,3	8	3,3	16	6,5	-	-	4	1,6	15	6,1	18	7,3	79	31,9	2	0,8	-	-	8	3,2	247	100
Vloupání	44	36,1	4	3,3	13	10,6	1	0,8	10	8,1	3	2,5	10	8,1	26	21,4	3	2,5	-	-	8	6,6	122	100
Loupežné přepadení	8	20,5	5	12,8	1	2,6	-	-	2	5,1	-	-	7	17,9	11	28,3	2	5,1	2	5,1	1	2,6	39	100
Napadení/ vyhrožování	45	29,2	23	14,9	11	7,1	1	0,7	6	3,9	-	-	13	8,4	38	24,7	4	2,6	10	6,5	3	2,0	154	100
Sex.delikty (jen ženy)	18	31,0	10	17,3	5	8,6	1	1,7	1	1,7	-	-	10	17,3	6	10,3	1	1,7	3	5,2	3	5,2	58	100

Příloha č. 19

Vybavení pachatele deliktu zbraní

	Pachatel byl vybaven zbraní:								% obětí incidentu z 1500 dotázaných
	ano		ne		neví		počet obětí deliktu		
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Loupežné přepadení	26	38,8	30	44,8	11	16,4	67	100	4,5
Sexuální delikty (jen ženy)	8	12,3	55	84,6	2	3,1	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	37	18,2	151	74,4	15	7,4	203	100	13,5

Příloha č. 20

Použití zbraně proti oběti v případech, kdy pachatelé deliktu byli vyzbrojeni

	Zbraň byla proti oběti použita:								% obětí z 1500 dotázaných
	ano		ne		neví		počet obětí deliktu		
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Loupežné přepadení	17	65,4	9	34,6	-	-	26	100	1,7
Sexuální delikty (jen ženy)	4	50,0	4	50,0	-	-	8	100	0,5
Napadení/vyhrožování	20	54,1	17	45,9	-	-	37	100	2,4

Příloha č. 21

Počty pachatelů, kteří spáchali proti obětem jednotlivé delikty

	Delikt spáchali pachatelé:										
	Jeden pachatel		Dva pachatelé		Tři nebo více pachatelů		Neví, bez odpovědi		Počet obětí deliktu celkem		% obětí deliktu z 1500 dotázaných
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Loupežné přepadení	21	31,3	22	32,8	19	28	5	7,5	67	100	4,5
Sexuální delikt	58	89,2	4	6,2	2	3,1	1	1,5	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	106	52,3	37	18,2	49	24	11	5,4	203	100	13,5

Příloha č. 22

Typ zbraně použité proti oběti deliktu

	Typ zbraně použité proti oběti:												
	nuž		střelná zbraň		jiná zbraň		něco, co se dá použít jako zbraň		neví		počet obětí		% obětí z 1500 dotázaných
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Loupežné přepadení	12	46,2	7	26,9	2	7,7	4	15,4	1	3,8	26	100	1,7
Sexuální delikty (jen ženy)	4	50,0	2	25,0	-	-	2	25,0	-	-	8	100	0,5
Napadení/vyhrožování	14	37,8	5	13,6	3	8,1	14	37,8	1	2,7	37	100	2,5

Příloha č. 23

Znala oběť pachatele deliktu?

Oběť pachatele deliktu:													
	neznala		znala podle vidění		znala jménem		pachatele neviděla		neví, bez odpovědi		celkový počet obětí deliktu		% obětí deliktu z 1500 dotázaných
Delikt:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Loupežné přepadení	50	74,6	2	3,0	2	3,0	13	19,4	-	-	67	100	4,5
Sexuální delikt	36	55,4	2	3,1	21	32,3	6	9,2	-	-	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	97	47,7	20	9,9	67	33,0	16	7,9	3	1,5	203	100	13,5

Příloha č. 24

Názor oběti deliktu na užitečnost instituce specializované na pomoc obětem trestné činnosti

	Specializovaná instituce na pomoc obětem trestné činnosti:								
	není užitečná		je užitečná		neví, bez odpovědi		celkový počet obětí deliktu		% obětí deliktu z 1500 dotázaných
Obět deliktu:	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Vloupání	100	27,9	208	58,1	50	14,0	358	100	23,9
Loupežné přepadení	20	29,9	40	59,7	7	10,4	67	100	4,5
Sexuální delikty(jen ženy)	14	21,9	47	73,4	3	4,7	64	100	4,2
Napadení/vyhrožování	58	29,3	124	62,6	16	8,1	198	100	13,2

Příloha č. 25

Názor oběti na to, zda incident byl trestným činem

	Jednalo se o trestný čin:								
	ano		ne		neví, bez odpovědi		celkový počet obětí incidentu		% obětí incidentu z 1500 dotázaných
Incident	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	%
Sexuální delikt	40	61,5	23	35,4	2	3,1	65	100	4,3
Napadení/vyhrožování	135	66,5	55	27,1	13	6,4	203	100	13,5

11. Resumé

Mezinárodní výzkum obětí trestné činnosti v Praze v roce 2000.

Mezinárodní výzkum obětí trestné činnosti, který proběhl v roce 2000 a který byl iniciován UNICRI^{x/}, se zabýval viktimizací obyvatelstva 13 vybranými druhy deliktů^{xx/}. Bylo zpětně sledováno (prostřednictvím výpovědí respondentů), jak těmito delikty bylo obyvatelstvo viktimizováno a) v průběhu uplynulých pěti let (zhruba v období let 1996-2000) a b) zvláště v roce 1999, tj. v roce, který předcházel dotazníkové šetření. Dva ze 13 deliktů (podvody na spotřebiteli a korupce) byly zpětně sledovány jen za období jednoho roku (rok 1999).

Mezinárodní výzkum obětí kriminality proběhl v České republice již po třetí. V roce 2000 se však poprvé uskutečnil jen na území hlavního města republiky. V Praze byl v roce 2000 dotázán dle požadavků UNICRI reprezentativně vybraný soubor 1500 osob starších 16 let (stratifikovaný vícestupňový výběr respondentů). Dotazování se uskutečnilo pomocí telefonického dotazování (CATI). Terénní šetření a technické zpracování získaných dat dle zadání UNICRI provedla firma AISA. Garantem výzkumu za ČR byl Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Při výzkumu byl použit dotazník vypracovaný UNICRI, který se užívá od počátku realizace výzkumů obětí trestné činnosti na mezinárodní úrovni. Dotazník byl jednotně aplikován ve všech zemích /městech/, které se výzkumu účastnily. Respondenti v dotazníku vypovídali o svých zkušenostech nejen s 13 vybranými druhy kriminality, ale vyjádřili se též k otázkám, které souvisejí s kriminalitou obecněji.

Mezinárodní výzkum obětí kriminality, který se uskutečnil v roce 2000 v Praze přinesl mnohé poznatky, z nichž některé hlavní zde ve stručnosti uvádíme.

Policii nahlásila poslední incident, kterého se dotázané osoby staly obětí v průběhu pěti let (cca 1996 -2000), převážná většina obětí krádeže auta (96%, 170 osob) a obětí krádeže motocyklu (88,2% obětí, 15 osob). Učinily tak rovněž zhruba tři čtvrtiny obětí krádeže bicyklu (72,6%, 175 osob), asi dvě třetiny obětí vloupání do obydlí (68,4%, 245 osob) a obětí krádeží věcí z aut (62,9%, 397 osob). Policii nahlásila, že se stala obětí zločinu zhruba polovina obětí pokusu o vloupání (48,1%, 89 osob), právě tak jako asi polovina obětí loupežného přepadení (46,3%, 31 osob) a dále méně než třetina obětí napadení/ vyhrůžování (29,1%, 59 osob) a obětí vandalismu na autě (31,8%, 126 osob). Jen 41,4% obětí krádeže osobního majetku (196 osob) ohlásilo krádež policii a jen asi pětina obětí sexuálních deliktů se též obrátila na policii (18,5%, 12 osob). Údaje tedy naznačují, že u některých trestných činů značné množství poškozených osob se na policii vůbec neobrátilo a delikty tak zůstávají mimo pozornost oficiálních institucí. Obzvláště u některých druhů trestné činnosti tak lze usuzovat značně vysokou latentní kriminalitu.

Důvody nahlášení deliktu policii. Kvůli pojišťovně nahlásily incident policii nejčastěji oběti krádeží předmětů z aut (28,4% odpovědí, 141 osob). Oběti vloupání (21,3% odpovědí, 74 osob), napadení /vyhrůžování (29,7% odpovědí, 21 osob), sexuálních deliktů (42,9% odpovědí, 6 osob), oběti loupežného přepadení (25,6% odpovědí, 11 osob) nahlásily delikt policii nejčastěji proto, aby pachatel byl chycen a potrestán. Oběti vloupání navíc zhruba ve stejném množství jako u předcházejícího důvodu ohlásily incident i kvůli pojišťovně (21% odpovědí, 73 osob), oběti loupežného přepadení proto, aby získaly zpět svůj majetek (23,3% odpovědí, 10 osob) a oběti

^{x/} United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute. Tato instituce rovněž částečně finančně přispěla na realizaci mezinárodního výzkumu obětí kriminality v Praze v roce 2000.

^{xx/} Konkrétně se jednalo o krádeže automobilů, krádeže předmětů z automobilů, poškození automobilů, krádeže motocyklů, skútrů, mopedů, krádeže bicyklů, vloupání do obydlí, pokus o vloupání do obydlí, násilné loupežné přepadení, krádeže tzv. prosté, sexuální delikty, napadení/vyhrůžování, podvody na spotřebitelích, korupce.

napadení, aby získaly pomoc (23,9% odpovědí, 17 osob) a zabránily opakování incidentu (19,7% odpovědí, 14 osob).

Důvody nenahlášení deliktu policii. Mezi nejčastějšími důvody nenahlášení se objevila skutečnost, že oběť nepovažovala incident za tak závažný, aby ho ohlásila policii, a to u krádeží věcí z aut (39,3% odpovědí, 97 osob), vloupání (36,1% odpovědí, 44 osob), napadení/vyhrožování (29,2% odpovědí, 45 osob), sexuálních deliktů (31% odpovědí, 18 osob). U obětí loupežného přepadení byl mezi důvody neohlášení incidentu policii nejčastější názor, že policie s danou skutečností stejně nemůže nic udělat (28,3% odpovědí, 11 osob). Naposledy uvedený důvod se ještě nejčastěji na druhém místě objevil v argumentaci nenahlášení incidentu policii u obětí krádeží věcí z aut (31,9%, 79 osob), vloupání do obydlí (21,4%, 26 osob), napadení (24,7%, 38 osob).

Spokojenost obětí, které policii ohlásily delikt, s prací policie. Nespokojeno s řešením incidentu policií bylo po třetině obětí vloupání do obydlí (33,5%, 82 osob) a obětí korupce (33,3%, 1 osoba). Dále byla nespokojena zhruba polovina obětí loupežného přepadení (54,8%, 17 osob), 44,8% obětí krádeže věcí z aut (178 osob), 40,7% obětí napadení/vyhrožování (24 osob) a většina obětí sexuálních deliktů (83,3%, 10 osob).

Důvody nespokojenosti obětí, které policii ohlásily delikt, s prací policie. Mezi nejčastější důvody nespokojenosti s prací police patřil názor respondentů, že policie neměla zájem. Tento důvod nejčastěji vyjádřily oběti sexuálních deliktů (41,6% odpovědí, 5 osob) a napadení/vyhrožování (35,9% odpovědí, 14 osob), dále oběti vloupání (28,3% odpovědí, 34 osob) a obětí krádeží věcí z aut (25,5% odpovědí, 67 osob). Dále mezi nejčastější důvody nespokojenosti patřil názor dotázaných jedinců, že policie neudělala vše, co bylo v jejích silách. Nejčastěji tento důvod z dalších možných vybraly oběti napadení/vyhrožování (30,8% odpovědí, 12 osob), oběti loupežného přepadení (28% odpovědí, 7 osob), oběti vloupání do obydlí (27,5% odpovědí, 33 osob) ale i oběti krádeže věcí z aut (22,8% odpovědí, 60 osob). Ostatní varianty odpovědí - důvodů nespokojenosti s prací policie - se vyskytly méně často.

Vybavenost pachatele či pachatelů incidentu zbraní bylo sledováno jen u třech deliktů. O vybavenost pachatele zbraní podala svědectví více jak třetina obětí loupežného přepadení (38,8%, 26 osob), zhruba pětina obětí napadení/vyhrožování (18,2%, 37 osob) a asi desetina obětí sexuálních deliktů (12,3%, 8 osob).

Zbraň byla použita proti více jak polovině obětí, které uvedly, že pachatel měl zbraň (57,7%, 41 osob); u poloviny obětí sexuálních deliktů (50%, 4 osoby), rovněž zhruba u poloviny obětí napadení/vyhrožování (54,1%, 20 osob) a u asi dvou třetin obětí loupežného přepadení (65,4%, 17 osob).

Pokud jde o *počty pachatelů, kteří viktimizovali oběti* při třech naposledy výše jmenovaných deliktech, pak jeden pachatel nejčastěji útočil na oběti napadení/vyhrožování (52,3%, 106 osob) i oběti sexuálního deliktu (89,2%, 58 osob). U loupežného přepadení byly oběti napadeny zhruba po třetině jedním (31,3%, 21 osob), dvěma (32,8%, 22 osob), třemi a více jedinci (28,4%, 19 osob).

Pozitivní názor na *užitečnost instituce specializované na pomoc obětem trestné činnosti* vyjádřilo kolem 60% obětí vloupání (58,1%, 208 osob), loupežného přepadení (59,7%, 40 osob), napadení/vyhrožování (62,6%, 124 osob) a téměř tři čtvrtiny obětí sexuálních deliktů (73,4%, 47 osob) - viz příloha č. 24. U ostatních ve výzkumu sledovaných deliktů nebyla tato otázka obětem kladena.

* * *

Ze získaných údajů rovněž vyplynulo, že obyvatelé hlavního města ČR byli některými druhy kriminality *viktimizováni i opakovaně* - nejčastěji pak dvakrát: např. v roce 1999 byla dvakrát viktimizována více jak třetina obětí vandalství na autech /35%/ , více jak čtvrtina obětí vloupání do obydlí /26,2%/ a krádeží věcí z aut /27,3%/ , více jak pětina obětí pokusů o vloupání do obydlí /22,6%/ a napadení/vyhrožování /21,6%/ . Ani frekvence viktimizace kriminalitou tři a vícekrát nebyla u obyvatel Prahy v roce 1999 zanedbatelná: takto často byla viktimizována čtvrtina obětí

napadení/vyhrožování /25,5%/, 17% obětí pokusů o loupaní do obydlí, 14,6% obětí vandalství na autech. Okolo desetiny obětí potom bylo poškozeno tři a vícekrát krádežemi věcí z aut /11,8%/ a takto častým vloupáním do obydlí bylo postiženo 8,7% dotázaných.

* * *

Více jak polovina z 1500 kontaktovaných respondentů z Prahy v roce 2000 uvedla, že se necítila úplně bezpečně, když se pohybovala sama po setmění v místě svého bydliště (55,9%; 44,4% osob cítilo nebezpečí trochu, 11,5% osob cítilo nebezpečí velké).

Polovina z 1500 dotázaných respondentů sdělila (50,5%), že se sama doma po setmění cítila zcela bezpečně a jen 1,5% (23 osob) se cítilo večer samo doma ve velkém nebezpečí.

K pravděpodobnosti vloupání během příštích 12 měsíců do svého obydlí se zhruba polovina v Praze dotázaných 1500 osob vyjádřila, že tato eventualita je do určité míry pravděpodobná (51,9%); 46,2% osob se domnívalo, že tato eventualita je pravděpodobná a 5,7% dotázaných se vyjádřilo, že je velmi pravděpodobná.

Pokud jde o způsob zabezpečení pražských obydlí respondentů (tedy jejich ochrany proti zlodějům), nejčastěji měli respondenti, kteří na otázku byli ochotni odpovědět (N=1388), zajištěno obydlí speciálními zámky dveří (64%). Dále si chránili obydlí formou domluvy se sousedy na ohlídání si obydlí či bytu (53,7%), méně často měli psa za účelem hlídání (24,9%), speciální mříže v oknech či na dveřích (14,8%). Ještě méně často si dotázaní chránili obydlí alarmem (10,6%), vysokým plotem (5,8%), bezpečnostní službou či vrátným (1,1%) a oficiálním programem sousedského hlídkování (6,2% osob).

Téměř pětina z 1500 dotázaných odpověděla, že někdo z jejich rodiny či oni samotní vlastní střelnou zbraň (18,1%, 271 osob). Mezi nejčastějšími důvody držení střelné zbraně (při možnosti respondentů uvést více odpovědí) uvedli jejich držitelé, že zbraň mají z důvodu ochrany či pro prevenci kriminality (41,3%, 112 osob) a pro sportovní účely (36,2%, 98 osob).

Mezi názory respondentů na okolnosti, které by mohly vést k snížení kriminality mladých lidí, téměř polovina dotázaných obyvatel Prahy sdělila, že za nástroj snížení kriminality považuje uplatnění přísnější disciplíny vůči dětem ze strany rodičů a výchovu dětí v rodině směrem k většímu respektu k platným zákonům (49,1% dotázaných). Dále, ale již méně často, navrhovali respondenti zlepšení využití volného času mladými lidmi (24,1% dotázaných), jejich lepší vzdělání/přísnější výchovu ve škole (21,3%). Nezanedbatelné množství dotázaných navrhovalo zvýšení/zpřísnění trestů za spáchanou kriminalitu (19,7%) a zvýšení míry zaměstnanosti/snížení míry chudoby (16,7%). Jiné odpovědi byly méně časté.

* * *

Praha se **v roce 1999** umístila svojí mírou celkové viktimizace obyvatel kriminalitou (reprezentovanou 11 druhy trestné činnosti) mezi 16 metropolemi východní a střední Evropy mezi těmi městy, ve kterých obyvatelstvo bylo kriminalitou postiženo nejvíce. Praha se umístila s mírou celkové viktimizace 34,1% hned za Tallinem (41,2%). Průměrná míra celkové viktimizace obyvatel kriminalitou všech uvedených 16 sledovaných velkoměst činila 26,9%.

K vysoké míře celkové viktimizace obyvatel kriminalitou pak výrazněji přispělo umístění Prahy na předních místech ve výši viktimizace jednak krádežemi některých druhů dopravních prostředků, které sloužily k osobní potřebě uživatelů (automobily /2,6%/, bicykly /4,0%/) a též viktimizací kriminalitou nějak spojenou s uvedenými dopravními prostředky (krádeže věcí z aut /11,8%/ a poškození automobilů /vandalismus/ /7,1%/), a jednak vysokou mírou viktimizace obyvatel Prahy vloupáním do obydlí (6,7%) a pokusy o vloupání do obydlí (3,8%).

Na druhou stranu je třeba konstatovat, že v roce 1999 se Praha umístila v mírách viktimizace obyvatel některými druhy kriminality více či méně pod průměrem viktimizace 16 uvedených velkoměst střední a východní Evropy, a to u loupeží (0,5%), sexuálních incidentů (1,2%), napadení/vyhrožování (2,5%), krádeží motocyklů atd. (0,1%) a dokonce i u krádeží /tzv. prostých/

(7,7%). U loupežných přepadení se v uvedeném roce Praha pohybovala, společně se Záhřebem, v míře viktimizace obyvatel tímto trestným činem mezi 16 sledovanými metropolemi na nejnižší úrovni.

11. Summary

International Crime Victims Survey in Prague in 2000

International Crime Victims Survey realized in 2000, (initiated by UNICRI^{*/}) was dealing with population victimization by 13 selected kinds of crimes^{**/}. The monitoring was concentrated on the question (through respondents testimonies) how the population had been victimized by these crimes a) during the past five years (roughly during 1996-2000) and b) specially in 1999 just before questionnaire investigation. Two out of 13 crimes (fraud on consumer and corruption) were monitored for only one year (1999).

The International Crime Victims Survey has already taken place for the third time in the Czech Republic. In 2000 the first results of the survey were in the territory of the capital city of Prague. According to UNICRI demands, a representative selected collection of 1,500 persons above 16 years of age (stratificated multistaged respondents selection) were interviewed. The interviewing has been achieved by means of telephone interviewing (CATI). Field research and a technical processing of acquired data according to the UNICRI assignment has been gathered by an AISA firm. The research guarantor on behalf of the Czech Republic has been the Institute of Criminology and Social Prevention.

It used a questionnaire formulated by UNICRI which had been used since the beginning of crime victims surveys on an international level. The questionnaire has been uniformly applied in all countries (towns) participating in the research. Respondents testified in the questionnaire to their experiences not only with 13 selected kinds of crime but they also expressed replies to questions connected with criminality.

The International Crime Victims Survey in Prague in the year 2000 brought forward information which is being presented in several main points below.

Police reported on the last incident in which the interviewed persons have become victims **during five years (1996-2000)**, most of them became victims of car thefts (96 %, 170 persons) and victims of motorcycle thefts (88.2 % victims, 15 persons). Almost three quarters of bicycle thefts (72.6 %, 175 persons) have been reported, about two thirds of burglary in house victims (68.4 %, 245 persons) and thefts from cars victims (62.9 %, 397 persons). Almost a half of attempted burglary victims (48.1 %, 89 persons) have reported to the Police as well as almost a half of robbery victims (46.3 %, 31 persons) and further less than a third of assaults /threats victims (29.1 %, 59 persons) and car vandalism victims (31.8 %, 126 persons). Only 41.4 % personal property thefts victims (196 persons) reported it to the Police and only a fifth of victims of sexual offences has turned to the Police (18.5 %, 12 persons). The data show that a considerable number of aggrieved persons do not turn to the Police and such crimes stay out of the official institutions attention. With some kinds of criminal activity it is possible to conclude that there is a high level of latent criminality.

---

^{*/} United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute. This institution participated financially on realization of International Crime Victims Survey in Prague in 2000.

^{**/} It concretely conclusively related to car thefts, thefts from cars, car damage, thefts of motor cycles, motor scooters, motor bicycles, thefts of bicycles, burglary, attempted burglary, assaulted robbery, so called 'simple thefts', sexual offenses, offenses assaults/threats, fraud on consumers, corruption.

Reasons for reporting incidents to the Police. Due to the insurance company regulations an incident was reported mostly of thefts from cars victims (28.4 % responses, 141 persons). Burglary victims (21.3 % responses, 74 persons), assaults/threats victims (29.7 % responses, 21 persons), sexual offenses (42.9 % responses, 6 persons), robbery victims (25.6 % responses, 11 persons) all reported crime to the Police mostly in the hope of catching an offender and punishing him. Burglary victims in about the same number as previous ones reported incident due to the insurance company rules (21 % responses, 73 persons). Robbery victims reported crimes due to the regaining their property (23.3 % responses, 10 persons) and assault victims in order to win some help (23.9 % responses, 17 persons) and to prevent the repeating of incidents (19.7 % responses, 14 persons).

Reasons for not reporting incidents to the Police. Among most frequent reasons for not reporting, is the fact that a victim has not considered an incident significant enough to report it to the Police, for example to thefts from cars (39.3 % responses, 97 persons), burglary (36.1 % responses, 44 persons), assaults/threats (29.2 % responses, 45 persons), sexual offenses (31 % responses, 18 persons). Robbery victims most frequent reason not to report an incident to the Police was that Police cannot do anything about a given reality (28.3 % responses, 11 persons). The last presented reason for not reporting an incident to the Police has been most frequent in reporting thefts from cars victims (31.9 %, 79 persons), burglary in house (21.4 %, 26 persons), assaults (24.7 %, 38 persons).

Satisfaction of victims who reported incidents to the Police with the work of Police. One third of burglary in house victims (33.5 %, 82 persons) and corruption victims (33.3 %, 1 person) have not been satisfied. Among other unsatisfied victims have been about a half of attempted burglary victims (54.8 %, 17 persons), 44.8 % thefts from cars victims (178 persons), 40.7 % of assaults/threats victims (24 persons) and most victims of sexual offenses (83.3 %, 10 persons).

Reasons of dissatisfaction of victims who have reported incidents to the Police with the work of the Police. Among most frequent reasons of dissatisfaction with the work of the Police were respondents opinion that Police were not interested. This reason was most frequently communicated by victims of sexual offences (41.6 % responses, 5 persons) and assaults/threats victims (35.9 % responses, 14 persons), further burglary victims (28.3 % responses, 34 persons) and thefts from cars victims (25.5 % responses, 67 persons). Other most frequent reasons of dissatisfaction belonged to questioned individuals opinion that the Police has not done all it could. This reason has most frequently been chosen by assaults/threats victims (30.8 % responses, 12 persons), robbery victims (28 % responses, 7 persons), burglary in house victims (27.5 % responses, 33 persons) and thefts from cars victims (22.8 % responses, 60 persons). Other possible answers - to reasons for dissatisfaction with the Police work - have occurred less frequently.

Equipment of an offender or offenders of an incident with a weapon has been monitored at only three crimes. More than a third of robbery victims (38.8 %, 26 persons), roughly a fifth of assaults/threats victims (18.2 %, 37 persons) and about a tenth of victims of sexual offenses (12.3 %, 8 persons) have given a testimony concerning offenders equipment with a weapon.

A weapon was used against more than a half of victims who informed about an offender having a weapon (57.7 %, 41 persons), against a half of victims of sexual offenses (50 %, 4 persons), against roughly a half of assault/threats victims (54.1 %, 20 persons) and against about two thirds of robbery victims (65.4 %, 17 persons).

Concerning the *numbers of offenders, who attacked victims* of the three above mentioned crimes, the most frequent was one offender who assaulted most often on assaults/threats victims (52.3 %, 106 persons) and victims of sexual offenses (89.2 %, 58 persons). Roughly one third of robbery victims

were assaulted by one offender (31.3 %, 21 persons), one third by two offenders (32.8 %, 22 persons) and one third by three and more individuals (28.4 %, 19 persons).

A positive opinion on *the usefulness of specialized help for victims of criminal activity* was expressed by about 60 % of burglary victims (58.1 %, 208 persons), of robbery victims (59.7 %, 40 persons), assaults/threats victims (62.6 %, 124 persons) and almost three quarters of victims of sexual offenses (73.4 %, 47 persons) - see enclosure number 24. This question was not given to victims of other research monitored offenses.

* * *

From the aquired data it is clear that the population of the capital city of the Czech Republic has been *repeatedly victimized* by some kinds of criminality - most frequently twice: for example in 1999 this includes more than a third of car damage/vandalism victims (35 %), more than a quarter of burglary victims (26.2 %) and thefts from cars victims (27.3 %), more than a fifth of attempted burglary victims (22.6 %) and assaults/threats victims (21.6 %). In 1999 even the frequency of crime victimization at three or more times of Prague's population was not insignificant: it relates to a quarter assaults/threats victims (25.5 %), 17 % of attempted burglary victims, 14.6 % of car damage/vandalism victims. About a tenth of victims were damaged three or more times by thefts from cars (11.8 %) and by burglary (8.7 %).

* * *

More than a half from 1,500 contacted respondents from Prague in 2000 reported that they did not feel completely secure when they moved alone in their place of residence after dark (55.9 %; 44.4 % of persons felt a little insecure, 11.5 % of persons felt very insecure).

A half from 1,500 respondents (50.5 %) reported that they felt quite secure being alone at home after dark, and only 1.5 % (23 persons) felt very insecure being alone at home after dark.

Of the likelihood of burglary in their house during the next 12 months, roughly a half of respondents living in Prague reported that this possibility is quite probable (51.9 %); 46.2 % of persons thought that this eventuality is probable and 5.7 % respondents reported that it is very probable.

Concerning the way of securing the respondents' Prague houses (their security against burglars), the most frequent reply of those prepared to answer the question (N=1388), was that they had their houses secured by special door locks (64 %). Other form of security involved asking neighbours to look after the house or the flat (53.7 %), less frequently, they had a guard dog (24.9 %), special gratings in doors and windows (14.8 %). Even fewer respondents secured their house by alarm (10.6 %), or a high fence (5.8 %), or by a security service or by a gatekeeper (1.1 %) and by an official programme of neighbours guards (6.2 %).

Almost a fifth of 1,500 respondents reported that a member of their family or themselves possess a gun (18.1 %, 271 persons). Among most frequent reasons for gun possession (respondents could give more than one answer) their owners reported that they have a gun because of protection or crime prevention (41.3 %, 112 persons) and for sport purposes (36.2 %, 98 persons).

Among respondents opinions on circumstances which could lead to a decrease in juvenile crime almost a half of the Prague population questioned reported that as an instrument to decrease criminality they consider applying more stern discipline towards children by their parents and educating children in a family to a greater respect of valid laws (49.1 % respondents). Further, but

less frequently, respondents proposed a better use of leisure time by young people (24.1 % respondents), better education/more strict education at school (21.3 %). A fair number of respondents proposed an increase/tightening of committed crime punishment (19.7 %) and employment level increase and poverty level decrease (16.7 %). Other responses were less frequent.

* * *

In **1999** Prague, by its criminal victim rate per population (represented by 11 kinds of criminal activity) placed itself among 16 capital cities of Eastern and Middle Europe where the population had mostly been handicaped by criminal offences. Prague placed itself according to its general victimization rate (34.1 %) right behind Tallin (41.2 %). The average victimization rate of the population caused by crime in all the 16 monitored cities represented 26.9 %.

The occurrence of crime to the population ratio contributed to Prague being high on the scale of victimization level regarding certain types of thefts pertaining to means of transport for personal needs (cars /2.6 %/, bicycles /4.0 %/) and also by crimes connected with thefts from cars /11.8 %/ and car damage/vandalism /7.1 %/ and by a high criminal rate of Prague population by burglary in house /6.7 %/ and attempted burglary in house /3.8 %/.

On the other hand it is necessary to state that in 1999 Prague placed itself according to the population victimization rate concerning some kinds of crime, more or less under the victimization average of 16 monitored cities of Middle and Eastern Europe in respect to robberies (0.5 %), sexual offenses (1.2 %), assaults/threats (2.5 %), thefts of motor cycles etc. (0.1 %) and even concerning so called 'simple thefts' (7.7 %). In the case of robberies Prague was on the lowest level in population victimization rate by crime among 16 monitored cities in a given year together with Zagreb.

MEZINÁRODNÍ VÝZKUM OBĚTÍ TRESTNÉ ČINNOSTI V PRAZE V ROCE 2000

Autorka: PhDr. Milada Martinková, CSc.

Vydavatel: Institut pro kriminologii a sociální prevenci

Určeno: pro odbornou veřejnost

Tiskárna: Vydavatelství KUFR
František Kurzweil
Naskové 3, Praha 5

Dáno do tisku: prosinec 2002

Vydání: první

Náklad: 170 výtisků

www.kriminologie.cz

ISBN 80-7338-010-2